

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

MEGJELEN HETENKÉNT KÉPEKKEL

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

KIADJA

AIGNER LAJOS.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

HARMADIK ÉVFOLYAM.

BUDAPEST, 1886.

NYOMATOTT A M. KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

TARTALOMJEGYZÉK.

Előfizetési felhívás	1. szám	A torna-tanítás a leányiskolában. Bokelberg Ernőtől	8. szám
A Budapest-kolozsvári versenyek érdekében. Follinus Árpádtól	"	Mit csinálunk, ha vége a jégnek? Boér Ernőtől ✓	"
A földet körülvelocipédező Stevens útjáról. Igali Svetozártól	"	Buzogány körzések. (Képekkel)	"
Körszámláló javított kiadásban. Follinus Árpádtól	"	Az „Achilles-egylet“-ből. Vermes Nándortól	"
Vitörvívás. Képpel és Beringer Károlytól	"	Egy év a „Nemzeti torna-egylet“ életéből. (Folytatás)	"
A kolozsvári atletikai club három éve. (Az igazgató választmány jelentése az 1883—1885. évről)	"	Tárca: A kolozsvári Athletikai Club II. házi viadala	"
Gyalogkirándulás Budapestről Nagy-Kátába december 26-án szombat. Balogh Dezsőtől	"	A testgyakorlati oktatás rendszere. Porzolt Kálmántól	9. szám
Bandi meg a Feri. (Korcsolya karczolat). Józsitól	"	A quart és tervvédés a törvívásnál. (Két képpel) .	"
Tárca: A fővárosi vívóclub új helyiségének ünnepélyes felavatása.	"	Állami tornatár-képzés	"
Előfizetési felhívás	"	Egy év a „Nemzeti torna-egylet“ életéből. (Vége) .	"
A testgyakorlás ügye a középiskolákban. B. Gyulától	"	Tárca: Játék az atletika a régi görögöknél. Dr. Felméri Lajostól	"
A „Budapesti korcsolyázó-egylet“ és a „Heékules“ .	"	Párizsi levél. Lebaudy Róberttől	"
A kolozsvári „Athletikai Club“ versenyei. Kuzskó Istvántól	"	Miként állítsuk föl a torna-tanár képezdét? Porzolt Kálmántól	"
Mestervágások. (Két képpel.) Hány Jánostól	2. szám	Jó korcsolyázók a városligeti jégen	10. szám
Sportbálok. Kersing Lajostól	"	Tornatanfolyamok	"
Új tornaszor	"	Versenye Budapest és Kolozsvár közt. Follinus Árpádtól	"
A csónakázás 25 éve Magyarországon. Fülepp K.-tól	"	Temesvári korcsolyázó-egylet. Dr. Parlagi Mártontól	"
Tárca: A gyermekjátékok és játszóterek. Csik Jánostól.	"	Hogyan lettem én athleta? Egy kolozsvári gyaloglótól	"
Egyetemi testképzés. Horváth Nándortól	"	A boxolásról (Két képpel)	"
A csónakázás 25 éve Magyarországon. (Vége). Fülepp Kálmántól	"	Különfélék	"
Korcsolyázó-egylet alakulása Léván. Pazar Károlytól	"	Tárca: Korcsolya-verseny. Rubicontól	"
A cricket-játék (Képpel). Szokolay Kornéltól	"	Tanulók kirándulása. Porzolt Kálmántól	11. szám
Az „Ó-Budai Torna-egylet“ közgyűlése. (Hivatalos.) Hilbert Vilmostól	"	A tornázás történeti fejlődése. Aliquistól	"
Tárca: A testedzés multja. Porzolt Lajostól	"	Adatok a magy. testgyakorlatok történetéhez. Klióttól	"
A Budapest-kolozsvári versenyekről. Dr. Baintner Hugótól	"	Velocipéd-kirándulás. Kaszás Istvántól	"
Versenyterek berendezése. (Vége.)	3. szám	Az atletika terén eddig elért legjobb eredmények	"
Szabadkai ujdonságok. Bartay Oszkártól	"	A pozsonyi torna-egyesület 5. évi működése. Andrejczó Tivadartól	"
A bécsi regatta propositiói	"	Különfélék	"
Két angol labda-játék. (Képpel.) Szokolay Kornéltól	"	A testgyakorlati oktatásra vonatkozó magyar törvények és ministeri rendeletek	12. szám
Kaszás István európai körútja. Bartay Oszkártól	"	Az egyetemi ifjúság testgyakorlása. Porzolt Kálmántól	"
Jackson Haynes. Palágyi Lajostól	"	Az üdvözlés a törvívásnál. (Két képpel)	"
Kaszás István velocipéd-útjának menetrendje	"	Különfélék	"
Tárca: A játék a nevelésben. Albert Károlytól	"	Gyalogkirándulások. Kuzskó Istvántól	13. szám
„A róma“. (Levél a „Herkules“ szerkesztőjéhez.) Szász Károlytól	"	Testgyakorló egyleteinkről. Veritastól	"
Alapítvány a „Neptun“ javára. Dr. Hauser Adorjántól	"	Velocipéden a világ körül. Thomas Stevens	"
Az idegességről („Bars.“)	"	A pozsonyi torna-egyesület 5. évi működése. Andrejczó Tivadartól	"
Sportbálok	"	Különfélék	"
Középkori harezjáték (Képpel.) Lavách Antáltól	"	Tárca: Testgyakorlati irodalmunk. Kuzskó Istvántól	14. szám
A drezdai tornászbotrány a képviselőházban	"	Az olvasókhöz	"
A rómajáték az ós egyiptomiaknál	"	Egy torna-óra a kolozsvári torna-vívóklubban. Albert Károlytól	"
Velocipéden a világ körül. A „Veloceman“-ből fordítja Igali Svetozár	"	A bécsi velocipéd-versenyek. B. Oszkártól	"
Tárca: A „Nemzeti tornaegylet“ házi estélye. (1886. január 23-án)	"	Egy év a „Nemzeti hajós-egylet“ történetéből	"
A középiskolai tanulók fölmentése a testgyakorlat alól. G. Miháltz Ödöntől	6. szám	A szegeci torna-egylet 1885-ben. Pálffy Sándortól	"
Verseny-győztesek 1885-ben. Összeállította Brummel Lipót	"	A „rugdaló“ labdajáték. Footballtól. (Négy képpel.)	"
A nőtornászról. Albert Károlytól	"	Egy történeti adat Róbert Károly korából. Dr. Kerékgyártó Bélától	"
A katonák testgyakorlata. (Képpel.) Egy tartalékos hadnagy	"	Különfélék	"
Jelentés a „Magyar Velocipéd Club“ működéséről a 3-ik negyedévben. (Hivatalos.) Schwanda Gusztávtól	"	Tíz év múltán. Szentkuthy Elemértől	15. szám
Dan Canari a londoni Royal-Aquariumban. I. Kaszás Istvántól	"	Rendkívüli erejű magyar férfiak. Kelettől	"
Athletika és torna	"	Trainirozó velocipéd. Boday Dénestől	"
A testedzés ügye a magyar képviselőházban	7. szám	A vitörvívás iskolájából. (Két képpel)	"
Egy Herkules a XVIII. században. (Julius)	"	Athleta-versenyek	"
Athletika és torna. (Vége.)	"	Csónakász eleve-ek. Fülepp Kálmántól	"
A „Róma“. Dr. Szántó Károlytól	"	„Magyarország bajnoka“. Schwanda Gusztáv	"
A kiállítás a törvívásnál. (Képpel)	"	Különfélék	"
Komikus versenyek. Horváth Dezsőtől	"	Tárca: Az „első fecske“. Juliustól	"
Sportbálok	"	A főtanodák előtornászai. Albert Károlytól	16. szám
Jégsport	"	A kolozsvári atheták kolozsi sétája. Kuzskó Istvántól	"
Egy év a „Nemzeti torna-egylet életéből“	"	A túrisztika története. Dr. Téry Ödöntől	"
Egy tornász államférfi. Hegedüs Sándor, a „Nemzeti torna-egylet“ elnöke	8. szám	Két híres gyalogló. (Weston és O'Leary arczképpével)	"
		A kolozsvári atletikai club tavaszi nyilvános viadala. Szokolay Kornéltól	"
		Különfélék	"
		Tárca: A tornázás és sport Veronában. Porzolt Kálmántól	"
		Versenypálya a fővárosban. Thoma Geróttól	17. szám
		Az egészségtan az iskolában. György Aladártól	"
		A túlterheltesről és játékokról. Molnár Sándortól	"
		Athletikai klubok a vidéken. Kuzskó Istvántól	"
		A túrisztika története. Dr. Téry Ödöntől	"

Gödöllői versenyek. Vermes Lajostól	17. szám	Olvasóinkhoz!	27. szám
Különfélék	"	Rendtartás a torna órában	"
Tárca: A tornázás és sport Veronában. Porzsolt K.-tól	"	Elkerekpározott dicsőség. Bouchytól	"
A túlterheltegről és játékokról. Molnár Sándortól	18. szám	Az ember a vízben. Schwanda Gusztávtól	"
Velocipéden a világ körül. Thomas Stevens	"	Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"
A honi turisztika érdekében. B. H.-tól	"	A fertői csónakázó társaság vitorlaversenye. Kiss	"
Gyalogkirándulás Budapestről Visegrádra és vissza.	"	Ödöntől	"
Balogh Dezsőtől	"	A bécsi tornász ünnepély, Vermes Lajostól	"
Néhány pont a velocipéd vásárlóknak figyelmébe.	"	Különfélék	"
Igali Szvetozár	"	A gyermekek testi nevelése, különös tekintettel a	"
A nemzeti hajós-egylet birtokában levő versenydíjak	"	lányok tornázására. Scholtz Lajostól	28. szám
Iskolai zászlójak. Hetényi Bódog	"	Rendtartás a tornaórákon. Egy tornatanítótól	"
Hirdetés	"	A testgyakorlat fontossága a népiskolákban	"
A velocipéd és ellenségei. J. Kaszás Istvántól	19. szám	Uzós, evezős és tréfás versenyek Balaton-Füreden	"
Becsületbírótság a K. A. Clubban. Kuskó Istvántól	"	Stefánia-Yacht-Egylet-i tagok hajói	"
Velocipéden a világ körül. Thomas Stevens	"	A régi rómaiak nyilvános játékaikról	"
Ismét egy ki nem adott versenydíj. Balog Dezsőtől	"	Különfélék	"
Egy év a „Budapesti (budai) torna-egylet“ életéből	"	A népiskolai testfejlesztésről. Hetényi Bodógtól	29. szám
Kolozsvári athléta-élet. B—z—tól	"	A testgyakorlat fontossága a népiskolákban. Ferenczi	"
A „Budapesti kerékpár-egyesület“ 1885-ben	"	Istvántól	"
A salgó-tarjáni athléta-ünnep. Nagy Gyulától	"	Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"
Különfélék	"	Az egri velocipéd- és athléta versenyek	"
Hirdetés	"	A régi rómaiak nyilvános játékaikról	"
A kedélyről. Albert Károlytól	20. szám	Különfélék	"
Valami a vasparipáról. Juliustól	"	Hirdetés	"
Tornázás télen a szabadon	"	Új korszak a „Herkules“ életében. Porzsolt Kálmántól.	30. szám
Egy év a „Budapesti (budai) tornaegylet“ életéből	"	Meleg sport. Dr. Boross Józseftől	"
A „Budapesti kerékpár-egyesület“ 1885-ben. Skimina	"	Athléta-viadal Londonban. Parlaky Lászlótól	"
Bélatól	"	Hegymászók és a hegyászó-sport	"
A női tornászatról	"	Az Achilles-egylet“ nyári viadala viadala Palicson	"
A „Wiener Renn-Verein für Radfahr-Sport“ nemzetközi	"	A csónakos lovagok. Don Pedrótól	"
versenyei	"	Gyermekek testgyakorlati ünnepélye. Vas Andortól.	"
Velocipéd-versenyek Angliában. Louis Glaseltól	"	Egy mestervágás. Huszár István, t. honv. főhadnagytól.	"
Különfélék	"	Budapesttől-Miskolczig velocipéden. Zorkóczy Lajostól.	"
Hirdetés	"	Velocipéd. Vasparipa. Kerékpár. Veritástól	"
A király a nemzeti tornacsarnokban	21. szám	A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.)	"
A szegedi csónakázó egylet. Scossa Dezsőtől	"	Varju Jánostól	"
Ismét egy ki nem adott verseny-díj. Philipovic Emiltől.	"	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"
A hölgyek s a sport. Nyári Simon gróftól	"	Különfélék	"
A női tornászatról	"	Vízi testgyakorlat. Parlaky Kálmántól	31. szám
A Lawn-Tennis-játékról. Mihálkovich Tivadartól	"	Egy fejezet az iskolai egészségtanból. Mokok Gyulától	"
Különfélék	"	A fürdősről. Dr. Kozarek Sándortól	"
Hirdetés	"	A „Stefánia yacht-egylet“ vitorla, evezős és úszó-	"
Borbély György, a kolozsvári Athletikai Club első	"	versenyei. Barátosi Porzsolt Gyulától	"
bajnoka. Kuskó Istvántól	22. szám	A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.)	"
A kolozsvári athlétaikai klub III. viadala 1886 május	"	Varju Jánostól	"
16-án Kuskó Istvántól	"	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"
A női tornászatról	"	Különfélék	"
Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"	A habok között. Dr. Boross Józseftől	32. szám
A Lawn-Tennis-játékról. Mihálkovich Tivadartól	"	A Balaton átúszása. Schwanda Gusztávtól	"
A calaisi csatorna átúszói	"	A testgyakorlati oktatás rendszere	"
Athléta viadal. Vermes Lajostól	"	Egy fejezet az iskolai egészségtanból. (Vége.) Mokok	"
Különfélék	"	Gyulától	"
Hirdetés	"	Lándzsa-harc a vízen. Botondtól	"
Egy év a Magyar athlétaikai club életéből. Vermes	"	Sportegyesületek érintkezései egymással. Kuskó	"
Lajostól	23. szám	Istvántól	"
Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"	A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.)	"
A „Budapesti Kerékpár (Bicycle) Egyesület“ nemzet-	"	Varju Jánostól	"
közi versenye	"	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"
A Lawn-Tennis-játékról. Mihálkovich Tivadartól	"	Különfélék	"
Különfélék	"	Velocipéd-sportunk. Rémy Zsigmondtól	33. szám
Hirdetés	"	A „Stefánia yacht-egylet“ vitorla, evezős és úszó-	"
Méltányos-e a velocipédezés eltiltása? Juliustól	24. szám	versenyei. Barátosi Porzsolt Gyulától	"
Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"	Szétszedhető csónak. — a. — r.-tól	"
Uzási tréfák. (Két kép.)	"	A palicsi versenyek. Reportertől	"
Vitorla versenyek a Balatonon	"	A testgyakorlati oktatás rendszere. Porzsolt Kál-	"
A Lawn-Tennis-játékról Mihálkovich Tivadartól	"	mántól	"
A tornatanítás a középiskolákban	"	Vasárnap vasparipás	"
Különfélék	"	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"
Hirdetés	"	Sport-ünnepély rendezése. Mr. Segomértól	34. szám
Szárazföldi és vízi cursus Párisban	25. szám	Becsületbírótság sportegyletekben. A.-tól	"
Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"	A kolozsvári iskolák torna-vízgáiról. Anonymustól	"
A tornatanítás a középiskolákban	"	Theázó társaság a vízen. Búvártól	"
Csónak-verseny. (Képpel)	"	A testgyakorlati oktatás rendszere	"
Nemzeti Torna-Egylet disztornái és kirándulásai	"	Velocipéden a világ körül. (Folytatás.) Igali Szve-	"
A bécsi regatta egylet versenyszabályainak főbb	"	tozártól	"
pontjai	"	A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.)	"
Különfélék	"	Varju Jánostól	"
Hirdetés	"	Különfélék	"
„Házi-rend“ tornász-mulatságokra. Porzsolt Lajostól	26. szám	Magyar vívók. Porzsolt Kálmántól	35. szám
A balassa-gyarmati sport-élet. Vermes Lajostól	"	Népünnepély. Vermes Lajostól	"
Labdaház Budapesten. Porzsolt Kálmántól	"	Egyetemi ifjak testképzése. Kuskó Istvántól	"
A „Budapesti Kerékpár-Egyesület“ III. nemzetközi	"	Palicsi viadalok. Derényi Farkastól	"
versenye	"	Családi velocipéd. Szentiványi Gézáttól	"
A salgó-tarjáni sport ünnep. Vermes Lajostól	"	A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.)	"
Velocipéden a világ körül. Igali Szvetozártól	"	Varju Jánostól	"
Különfélék	"	A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"

Különfélék	35. szám	Torna-órarend	43. szám
Magyarország tanfériaihoz! Porzolt Kálmántól	36. szám	Különfélék	"
A francia iskolai zászlóaljok háborúja. Voleurtól	"	Okleveles vívómester. Porzolt Kálmántól	44. szám
A Montblanc első megmászása. Dr. S. P. H.-tól	"	A tornatanítás Miskolczon. G. Mihálycz Ödön	"
Vívás törrel. Huszár Istvántól	"	Tűzoltók testgyakorlata	"
Torna-egylet egy tanintézetben	"	Fedett versenypálya. — 6-tól	"
Ugrás magasból. Ollótól	"	A verseny-saison tapasztalatai. Szokolay Kornéltól	"
Vitorlás versenyek a Fertő taván. Kiss Ödöntől	"	Torna-órarend	"
A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"	Különfélék	"
Torna-órarend	"	A nemzeti vívóakadémia. Sztrakay Norberttől	45. szám
Különfélék	"	Egy év a budapesti korcsolyázó-egylet életéből	"
Az iskolai zászlóaljok kérdéséhez. Kerekes Endrétől	37. szám	Tornászati mozgalmak Debreczenben	"
Egy testedző játék. Rókától	"	Kritika. Oheroly Jánostól	"
Nemzeti játékaink. Kuszko Istvántól	"	Becsületbiróság és fegyverbiróság. K. K. F.-tól	"
Különböző csónakok szerkezete. Szentiványi Gézáttól	"	Velociped-híntő. Léhner Gyulától	"
Athleta-viadal Budapesten	"	A „Budapesti korcsolyázó-egylet“ 17. rendes közgyűlése. T. Gy.-tól	"
A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.) Varju Jánostól	"	Torna-órarend	"
A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"	Különfélék	"
Torna-órarend	"	Vacsora-kompániák. Porzolt Jenőtől	46. szám
Különfélék	"	A kolozsvári athleták Deesen	"
Berzeviczy Albert. P. K.-tól	38. szám	Tehát mégis sikerült. Schwanda Gusztávtól	"
Távúzás Budapeستől Budafokig	"	Katonák tornatere. Obsitóstól	"
Szédelgés a sportban. Porzolt Kálmántól	"	Sztrakay Norbert	"
Berzeviczy Albert a testgyakorlati oktatásról	"	A egyetemi ifjúság életrendjéről. Dr. Fodor Józseftől	"
A testgyakorlat Nagy-Szebenben. Teleky Jánostól	"	Torna óra-rend	"
A lipcei új velociped-versenypálya. Dr. Boross Józseftől	"	Különfélék	"
Éjjeli tour a Monte-Maggioren. Porzolt Gyulától	"	A korcsolya-évad előtt. Sándor Dénestől	47. szám
A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.) Varju Jánostól	"	A kolozsvári athleták Deesen. (Vége.) Kuszko Istvántól	"
A tornatanítás Magyarország iskoláiban	"	Fővárosi korcsolya-versenyek. F—y B.-tól	"
Torna-órarend	"	Labdajáték kerékkorcsolyán. Koller Dezsőtől	"
Különfélék	"	Az egyetemi ifjúság életrendjéről. (Folyt.) Dr. Fodor J. „Neptun“ budapesti evező-egylet közgyűlése. Dr. Perger Ferencztől	"
Az egyetemi ifjúság testi fejlődése. Dr. Fodor Józseftől	39. szám	Torna óra-rend	"
Éjjeli tour a Monte-Maggioren. Porzolt Gyulától	"	Különfélék	"
Testgyakorlat és szélhámoság. Porzolt Kálmántól	"	Az iskolai előtornász-órák rendszeresítése. Porzolt Jenőtől	48. szám
Yacht-élet a Fertőn. Kiss Ödöntől	"	Az isk. tornatanítás reformja. Porzolt Lajostól	"
Komikus futóverseny. Dr. Fördös Istvántól	"	Utasítás a tornakártyák használatához. P. L.-tól	"
Torna-órarend	"	Mesterek boxolása	"
Trefort körrendelete a „Herkules“ érdekében. Treforttól	"	Az egyetemi ifjúság életrendjéről. (Folytatás.) Dr. Fodor Józseftől	"
Különfélék	"	Egy év a „Fertői csónakázó-Társaság“ életéből. (Folyt.) Torna óra-rend	"
A Balaton cultusa. Bedő Károlytól	40. szám	Különfélék	"
Testgyakorlat és szélhámoság. Fellegi Antaltól	"	A katonás szellem sportjainkban. Kolesza Ferencztől	49. szám
Athletikai versenyek Egerben. S. G.-tól	"	Pola-velociped-sportja. Schwanda Gusztávtól	"
A „Kolozsvári Athletikai Club“ őszi viadala. Dr. Baintner Hugótól	"	A korcsolyázás sportja Székely-Udvarhelyt- Barabás Domokostól	"
A velociped sportja. Parlaghy Kálmántól	"	Az iskolai kirándulások. (Folytatás köv.) Krompaszky Ignácztól	"
A Balaton-egylet közgyűlése. Veszprémi K.-tól	"	A velociped a hadseregben. K. L.-tól	"
Versenygyaloglás Kolozsvártól Deésig. Dr. Baintner Hugótól	"	Az egyetemi ifjúság életrendjéről. (Folyt.) Dr. Fodor Józseftől	"
Torna-órarend	"	Egy év a „Fertői csónakázó-Társaság“ életéből. (Vége.) Kiss Ödöntől	"
Különfélék	"	Torna óra-rend	"
Az előtornászról. Dr. Wagner Gusztávtól	41. szám	Különfélék	"
Szabadtéri játszó-társaság	"	Népies sportok hazánkban. Porzolt Jenőtől	50. szám
Fertői vitorlás-versenyek. Kiss Ödöntől	"	Az iskolai kirándulások	"
A fiatalság testi neveléséről	"	Az egyetemi ifjúság életrendjéről. Dr. Fodor Józseftől	"
A fiú és leány-tornázás közti különbségről. F. A.-tól	"	Egy francia labdaterem	"
Testgyakorló-ünnepély a vízen. Márkus Mihálytól	"	A nyugalom és mozgás az iskolában. Fűzy Györgytől	"
A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.) Varju Jánostól	"	Az egyleti előtornászok képzése	"
Torna-órarend	"	Torna óra-rend	"
Különfélék	"	A tornatanítók helyzete. Dr. Joób Lajostól	51. szám
A katonaság és ifjúságunk. Porzolt Kálmántól	42. szám	A mindennapi testgyakorlat. Dr. K. L.-tól	"
Verseny-eredmények	"	A kolozsvári atletikai club közgyűlése. Balog Vendel	"
A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Vége.) Varju Jánostól	"	Az iskolai kirándulások. Krompaszky Ignác	"
Athleták viadala Kolozsvárt. Szemléző	"	A gyalogos harcza a lovassal. Kolesza	"
Fiume sportélete. Schwanda Gusztávtól	"	Egyleti előtornászok	"
Torna-órarend	"	Torna óra-rend	"
Különfélék	"	A negyedik év. Porzolt Kálmántól	52. szám
Tornatanításunk eredménytelensége. K. Kiss Károlytól	43. szám	Kritika. Dr. Csengeri Jánostól	"
A nemzeti vívó club és akadémia	"	A budai torna-egylet díszturnája. P. J.-tól	"
Őszi kirándulás. Julüstól	"	Egyleti előtornászok képzése. (Vége.) Jenny Antaltól	"
Athleta-viadal Budapesten	"	Sergő a jégen. K. L.-tól	"
A legkönyebb csónakok. Buvártól	"	A bécsi úszó-verseny	"
A Niagara-sport Amerikában. Schwanda Gusztávtól	"	Mesterséges jégpálya. Patuj Zoltántól	"
Héltgyek öröme. Szokolay Kornéltól	"	Különfélék	"

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvke-
reskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábo-
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. ker., Belváros,
Lipót-utca 50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertelen leveleket nem
fogadunk el.

Lapunk a mai számmal új nyomdába költözött s e nyomda-változtatás a lap beosztásában is némi változást idézett elő; lapunk tartalma és iránya azonban ezentúl is a régi marad.

Tartalom: *Előfizetési felhívás.* — A Budapest-kolozsvári versenyek érdekében. (Follinus Árpád). — A földet körül-velocipédező Stevens útról. (Igali Svetozár.) — Körszámláló javított kiadásban. (Follinus Árpád). — Vitörvívás. [Képpel.] (Beringer Károly). — A kolozsvári atletikai club három éve. (Az igazgató választmány jelentése az 1883—1885. évről.) — Gyalogkirándulás Budapestről Nagy-Kátába decz. 26-án szombaton. (Balogh Dezső.) — Bandi meg a Feri. [Koresolya karcolat.] (Józi.) — Különfélék. — Hirdetés. — *Tárca:* A fővárosi Vívóclub új helyiségének ünnepélyes felavatása.

Előfizetési felhívás

a „Herkules“ 1886-iki harmadik évfolyamára.

Két évi munkálkodásunk lapunkat a magyar sportközönség előtt oly ismertté tette, hogy elveink és céljaink fejtegetése feleslegessé is vált. Lapunk mint eddig, úgy ezután is az emberi testet edző és a lelket vidámító sportok valamennyiével kimerítően foglalkozik.

A komolyabb ismertető czikkekből minden nemzet testgyakorlatát ismertetjük, a fősúlyt a tornázás mellett a koresolyázás, úszás, velocipédezés, labdázás, csónakázás, vívás és hasonló sportokra fordítjuk.

Minden sportnak megvannak már jeles szakférfiai és írói, kik kivétel nélkül, sokszor kizá-

rolag csak lapunk gazdagításával foglalkoznak. Ugy hogy a leghatározottabban mondhatjuk, hogy aki csak a sport iránt némi érdeklődéssel van, az lapunknak barátja és terjesztője.

Hanem oly fiatal sportéletünkben a sport igaz barátai még sokkal kevesebben vannak, mintsem egy ily nagy és költséges lapnak fenállását jövedelmezővé tehetnék. Hanem nem is erről van szó, hanem, hogy lapunk az egyetlen és első magyar ily lap fennállhasson a magyar sport, a magyar faj erősödéseért. Azt hisszük, hogy ez óhajunk támogatására minden magyar sportbarát megteszi kötelességét, melylyel nem nyereszkező vállalatot, de egy nemzeti ügyet segíyez.

Szabad lesz tehát remélnünk, hogy a még nem nagy magyar sportközönség lapunkat melegen fogja pártolni és lehetőleg terjeszteni.

A „Herkules“ előfizetési ára:

Egész évre **8 frt.**

Fél évre **4 „**

Negyed évre **2 „**

Az előfizetési pénzek a „Herkules“ kiadóhivatalába (Budapest, IV., Váci-utca 1. sz. Aigner) legcélszerűbben postautalvánnyal küldhetők.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld.

A „Herkules“ szerkesztősége és kiadója.

A Budapest-kolozsvári versenyek érdekében.

Még mindig nem alakult meg a versenybizottság, mely e nagyszabású versenyek rendezésére vállalkozna. Ez az a lehangoló hír, melyet a t. olvasónak újsághatóságok. De hát oly közönyös valami egy országos verseny rendezése, hogy tétlenül nézzük az idők folyását? Korai-e az eszme vagy csak a kezdeményezők késnek?

Ily és ehhez hasonló gondolatok felett töprengtem a karácsonyi hétben s fájdalom a „Herkules“ egy száma sem hozott semmi vigasztalót, vagy biztatót a jövőre nézve e tekintetben. Ettől indítva, elhatároztam, hogy ezentúl folyton kardoskodom az eszme mellett, ha ugyan a t. Szerkesztőség meg nem úja egyhangú dudolgasaimat.

Mert vagy legyen verseny s akkor cselekedjünk, vagy ne legyen — s akkor sirassuk nemzetünk hajdani nagyságát, merengjünk a múltan, s ne nézzünk a jövőbe.

Uraim! A testgyakorlat, az atletika virágzása sokkal fontosabb e nemzetre nézve, mint a lótenyésztés, pedig ez utóbbi iránt oly érdeklődés mutatkozott csak legközelebb is a kiállítás alkalmával, a minő érdeklődés, lelkesültség csak Angliában divatos. Én uraim azt tartom: előbb az ember, azután a ló, mert mit ér pl. az, ha lesznek paripáink és nem lesz, a ki megülje azokat, mert e nemzet — valljuk be őszintén — napról-napra gyöngül, korcsosul. Hol vannak a hajdankor dicső tornái, fényes vadászatai, melyeknek zamatot az egyéni ügyesség, bátorság, erő kitüntetése adott?

De nem csak lovak iránt mutatkozik érdeklődés,

bisz vannak vizslaversenyeink is, arra is gondolunk időközönként, hogy a birka, sertés, házi nyúl, még tyúkjaink se korcsosuljanak el. Csak önmagunkkal nem törődünk, mintha az magától értetődne, hogy fajunk kintinő tulajdonságait — mint egy valóságos „perpetuum mobile“ — megtartja, sőt fokozza századokon keresztül. Pedig a viszonyok nagyon megváltoztam ám!

A mai világban „pézn“ a jelszó s e bűvös szóra minden lakat megnyílik s az ifjúság nagyobbreszt 16—20 évig azért görnyed könyvei fölött, hogy a mindenható „pézn“ birtokába juthasson, mert mentül gazdagabb valaki, annál nagyobb úr, bármí úton szerzte is vagyonát. De hát mi lesz belőlünk, ha ez tovább is úgy tart? Én a jövőre nem vagyok kíváncsi, nem szeretnék csak hitvány ötven esztendő — pedig vajmi csekélység ez nemzetünk ezredéves fenállásához képest — körültekinteni a négy folyó országában.

De el fog következni majd az az idő is, midőn nem csak lovakra, meg marhákra fogunk költeni, hanem fajunk tökéletességeinek fentartására is, csak ne legyen késő.

Vagy talán kételkedik-e valaki, hogy e célra csak a testgyakorlatok alkalmasak? — történéjk az bármily alakban mint gyaloglás vagy úzás, mint esolnakázás vagy velocipédezés, mint vadászat vagy lovaglás.

Ha van még valaki, a ki azt hiszi, hogy a testgyakorlatokra fordított idő és pézn elvesztegetett kincs, kamatot nem hozó tőke, annak csak azt kívánom, — haljon meg oly nyugodtan, mint a minő nyugodt volt szendergése életében — ő volt az utolsó, ki dicsőség és nagyságról, no meg sült galambról álmadozott.

Vagy tán van még valaki, a ki azt hiszi, hogy e nemzedék is szükség idejében kardot ragadva meg tudná menteni a haza becsületét? Csalódik. A legtöbb

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A Fővárosi Vivóclub új helyiségének ünnepélyes felavatása.

Midőn két évvel ezelőtt egy barátunk kezdeményezésére néhányszor szövetkeztünk s a vivás rendszeres gyakorlása céljából vivótermet szereltünk fel, nem sejtettük, hogy szerény „Magánvivó-társulatunk“ — ből idővel ily virágzó és nagyszabású Vivóclub fog fejlődni, mely egyrészt mint sport-egylet derekasan megállja helyét, másrészt pedig társadalmi téren is számot tevő tényezőként szerepel.

Hogy társulatunk ily aránylag rövid idő alatt is oly szépen fejlődni és erősbődni tudott, ezt azon minden alkalommal nyilatkozó rokonszenvnek tulajdoníthatjuk, melylyel tagjaink körünk vezetőihez ragaszkodtak. Többnyire jó barátaink és régi iskolatársaink voltak, kik, midőn társulatunk létezéséről tudomást vettek, körünkbe léptek, miáltal tagjaink száma folyton gyarapodott, s mivel gyakorlataink szorgalmasan látogattak, csakhamar szép eredményeket értünk el a vivásterén. Azonban társaink egyre növekedő számára való tekintettel mindinkább éreztük annak szükségét, hogy társulatunk szerveztessék, és rendszeres clubbá

alakíttassék. Gondnokságunk e célból megbízott a szükséges teendőkkel, melyeket sikeresen végezve már ez év augusztus havában megalakult a „Fővárosi Vivó-Club“.

Az új Club választmánya a régi stüknek bizonyult helyiség helyébe egyuttal oly minden követelményeknek megfelelő helyiséget is létesített, mely nemcsak hogy céljának felel meg kitünően, de mindazon tulajdonsággal is bír, melyek azt kellemessé és vonzóvá is varázsolják. Vivótermünkben a téli saison kezdete óta esténként rendszeres gyakorlatok folynak, míg társalgó helyiségünk baráti összejöveteleink színhelye, s gyakran megtörténik, hogy Clubunkban vendégeket van alkalmunk üdvözölni, ami mindenkor örömtünkre szolgál.

Clubunk tagjait illetőleg bátran állíthatom, hogy ily kedélyességet és igaz barátságból eredő összetartást semmiféle más Club vagy egylet nem képes felmutatni! Ennek fényes bizonyítékát láttuk a f. hó 5-én rendezett diszvacsorán, mely új helyiségünk ünnepélyes felavatása alkalmából saját helyiségünkben rendeztetett. A czimerekkel és zászlókkal izlésesen díszített nagy vivótermünk ez alkalomra is kiválóan célszerűnek mutatkozott s természetes, hogy saját otthonunkban érezvén magunkat, elejétől fogva a legkedélyesebb hangulat uralkodott, mit a pompás menu és finomabbnál finomabb borok még fokoztak. Csak-

azt mondaná: mi közöm hozzá, hisz én „untauglich“ voltam.

Bizony itt az ideje, hogy komolyan hozzáálljunk a munkához. Ismét egy évvel közelebb leszünk a milleniumhoz, pedig illő lesz, hogy akkor a magyar ünnepeljen s nem holmi hitvány, csenevész népség.

Follinus Árpád.

A földet körülvelocipédező Stevens útjáról.

Igali barátunk a nagy utazó útjáról a következő érdekes sorokat írja:

„Füzetemnek „Budapestről—Belgrádig“-nak megjelenésekor kiküldtem egy példányt Bostonba, az „Onting Illustrated Magazin“-nak. Rá 32 napra, egy francia nyelven írt levelet kaptam, melyben értesítve lettem, hogy Stevens ajánlatára a lapot nekem küldeni fogják, míg a „nagy utazó“ utazási leírását hozzák. Mellesleg értesítettek, hogy levelök vétele előtt kapok már néhány példányt kiadványokból. Nem kaptam semmit! Már már amerikai... kacsának véltem az egészet, s lemondtam róla. A múlt hét egyik napján kiábrándítottam. Egy füzetet kaptam Bostonból, meghámozva, láttam, hogy az elfelejthetlen amerikai „Onting“-ja volt. Gyenge angol nyelvismeretemmel kisütöttem, hogy az *havi folyóirat*, s hogy a *decemberi* számot kaptam meg. Rögtön megreklamáltam az elveszett számokat. A füzetben böngészve láttam, hogy az tisztán sport-folyóirat. De milyen *fényes pazar* kiállítás!!! Mily remek illusztrációk!! Stevens út-leírásának III-ik artikulását foglalta magában: *Slavonián és Szerbián keresztül*. A füzet végén „Post-scriptum“ czímen alábbi sorok állottak: Október 1-én

hamar megereedt a beszédek sora is. Elsőnek Bródy Imre elnök régi magyar szokás szerint ő Felsője a kiralyra és Felsője családja mondott lelkes felkösöntöt, mi viharos éljenzéssel fogadtattott. Tovább szólva rövid visszapillantást vetett Clubunk multjára, összehasonlítva a régi viszonyokat a mostaniakhoz, s az elért fényes eredményekért a Club tagjait éltetve további összetartásra és egyetértésre buzdította őket. Lelkes szavai nagy éljenzéssel fogadtattak. A következő szónok Boracs Henrik titkár volt. Hosszab beszédben ecsetelte Bródy érdemeit a Club körül, kinek kezdeményezésére alakult a Magánvivótársulat is, melynek, míg fennállott, ő volt azon éltető eleme, mely a tagok érdeklődését mindig ébren tartotta. Clubunk iránt való önzetlen és hasznos tevékenységéért éltette őt mint a Club legérdemdúsabb tagját. E szavak viharos tetszést arattak. Ezután Hecht Zsiga Clubunk pénztárnoka beszélt még nagy hatással, a Clubtagok egészségére írtívén poharát, majd e sorok írója éltette a választmányt üdvös működéséért. Még számos felkösöntöt mondtak ezután is a Club virágzására és jövőjére s a kedélyes társaság a legkitünőbb hangulatban csak reggel felé osztott szét, magával vivén egy pompásai sikerült estély elpusztíthatlan emlékéit.

Morgenstern Leó.

ért Stevens Teheránba. Dacára annak, hogy Perzsiában október hónap volna a velocipédezésre legalkalmasabb, mégis arra szánta magát, hogy ott *telegen*. Mert Teherán sokkal érdekesebb, mint Herát, hová még elérhetett volna. Ez évben megtett útja: Liverpooltól Konstantinápolyig, körülbelül 2700 ang. mérföld és Konstantinápolytól Teheránig 1500, az egész út tehát 4200 ang. mérföld. Az egészen meg van elégedve. Legveszedelmesebb (s legszebb) útja Tabrik-Teherán. Tabrikban, mert egy teve karaván tevéi megijjedtek tőle, a hatóság elvette gépét, s csak az angol konzul közbenjárásával adták ki. Az úton a távirdai személyzetet angolok vezették, tehát két helyen szívesen fogadtattott ugyanitt az emir és ennek fiának társaságában ebédelt, királyilag megvendéglük. A teve tálpak által járt út, *rosszabb* volt a legrosszabb amerikai útnál. 1000 mérföldje volt ilyen. Az „*Egyetértés*“ 11/12. száma éppen fordítva adta a dolgot! Az, hogy köveket hajigáltak utána s útját áltak, az még a legkevesebb baja volt, hanem ha *intelligens* helyiségekbe is bejött egy pohár vizet kérendő, miután a vizet megitta, az *edényt eltörték*, hogy senki ne használja többé. Majd a Kurdok „fekete sátraiba“ kerül. Ezek nem akarják addig elereszteni, még a nomád emir el nem jó s ötlet látta. Birokra kerül a dolog s ő csak revolverrel kezében tud szabadúlni. Tabriztól 200 méterre egy Kan lovas kíséretet ad neki, megjárja vele! Ezek előre lovagolnak s értesítik a falvak lakosságait, hogy ő jön — a falu népe mindenütt azt akarja, hogy ő ott maradjon — ez őt feltartóztatja s ő a lovasokat vissza küldi. A fehér sisakra egy aranyozott turbánt kötött, azt ellopták tőle. Teherán előtt az ellenséges kurdok tildözöbe veszik, már már utoléri, de jó útra ér s elszabadul. Nagy kerekének kantsukja egész a keréktalpig el van kopva!! Teheránból a *tavasszal* fog indulni.

E közleményt a Mohácson élő *Fornett* család fordította.

Igali Svetozár.

Körszámláló javított kiadásban.

Alig hogy beküldtem volt a Herkulesnek a körszámláló leírását, midőn Dollinger Bertalan barátom, jeles athléta, ki a zürichi tavon is nem egyszer segítette diadalhoz a magyar lobogót, alig pár napra rá egy javított kiadású tourszámlálóval lepott meg. Kétszeresen örvendtem a kedves meglepetésnek; először is a jó tourszámlálónak, másodsor pedig és főleg annak, hogy nem igaz miszerint a sporteszmék nálunk ne találának pártfogókra, művelőkre. Csak azt kell tudni, hogy hol és hogyan kell kopogtatni.

A javításra okot, mint Dollinger úr egyik hozám intézett levelében írja, a következő hibák adtak: . . . „A készülék úgy, amint azt leírásod feltünteti a czélnak teljesen meg nem felelt:

1. mert hosszúsága (30 cm.) a kéz szabad mozgását akadályozta volna,
2. mert menés közben egy kézzel nem hozható működésbe.“

Ezek a hibák csakugyan meg voltak az én tourszámlálóm.

A javított kiadású egészen Dollinger úr talál-

mánya és mondhatom oly tökéletes, hogy jobbat kívánni sem lehet.

Ennél ugyanis nem kell golyócskákat tologatni, ha minden tournál a markoló végén lévő gombot kell csak megnyomni, a mi a hüvelykujjal a lehető legkényelmesebben eszközölhető. Egy mechanizmus átvitelével a tourok száma a markoló közepén jelenik meg. A markoló másik végén levő gomb pedig arra való, hogy egy pár nyomással az egészet nullára lehesen beállítani. A gondolat azt hiszem oly genialis, kivitele pedig oly művészi tökéletességű, hogy semmi bővebb dicséretésekre nem szorul.

Egy ily tökéletes tourszámlálóval trainirozók mostanában, mely Dollinger úrnál készült. De nemcsak gyalog trainirozók, hanem nagy előnnyel használhatják velocipédisták is, kik szintén gyakran kertilgetnek kis pályát és náluk a tourszámláló igen előnyösen a kormányrudra volna helyezhető.

Follinus Árpád.

Vitörvívás.

(Képpel.)

Mi magyarok magunkat kiválóan hős, verekedő és jól vívó nemzetnek tartjuk. A kardot azt hisszük senki sem forgatja jobban nálunk és mégis ha számlálni kezdjük a valóban jól vívókat már a huszadiknál gondolkozunk kell és harmincznál tovább nem is mehetünk. De csak számláljuk össze a profizionátus vívókat, a vívómestereket, ez könnyeben megy. A fővárosban nyilvános vívóterme 4 vívómesternek van. A vidéken összesen 10—15 vívómester van legfeljebb.

Ez maga eléggé bizonyítja, hogy vívásunk jóhíre túlszárnyalja érdemeinket. Nem kutatva most e tények okát, csak azt a rendszertelenséget említjük meg fel, mely vívástanulásunkban van. Minden vívómesterünk elismeri, hogy a kardvívást helyesen csak úgy lehet tanítani, ha ezt megelőzi a vitör- (rapière, fleuret) vívás. Daczára ennek vívóink századrésze sem tudja a vitört forgatni, mert a czél nálunk minél hamarabb megtanulni valahogy a kaszabolást.

Legjelesebb pár vívónkat kivéve, meg is látszik vívóinknál az előiskola hiánya. A kardvívásnál jó vívóink is oly nagy ivenkben vívnak, hogy egy jó rapière-vívó könnyen legyőzheti őket.

A vitörvívásnak épen az az előnye, hogy a csukló kis mozgásával véd és a szúrások egyenes kis ívével megszoktatja a vívót a csuklóból vezetni a fegyvert. Ezenkívül a karban finom érzékenységet nevel, mit a kardvívás sokszor eltompít.

Ennyire fontos levén a vitörvívás a kardvívás tanulása szempontjából is, nem szükséges magasztalunk kitűnő tulajdonait. Elég ha arra az eleganciára és könnyed mozdulatokra hívjuk fel olvasóink figyelmét, mely a vitörvívó vívását jellemzi.

Azt ugyan nem érjük meg, hogy nálunk e vívás oly tért hódítson mind a kardvívás, de hogy el fogja foglalni a vívástanulásban fontos szerepét, ha különösen vívómestereink ragaszkodnak elveikhez.

És most olvasóinknak bemutatjuk egy vívóterem mozgalmas képét, hol a párok egybeállva kezökben a könnyű fegyverrel végzik az erősítő és épen nem könnyű vívást. Oldalt a képen vitörök hosszúságát mérik az ifjak, mert a vívásban nagy előny lenne, ha az egyik fél töre hosszabb lenne mint a másiké.

A középtéren verekvő pár állása igen tanulmányos, ugyanis világoságos látható, hogy a szúrás alkalmával a jobb láb kilép és hajlítva marad, míg a bal kinyulik. A szúrásnál a bal kart lenyújtjuk, míg az állásba lépésnél ismét felemeljük. A védő a szúrás előtt nem lép hátra csak kissé térdhajlítással hátrahúzódik.

A háttérben egy vívópár az „állás“-ban van mikor a vitörök közepén keresztezik egymást és az ellenfél szemének vannak irányozva. A bal karok az állásban feltartatnak s csak a kilépésnél bocsátatnak ki.

A vitörvívás megértésére és tanítására nagyban szükségesek a rajzban való bemutatásai az egyes állásoknak és csak azon csodálkozunk, hogy magyarul még nem jelent meg e vívást tárgyaló könyv.

Beringer Károly.

A kolozsvári athletikai club három éve.

Az igazgató választmány jelentése az 1883—1885. évről.

(Felolvasatott az 1885. szept. 26-án tartott közgyűlésen.)

Tisztelt közgyűlés!

Clubunk alapszabályszerű megalakulásának második évébe lépett. Mielőtt e lefolyt év mozzatainak elősorolásába bocsátkoznánk, szükségesnek tartjuk ez első rendes közgyűlésen a Club keletkezésének történetét röviden ismertetni.

Még 1876. évben indult meg városunkban a mozgalom, egy athletikai club alakítása iránt.

Az eszme itt-ott már ez időben is pártolásra talált, azonban a testgyakorlatoknak még akkor nem akadt annyi híve, hogy egy club megalakulhatott volna.

Az athletikai club eszméje 1883. év őszéig szunynyadozott. Ekkor dr. Baintner Hugó, a Magyar Athletikai Club volt titkára kezdte azt életre kelteni. Irányadó köreinkben élénken karolták azt fel s 1883. október 31-én Páll Sándor elnökle alatt egy népes értekezlet tartatott, mely a club megalakítása czéljából dr. Felméri Lajos elnökle alatt egy 12 tagu bizottságot küldött ki.

E bizottság, hogy az athletikát népszerűvé tegye, 1883. november 11-én Kolozsvártól Szász-Fenesig és

vissza egy gyalogversenyt rendezett. E verseny a közönség élénk érdeklődése mellett folyt le.

Ezenkívül elkészítette az alapszabály-tervezetet, s felhívást intézett az egyetemi körhöz az iránt: hogy alakítsák ennek kebelében egy társaság, mely a budapesti athleta viadalra felrándulva, az atletika gyakorlati oldaláról magának tapasztalatot szerezzen, mit az alakítandó Kolozsvári Athletikai Clubban érvényesíthessen.

Az egyetemi ifjúság körében e felhívásra mozgalom indult meg, a mozgalomnak eredménye egy 1884. június 1-én különböző atletikai gyakorlatokkal egybekötött majális lön.

E majális 20 frt 90 kr. tiszta bevételt eredményezett.

A 12 tagú bizottság ezenkívül a gyakorlatok megkezdése iránt is tett lépéseket, résztvevők hiánya miatt azonban a gyakorlatok megkezdhetők nem voltak.

Aláírási ívek bocsáttattak ki, melyeken mintegy 70 aláírás gyűlt össze.

1884. év őszén az ifjúság maga sürgette a megalakulást. Ennek következtében október 12-én értekezlet hívatott össze, melyen mintegy harminczan vettek részt.

Ez értekezlet megállapította s megerősítés végett felterjesztetni határozta a Club *alapszabályait*.

A gyakorlatok megkezdése s esetleg verseny rendezése céljából Kővári Mihály elnökle alatt egy 7 tagú bizottságot küldött ki.

E bizottságnak a mellett, hogy 1884. év november 5-én Kolozsvártól Apahidáig és vissza egy gyalogversenyt rendezett, sikertült a gyakorlatokat is megkezdni.

Az alapszabályok időközben a belügyminiszter úr által módosítás végett leküldetvén, 1884. december 7-én Kővári Mihály elnökle alatt értekezlet tartatott, mely értekezlet a módosítások részbeni elfogadásával az alapszabályokat ismét felterjesztette.

Végre 1885. év január 15-én a belügyminiszter úr az alapszabályokat megerősítvén, a Club véglegesen szervezkedhetett s február 8-ára alakuló gyűlés hívatott egybe.

Az alakuló gyűlés elnöknek báró Jósika Lajost, alelnöknek Kővári Mihályt és dr. Baintner Hugót, titkárnak Kuszó Istvánt, pénztárnoknak Illing Sándort, választmányi tagoknak Árkosi Gyula, Bartha Miklós, Békésy Károly, Dapsy Frigyes, gróf Esterházy Kálmán, dr. Felméri Lajos, Girsik János, dr. Haller Károly, dr. Hegedűs István, Hétezy Lajos, dr. Kiss Mór, Kovács János, dr. Lindner Gusztáv, Móricz István, hg. Odescalchi Livius, Páska Zoltán, dr. Rózsahegy Aladárt és Varró Lászlót, számvizsgálóknak Amberboy József, Deák Albert és Malonyay Dezsőt beválasztván, miután az évi költségvetés megállapítható nem volt, felhatalmazta a választmányt e közgyűlésig felmerülő kiadások teljesítésére.

Az igazgató választmány működését megkezdvén, határozott a belépésre jelentkező tagok felvétele felett. A tornavívó egylettől 10 frt havonkénti díjért gyakorlatok tartására megnyerte a tornatermet.

A „Herkules“ testgyakorlati heti közlönyt a Club hivatalos közlönyéül választotta. Elhatározta „Herkules Könyvtár“ megjelenő füzeteinek megszerzését s a viadalok részleteinek kidolgozására s keresztülvitelére versenybizottságot küldött ki.

A hazai társaságokkal létesítendő némi összeköttetés céljából megküldettek a testgyakorló egye-

sületeknek a Club alapszabályai, tisztviselői és igazgató választmányának névsora.

Az igazgató választmányba beválasztott Békésy Károly és Árkosi Gyula a választmányi tagsági megbízást nem fogadván el, helyükbe az alapszabályok 33. §-a értelmében dr. Nagy Mór és Malonyay Dezső hívtak be.

Időközben a választmány kebeléből még Dapsy Frigyes, dr. Hegedűs István, Kovács János, dr. Lindner Gusztáv, Móricz István és Odescalchy Livius herczeg kilépvén, a kilépettek helyébe a kisorsoltak helyének betöltése alkalmával a T. közgyűlés van hívatva a Club kebeléből új tagok beválasztásával az igazgató választmányt kiegészíteni.

*

Az *athletikai gyakorlatok* folyamáról, tekintve, hogy a Club a kezdet nehézségeivel küzdött csak örvendetes tények sorolhatók fel. Már az ideiglenes hét tagú bizottság a m. é. október havában intézkedett, hogy a hét egyes napjain felváltva különböző atletikai gyakorlatok tartassanak s a gyakorlatok eme beosztása czélszerűnek bizonyult és a téli és tavaszi egész időszakon át megtartatott.

A Club művezetők díjazására pénzzel nem rendelkezvén, tagjai közül kért fel az egyes csoportok vezetésére egyéneket, kik a gyakorlatokat elismerést érdemlő buzgalommal vezették.

A tornázási és erőgyakorlatok csoportját vezette *Albert Károly*, tornatanár.

A vívók csoportját *Páska Zoltán*, az ököl vívók csoportját pedig dr. *Baintner Hugó*.

A téli és tavaszi gyakorlatokat legtömegesebben látogatták novemberben, december első felében, február, martius május elején; december második felében, január és áprilisban azonban kevesen vettek részt.

A nyári idő beálltával gyakorló térül a Lövölde kertje használtatott. Itten a *gerelyhajtási* gyakorlatok is megkezdődtek ugyan, de a nyári időszakok alatt a tagok nagyobb része távol lévén, az itt tartott gyakorlatok kevéssé voltak látogatottak; rendszeres, némi eredményhez vezető beosztásról ennél fogva szó nem lehetett.

*

Az *athletikai játékok* meghonosítása a jövőnek van fenntartva. A télen történt a szabadban többször hólabdázás, a tavasszal pedig a Tornavívó udvarán labdáztak néhány héten át a tagok, ennyiből áll mindaz, mit fölemlíthetünk. E téren nagyon érezhető volt egy önkéntesen vállalkozó buzgó vezetőnek a hiánya.

A *Lawn-Tenis* labdajáték meghonosítása iránt, most kezd a Club tagjai között némi mozgalom mutatkozni. Nagyon örvendetes volna, ha a testképzést előmozdító nemzeti játékaikkal kapcsolatban e labdajátékot tagjaink városunkban divatossá tehetnék.

*

Vidékre való kirándulás több ízben tervezetett, kedvezőtlen időjárás s a tagoknak nyáron át való távolléte miatt azonban csak két ízben történt ilyen. Augusztus 9-én és szeptember 20-án rándultak ki a Club tagjai közül néhányan Gyalu vidékére. Ezen kirándulás a résztvevőknek a legkedvesebb élvezetet nyújtotta.

*

Versenyeink ez ideig kedvezően sikerültek. Először 1883. november 11-én tartatott egy gyalogverseny, Kolozsvártól Szászfenesig és vissza.

Második gyalogverseny 1884. november 5-én tartatott. Az út Kolozsvártól Apahidáig és vissza 29·5 km. távolságban jelöltetett ki.

Eme versenyeken a győzők tiszteletdíjakkal lettek kitüntetve.

1885. május 17-én a Lövőház kertjében VII. pontból álló athleta viadal rendeztetett. Ez volt a Club *első nyilvános viadala*. E viadalra a M. A. Club Budapestről 2 ezüst s 4 drb. bronzérmes volt szives adományozni. Versenydíjakul ez érme és 3 drb. tiszteletdíj tüzetett ki.

Az egyes versenynemekre 16 jelentkező által 36 nevezés történt. Közönség szép számmal jelent meg eme viadalon s így a befolyt belépti díjak a verseny költségeit fedezték.

E versenyt követőleg a Club több tagja által a Club javára majális is rendeztetett, melyen a kedvesítőlen idő miatt kevés számú közönség vett részt s így ebből a Clubnak jövedelme nem volt.

*

Anyagi támogatásért a lefolyt év folyamán két helyre intéztetett kérelem.

Először a Ferencz József tud. egyetem tanácsától kéretett a Kolozsvár város által adományozott pályadíjalapból némi segély.

Az egyetemi tanács, bár válaszában elismerte kérésünk méltányosságát, mindamellett az alapítvány szabatosan körülírt célja és rendeltetésénél fogva azt teljesíthetőnek nem találta.

Második segély iránti felterjesztésünk a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intéztetett. E kérelem intézésére ama tudat ösztönzött, hogy a vallás- és közoktatási miniszterium több ízben segélyezte a Magyar Athletikai Clubot is és a Budapesti torna Egyesületnek — mint erre adataink vannak — évenként 500 frt segélyt nyújt.

Kérésünk itt sem nyerte meg a remélt elintéztést. A miniszterium a rendelkezésre álló alapok korlátoltasága miatt azt tekintette nem vehette.

És így Clubunk a részben befolyt tagsági díjakon kívül csak egyesek részéről nyert némi anyagi támogatást.

A helyi sajtó s a Club hivatalos lapja, a „Herkules” című testgyakorlati közlöny ügyünket kezdettől fogva lelkesen karolta fel s a legnagyobb elismerésre méltó buzgalommal áldozott fáradságot s tért, hogy az athletika ismerete szélesebb körben terjesztve legyen.

Városunk művelt eleme szép számmal csoportosult a férfias testgyakorlatok meghonosítása céljából kitűzött zászlónk alá.

Ötven forint alapítvánnyal 4 tag lett alapító, s azonkívül 151 rendes és 24 pártoló tagunk van.

Tekintve a hetvenes évek elől elmondott sikertelen törekvéseit, tagjaink szép száma és a tagok egy része által kifejtett buzgalom arról győz meg bennünket, hogy városunkban clubunk fennállásának hivatása van. S mert eddig a club csekély anyagi erővel is megtudta helyét állani, ha a t. tagok buzgalma és érdeklődése jövőre landadni nem fog, bizton reméljük, hogy a Kolozsvári Athletikai Club eléri azt, mire hivatva van, hogy az erdélyi részek testgyakorlati mozgalmainak irányadója legyen.

Az elősoroltakban a club egy évi működésének fontosabb mozzanatairól számot adván, kérjük a T. közgyűlést, miszerint mindezeket tudomásul venni méltóztassék.

A Kolozsvári Athletikai Club igazgató-választmányának 1885. szeptember 20-án tartott üléséből:

Kuszkó István s. k.
titkár.

Br. Jósika Lajos s. k.
elnök.

Gyalogkirándulás Budapestről Nagy-Kátába decz. 26-án szombaton.

(Távolság 60 kilométer.)

Még tökéletesen sötét volt, midőn reggeli 6 órakor elindultam Wurfer Lajos barátommal a Sugár- és Váci-körút sarkáról. Útunk Kőbányán keresztül vezetett, s mire elhagytuk Kőbányát és a Jász-Berényi útra tértünk át, teljesen kivilágosodott. Azonban alig haladunk Kőbányától 1 negyedóránnyira, mire egy 10 perczig tartó sűrű hóesés lepett meg, mely annyiban volt kellemetlen mi reánk nézve, minthogy ezáltal a megfagyott út csúszássá vált, ez pedig nehezítette a járást.

A mi az út minőségét illeti, azt nem igen ajánlhatjuk más sport-emberek figyelmébe; Rákos-Keresztúrig az út még csak hagyján, hanem ami azután következett, az nem volt éppen valami kellemes: az egész út hóval van borítva, csúszós, és csak két kerékvágásban lehet előre haladni. Mende községen túl pedig a fagyos út oly göröngyössé vált, hogy azt hittük, hogy hegyes szikladarabokon járunk. Gyakorlott gyalogló legyen az, akinek ez az út fel nem töri a sarkát.

Továbbá rendkívül megnehezítette gyaloglásunkat azon körülmény is, hogy jól felöltözve, téli kabátban kellett gyalogolnunk. Más az úyaron, a mikor az ember lehető legkönnyebben öltözve végezheti útját. Végre pedig mind ez akadályoknak mintegy befejezéséül tekintettük azt a rohamos éjszakai szelet, mely bennünket Szent-Márton-Káta községnél ért utol. Jó szerencse, hogy hátulról fúj, így egyrészt még siettetett célunk felé.

Mindezen akadályok daczára a 60 kilométernyi (8 osztr. mértf.) út, bele nem számítva a 35 percznyi pihenést 9 óra 38¹/₂ percz alatt tettük meg, óránként átlag 6 kilométert haladva. (Határozattan szép idő! Szerk.)

Távolságot és időt a következők tüntetik fel.

Indulás Budapestről reggeli 6 óra.

1. Kőbánya	távolság 6 klm.,	érk. 6 ó. 57 p.
2. Rákos-Keresztúr	" 15 ¹ / ₂ "	" 8 " 16 "
3. Ecsér	" 23 ¹ / ₂ "	" 9 " 34 "
4. Maglód	" 24 ¹ / ₂ "	" 9 " 50 "
5. Mende	" 34 "	" 11 " 19 "
6. Tápió-Süly	" 41 ¹ / ₂ "	" 12 " 42 "

Pibenés 35 percz, indulás 1 óra 17 percz.

7. Tápió-Szecső	távolság 46 klm.,	érk. 1 ó. 54 p.
8. Szt.-Márton-Káta	" 54 "	" 3 " 22 "
9. Nagy-Káta	" 60 "	" 4 " 13 ¹ / ₂ "

Este a 7 óra 19 perczéi vonattal Budapestre tértünk vissza.

Balogh Dezső,
bajnokjelölt.

Bandi meg a Feri.

(Koresolya karcolat.)

Mondhatnám Dámon és Phintiás, mert az én enyedi collegista hőseim talán még e mondai hű barátokat is felülmúlták önzetlen ragaszkodásukkal.

Bandi még Feri csak így volt róluk szó mindenütt. Még a profeszorok is egyszerre szólították őket felelni. Szüleik sőt öseik is emberemlékezet óta a legjobb barátságban éltek kis falujában. Mint gyermek egy pusztán nevedtek fel, egy ágyba nyugodtak le és megszokták egymást testvéreknek tekinteni. A collegiumban egy osztályba jártak, egy szobában laktak. Első collegiumi báljukra együtt mentek fel, hanem innen haza már külön tértek.

A bál legszebb leánya a csombordi kis Irma mindkettőjük fejét elszédíté és híven eddigi multukhoz most is egyformán éreztek, hanem bizony a két jó barátnak e közös érzelem nem nevelte hűségüket. A rövid bál alatt érezték, hogy ellenfelekké váltak. A barátság helyt adott a szerelemnek és ezt a két barát szégyenkezve érezte.

A bál utáni napokon levert kedélylyel félve tekintgetet egymásra az ezelőtt beszédes két ifjú és gyűlölet nélkül, de mégis idegenkedve némileg kerültek egymásnak megszokott társaságát.

Irma sem a bálon sem azutáni érintkezéstükben nem tett különbséget az ifjak közt. Nehéz is volt a választás! Bandi hatalmas athleta alakja, fekete dús haja és kaczer bajusza mellett, kellemes ellentét képezett Feri szoborszerű szőke feje, szelid kék szemével. Feri volt a Bandinak ideálja és Bandi a Ferijé. Mindenik bizonyosnak tartotta, hogy Irma nem őt, hanem nála a sokkal szebb és sokkal kedvesebb barátját fogja választani.

A mindkét ifjú reménytelen szerelme azonban nem gátolta az ifjakat, kedvelt sportjuk a koresolyázásnak üzésében. Már a bál utáni napokban is kimentek a Maros sima tükrére. Hanem most a barátok egymástól távol koresolyáztak, nem mint eddig egymás mellett. Mind Bandi, mind Feri magát tartá hibásnak, hogy a jó egyetértést megtörték és félszemmel koresolyázás közben is egymást keresték.

Bandi sokkal vakmerőbb és meggondolatlanabb koresolyázó volt Ferinél és új jeget keresni messze távozott a koresolyázóktól. Feri aggódva tekintet a tova száguldó után mert tudta, hogy a Maros sok helyen a sebes folyás miatt csak gyengén van befagyva. Aggodalma csakugyan nem volt alaptalan, mert Bandi alatt a gyenge jég beszakadt és ő a jégtáblák közé ékelve egynek élen tartá fenn magát. Bandi szótlan elsüllyedését Feri hangos kiáltással fogadva, hicketlen gyorsasággal siklott a jégen feléje de alig ért Bandihoz közel a jég alatta és betörve ő is a jég alá került és oly szerencsétlenül, hogy lábcsontját a jégtáblák a boka felett eltörték. Bandinak

még szerencsétlenebben alsó karcsontja tört el a táblák közé szorulván, úgy hogy csak épen balkarjával tartotta magát a víz felett.

A két ifjú megmentésére nem mert senki vállalkozni, látván, hogy a könnyű Feri alatt is beszakadt a jég. A két jó barát ott állt a jeges vízben egymástól alig pár lépésre minden perczen a jég alá merülhétvén. Feri már látta Bandinak eltorzult arczáról, hogy egy karjával már nem soká tudja magát fenntartani és oda szólt hozzá a bál óta először:

„Fogodzzál mindkét kezedd a jégtáblába, mert így nem bírod tartani magad, míg hozzád vergődök e táblák közzül.“

„Szeretnék magam is de jobb karom eltört és én nem is bírom tovább. — Szólt fájdalmas de remegés nélküli szilárd hangon Bandi. — Feri legyetek boldogok! — Én nem haragudtam soha rád.“

Ezzel Bandi ép már süllyedni kezdett a jégtábláról, amint Feri emberfeletti erőlködéssel törve magának utat a jég közt, hozzá ért és egyik karjával a táblába kapaszkodván másikkal Bandit karolta át.

„Bandi ne csüggedj, mindjárt kiemellek csak kérlek egy kicsit segíts, hogy e nagy jégtáblára feljuthassak.“

Csakugyan sikerült is Ferinek a táblára feljutni, míg Bandi a vizet taposva fentartotta magát, és Feri segítségével felvergődött ő is a jégre. Hanem most jött a Bandi munkája, mert a nagy mozgó tábláról neki kellett a lábtört Ferit a kemény jégre segíteni. Végre ez is sikerült és innen barátaik karján partra jutottak és innen a már ezideig lerendelt kocsin a collegiumba hajtottak.

Most ismét helyre volt állítva a barátság s mint a két egymás mellé tett ágyban gyógyították tört csontjaikat, egészen a régi meleg hangon beszélgettek. Csak néha állt el szavak, mikor mindketten tudták, hogy ugyanarra a leányra gondolnak, ki betegségük alatt végig táncolja a farsangot mások karjain. Betegségük alatt sokszor hallottak Irmáról hirt, mely feltekenységüket felcsigázta, sőt azt is mondták barátaik, hogy mikor Irma meghallotta balesetüket, azt kérdezte, hogy neme maradnak nyomorékok.

Az ifjabbban e kérdés azt az elhatározást érlelte meg, hogy próbára teszik Irma érzelmet. Mikor teljes épségben felkeltek ágyaiból barátaik útján Irmával azt a hirt közölték, hogy Bandi karjára félszeg Feri sánta lett a csonttörések következtében.

Ily bejelentés után előbb Bandi ment görbén tartott karjával Irmáékhoz látogatóba, de megtört szível jött vissza a hideg fogadtatás után. Feri mankoval hóna alatt látogatta meg Irmát és ő is csalódással jött meg és nevetve ölelte meg ismét egyetlen jó barátját.

Irma később megtudta a tréfás próbatételt, de nem hozhatta helyre hibáját, mert csakhamar talált a két barát olyan két szép nővért, kik bizonynyal

nyomorékon is szerették volna őket, bár itt nem tették a leányokat próbára.

A két barát csakugyan el is vette a nővéreket, kik hű barátságukat csak fokozták még. *Józi.*

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A kolozsvári Athletikai Clubnak népes gyűlése volt decz. 29-én délután a városház tanácstermében. A gyűlésen az elnökön kívül 10 választmányi tag vett részt. Az elnöki széket, miután báró Jósika Lajos ó excellentiája betegsége miatt meg nem jelenhetett, a club alelnöke Baintner Hugó dr. foglalta el. — A club apróbb ügyeinek alintézése után a pénztárnok jelentése következett. — Nagy összegű tagdíj hátralékokat mutatott ki e jelentés. Miután a club folyó kiadásait majdnem kizárólag tagdíjából fedezi, hogy a közgyűlésen megállapított előirányzatot betartani lehessen, elhatároztatott, hogy hátralékosok az elnökség által a díjak befizetésére felszólíttassanak. A holt felszólításnak eredménye nem lesz, onnan a hátralék be fog hajtatni. — Érmek vezetése ügyében határozott javaslatételre a versenybizottság kéri fel. — Választmányi s egyleti tagok ajánlatára a club tagjai közé 21 rendes és 2 pártoló tag vétetett fel. — Ezek után a gyűlés feloszlott.

A K. A. C. tagjai közé a közelebbi igazgató választmányi gyűlésen a következő urak vétettek fel: a) rendes tagokul: Anka Aurél, Baranyi Bálint, Benyovits Lajos, Bécsy Gedeon, Blasek Béla, Csehy Sándor, Donáth Lajos, Gross Viktor, Katicz Dezső, Keresztszeghy Andor, Kolozsvári János, Kuszko László, László László id., Malom Zsigmond, Mattenkhloïd János báró, Mezey Emil, Prielle István ifju, Schreiber Róbert, Szegffy István, Vass Géza és Weiner Vilmos. b) pártoló tagokul: Nagy János dr. és Rignáth József. — Üdvözljük a testképzés ügyének újonnan belépő nemes bajnokait! *Kuszko István.*

(Nem hivatalos.)

A „Budapesti korcsolyázó egyesület“ az idén is mindent megtesz, hogy valóban nagy közönségének igényeit kielégítse. Pályája állandóan jókarban van és oly nagy terjedelmű, hogy ünnepnapok kivételével elégséges a korcsolyázók nagy számának. — A katonazene az idén csaknem minden délután játszik. Különösen ki kell emelnünk az egyesületnek azon helyes intézkedését, mely szerint a közönség este addig maradhat a jégen, meddig akar; legalább mi az idén még nem hallottuk a csengettyű figyelmeztető szavát. — Az ünnepélyek sorát az egyesület az újév estéjén felállított villanyvilágított karácsonyfával és tombolával nyitotta meg. Ez ünnepélyen oly számmal jelent meg a közönség, mely a vastag jégréteget megropogtatta. Ha az idő kedvező lesz, az egyesület közelebről egy jelmezestélyt és versenyt is rendez a jégen.

„A korcsolyázás kézikönyve“ megjelent Porzsolt Jenőtől s 1 frtért kapható e lap kiadóhivatalában. Ez első és egyetlen magyar munka a korcsolyázásról. Tartalma: A jég és hó sportjai. — A korcsolyázás múltja. — A korcsolyákról. — A jégről és a korcsolyapályákról. — A korcsolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerülése a jégen. — A korcsolyázás tanítása. — A korcsolyázás alapgyakorlatai. — Korcsolya-kirándulások. — A műkorcsolyázásról. — A műkorcsolyázás gyakorlatai. — Korcsolya ugrások. — Összetett korcsolya-gyakorlatok. — Angol korcsolya figurák. — Korcsolya-versenyek rendezése. — Korcsolya verseny-eredmények. — Játékok a jégen. — Jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sportjai. — Hócipő és hócipő-versenyek. — A fővárosi és vidéki korcsolyázás. — A könyvben harminecz négy díszes kép is van.

Rémy Zsigmond a „M. V. C.“ tagja, mint értesültünk, egy füzetet fog írni a velocipéd felvonulásoknál és a műgyakorlatokról jeles német és francia szakmunkák után. — Örömmel várjuk az érdekesnek ígérkező füzetet.

A nagykanizsai torna-egyesület 1885-ik évi január hó 9-én az „Arany Szarvas“-szálloda dísztermében zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté 9 órakor. Belépti díj: személyenkint 1 frt 50 kr., — eszládjegy 3 frt 50 kr. — Névre szóló beléptijegyek előre válthatók Milhofer Ödön ékszerész úrnál. — A nagykanizsai torna-egyesület tavalyi táncvígalmá is pompásan sikerült, s az ideire még nagyobb előkészületek tétetnek úgy a rendező bizottság, valamint e multság közönségének részéről is. A hölgy-tánczrendnek igen eszinos és kellemes meglepetések lesznek a tánczosnők részére, kik — úgy hisszük — ezenkívül is csupa kellemes emléket fognak magukkal vinni a jőhírű tornaegyesület táncvígalmáról.

A bécsi korcsolyázó-egyesület január 17-én tartja nagy versenyét, 18-án pedig costum-ünnepélyét, a verseny eredményéről bővebb értesítést fogunk hozni.

Montpellierben Duncan H. O. és De Ciory a két híres francia velocipedista közt legközelebb egy igen érdekes match volt 20 kilométer távolságon. Erős küzdelem után Duncan győzött egy fél hosszal a távolságot 39 perc és 12 másodperc alatt futván be.

M. Rousset a francia háromkerekű velocipedisták mestere, ki 354 kilométert 24 óra alatt, 400 kilom. 28 óra alatt futott be, ujabban egy 1000 kilométeres pályát szándékozik megtenni.

HIRDETÉS.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvtárunknál:

- I. **A magyar labdajátékok könyve**, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. **A korcsolyázás kézikönyve**, számos rajzzal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok**. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból**. Elbeszélések és versek illusztrálva. Irta: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **Montpelliertől Budapestig velocipéden**. A szerző arezképével. Irta Igali Svetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvke-
reskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. ker., Belváros,
Lipót-utca 50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket nem
fogadunk el.

Tartalom: *Előfizetési felhívás.* — A testgyakorlás ügye a középiskolákban. (B. Gyula.) — A „Budapesti korecsolyázó-egylet” és a „Herkules”. — A kolozsvári „Athletikai Club” versenyei. (Kuszkó István.) — Mestervágások. [Két képpel.] (Háry János.) — Sportbálok. (Kersing Lajos.) — Uj tornaszer. — A csónakázás 25 éve Magyarországon. (Fülepp Kálmán.) — Különfélék. — Hirdetés. — *Tárca:* A gyermekjátékok és játszóterek. (Csik János.)

nem nagy magyar sportközönség lapunkat melegen fogja pártolni és lehetőleg terjeszteni.

A „Herkules” előfizetési ára:

Egész évre **8 frt.**
Fél évre **4 ”**
Negyed évre **2 ”**

Az előfizetési pénzek a „Herkules” kiadóhivatalába (Budapest, IV., váci-utca 1. sz. Aigner) legezélszerűbben postautalvánnyal küldhetők.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szivesen küld.

A „Herkules” szerkesztősége és kiadója.

Előfizetési felhívás

a „Herkules” 1886-iki harmadik évfolyamára.

Két évi munkálkodásunk lapunkat a magyar sportközönség előtt oly ismertté tette, hogy elveink és céljaink fejtegetése feleslegessé is vált. Lapunk mint eddig, ugy ezután is az emberi testet edző és a lelket vidámító sportok valamennyiével kimerítően foglalkozik.

A komolyabb ismertető cikkekben minden nemzet testgyakorlatát ismertetjük, a főszólyt a tornázás mellett a korecsolyázás, úszás, velocipédezés, labdázás, csónakázás, vívás és hasonló sportokra fordítjuk.

Minden sportnak megvannak már jeles szakferfiai és írói, kik kivétel nélkül, sokszor kizárólag csak lapunk gazdagításával foglalkoznak. Ugy hogy a leghatározottabban mondhatjuk, hogy aki csak a sport iránt némi érdeklődéssel van, az lapunknak barátja és terjesztője.

Hanem oly fiatal sportéletünkben a sport igaz barátai még sokkal kevesebben vannak, mintsem egy ily nagy és költséges lapnak fenállását jövedelmezővé tehetnék. Hanem nem is erről van szó, hanem, hogy lapunk az egyetlen és első magyar ily lap fennállhasson a magyar sport, a magyar faj erősödéseért. Azt hisszük, hogy ez óhajunk támogatására minden magyar sportbarát megteszi kötelességét, melylyel nem nyereszkedő vállalatot, de egy nemzeti ügyet segíyez.

Szabad lesz tehát remélnünk, hogy a még

A testgyakorlás ügye a középiskolákban.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek az országgyűlés elé terjesztett jelentése az 1884. tanévről.

E bő anyagú jelentés szakunkra vonatkozó részleteit annál szivesebben szemeljük ki, mert módunkban áll sokkal jobb eredményről szólni, mint a jelentés első, népoktatásügyi részénél. Noha nagy hiányát érezzük a korábbi évek azon — az első részben megvolt — adatainak, melyek alapján a haladás vagy hanyatlás megítélhető lenne.

Ezek hijjában csak a jelzett egy év állapotáról szólhatunk. — Magyarország 177 középiskolája közül 90 birt tornateremmel, 143 pedig szabad tornahelylyel. Még pedig 78 gymnasium (52 %), 12 reáliskola (44 %) birt teremmel, 129 gymn. és 14 reál. tornatérrel. — Hogy a fenntartó hatóságok melyike mekkora gondot fordított erre, megvilágítják ez adatok. A miniszterium alattiakból 68, felekezeti autonom vezetésűekből 22 volt tornateremmel, 88 illettőleg 55 pedig tornatérrel ellátva, megjegyzevén, hogy az első hatóság 117, a második 60 köz.-isk.-t tart fenn. Látjuk, hogy torna-

termek dolgában a kormány 59 %-ja előnyben van a felekezetek 35 %-jával. Legkevésbé felelnek e tekintetben meg a helvét hitvallású iskolák. — De az áttekintést e rovatnál nagyon megnehezíti az, hogy nincs kimutatva az arány: ha vajjon egy némely középiskola egy helyiséggel sem, vagy mindkettővel bir-e? Valamint a felszerelés kimutatásában is nem egy értelemzavaró ellenmondás van.

Azt mondja pl., hogy tornaterembeli felszerelés 77, tornatéri 122 iskolánál van. Összesen csak 177 iskola, ezek összege pedig 199, következés tehát, hogy soknál mindkettőnek meg kell lennie. Hogy ez nincs kimutatva: az a hiány. Hogy pedig a berendezettek számaul 99-et említ: ez az ellenmondás. Ettől eltekintve megjegyzendő azon igen helyes intézkedés, melynél fogva 20 (máshelyt 30-at említ) intézet tanulót a helybeli községi vagy *egyleti* csarnokba küldi tornászni. Nagyon helyesen, mintsem gyarló berendezéssel szűk helyen tornáznának.

Ha általán helyes a berendezés intensívitását darabszámra mérni (hol egy madrac pl., meg egy ló meg egy súlyzó egyenlőn számít), lássuk az adatokat. Az összes darabok száma az 188²/₃. tanévi 12,044-gyel szemben 19,103 volt, miből a gymnasiumokra 17,150, a reálokra 1953 esett. Teljes felszereléssel 89 gymn.

(59 %), és sajátjával 10, közös vagy egyleti helyiségben együtt 26 reál rendelkezett (az összes 27 közül). — A fenntartó hatóságra nézve a kormány iskoláira a szerek 75, a felekezetiére 25 %-a jut.

Ezek azon statisztikai adatok, melyek a középiskolai tornaügy állására vonatkoznak. (Noha szeretttük volna látni az oklevél kimutatások között a tornatanáriakét is). Sok tenni valót mutat, ha a külföldi, angol és német iskolákat nézzük, melyeknek egyikénél sem mulasztanak el a testi fejlődésre gondot viselni. Megelégedéssel tölt azonban el, ha azon lépéseket tekintjük, melyekkel a zsenge állapotból e cél felé törekvünk.

B. Gyula.

A „Budapesti korcsolyázó-egylet és a „Herkules“.

Sportegyleteink leghatalmasabbja lapunk és a korcsolyázás érdekében a következő szép körlevelet intézte az ország korcsolyázó egyleteihez:

„Korunk, melyet jogosan nevezünk a haladás korszakának rég felismerte már s rég hirdeti azon aranymondást, hogy „in corpore sano, mens sana est“ és hogy ennél fogva szellemi haladásnak főkútforrása az egészséges test.

A testet pedig misem teszi egészségesbé és az

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A gyermekjátékok és játszóterek.*

A mi a virágnak a harmat és napsugár, az a gyermeknek a játék; a harmat és napsugár életre kelti, virulásra indítja a virágot, illatárt kölcsönöz neki, élteti és fejleszti: így van a gyermek is a játékkal, ez az ő ártatlan lelkének éltető eleme. A gyermek valódi, leplezetlen természete a játékban nyilvánul s a modern paedagogia ezt tudván, a testi nevelésnél nagy súlyt kezd fektetni a gyermekjátékokra s ezt veszi kiindulási pontjául nemcsak azért, mivel a test szabad fejlődését nagyban elősegíti s üdítőleg hat a gyermek szellemére és physikumára, hanem azért is, mivel a játék nyújtja a legcsalhatatlanabb módot a gyermek lélektani megfigyelésére, mert az csak akkor van igazán elemében, akkor nyújtja a természetének leghűbb kinyomatát, midőn korlátlanul, kedvére játszhat. A magascsapó széles jó kedv, az ártatlan pajzánkodás, a fokozott öröm vidorral, élénkké, kedélyessé hangolják a romlatlan gyermeket, felkavarják ereiben a vért, gyorsítják a lélekzetet, elősegítik az anyag-

cserét, melyeknek összhangzó együttműködése jótékony befolyást gyakorol az idegrendszerre, erősítőleg, üdítőleg a szervekre és egészségre.

Hogy mily jól érzi magát a gyermek, midőn a játék elfoglalja testét és lelkét egyaránt, midőn kipirult arccal s önelégülten végzi mulatságát, erről mindenki meggyőződést szerezhet, ha figyelme tárgyává tesz egy-egy játszó gyermekcsoporthat, avagy visszatekint a régmúlt időre s lelke elé varázsolja kedves emlékeit a gyermek játszi kort, ifjúsága arany napjait. Hisz ismeretes azon rövidke és megkapó történet, midőn egy tűzkárosult község számára alamizsnát kérők megjelentek egy vagyonos uri családnál s az anya kedvence, a kis 4 éves Ferike éppen vesszőparipáján nyargalt ruhaneműekkel megrakott anyjához, kinek felszólítására a kis fiúcska minden ruháját oda akará adni, csak midőn anyja figyelmezteté, hogy nem kell mindent oda adni, hanem adja azt, a mit legjobban szeret s rövid gondolkodás után az alamizsnakérők vesszőparipáját kínálta; az volt neki a legkedvesebb.

Legboldogabb a gyermek, midőn játszik s vajjon nem kell-e oda törekednünk, hogy a gyermeknek minél több alkalom nyújtassék eme boldogságban részesülni?

Mintha csak hallanám eme kérdést: hát a mi gyermekeinktől ki tiltja el a játszást? Hisz játszhatnak kedvök szerint, senki sem gátolja őket abban. Igen, így van.

Ámde tekintsünk csak körül, tegyünk kedvező időben egy kis körsétát városunk utcáin s keressük

* Tanügyi lapjaink feltűnően elhanyagolják a testi nevelés ügyét úgy, hogy ritka örömmel kell üdvözlönlünk minden sort, mely e téren iratik. Kétszeresebb azonban örömlünk, ha az általunk is hangoztatott óhajok nyerne méltó pártfogásra e lapok terén. Közlebb a Gyöngyössy Rudolf által jelesen szerkesztett aradi „Általános Tanügyi Közlöny“-ben jelent meg ez általunk egész terjedelmében közölt cikk. Szerk.

egészséget misem tartja fen jobban, mint a testgyakorlat, melynek minden fajtát örömmel kell üdvözölnünk.

Egyletünk is első sorban ezt tartotta szem előtt, midőn ezelőtt 16 évvel mint Magyarországnak első korcsolya-egylete megalakult és ha ma visszatekint az elmúlt évekre, meglepéssel mondhatja, hogy a célt, melyet maga elé tűzött elérte, mert a főváros közönsége már teljesen át van hatva annak tudatától, hogy a testi erő edzését nagyban előmozdítja a korcsolyázás és nincs is a társaságnak egy rétege sem, mely a korcsolyázást nem üzné tömegesen.

A példa, melyet a főváros nyújtott a vidéken is talált követőkre és a belügyminiszteriumban nyert értesítés szerint ma már 83 korcsolyázó-egylet van az országban.

Az egyletek ezen meglepő nagy száma indított bennünket arra, hogy a közös cél előmozdítása végett az egyes egyletekkel érintkezési pontokat keressünk és azért örömmel üdvözöltük a „Herkules“ testgyakorlati közlöny (Budapest, IV. Lipót-utca 50. szám) megjelenését, mely programjába a korcsolyázási sportot is felvette és a mely lap éber figyelemmel igérte kísérni mindazon mozgalmakat és újításokat, a melyek a sport e téren előfordulnak.

E végből a „Herkules“ hivatalos közlönyünkkel választottuk és felismerve e lapnak komoly törekvését, melegen ajánljuk azt a társegyuleteknek is és felkérjük egyúttal a tekintetes választmányt, miszerint ezen közlönyt pártfogásukkal támogatni, ugyancsak hivatalos

fel a játszó gyermekeket. Hol találjuk őket? A belvárosban, az élénkebb forgalmi helyeken sehol, a külvárosokban pedig a poros utcákon az égető napsugaraknak kitéve? Helyes-e ez? Eltekintve attól, hogy a csapongó, széles kedy, a kifejlődő zsvaj s néha czivakodás s más egyéb a játékból folyó dolgok az elfoglalt járó-kelőket megbotránkoztatja, a haza reményei szívják a poros levegőt, elizzadnak a hőségétől s nem egy lassan öltő betegség csirájával térnek haza.

Nincsenek alkalmas közttereink, a hol szabadon mozoghatnak gyermekeik s kedvökre kijátszhatnak magukat. A külföld példájára hazánk fővárosa már berendezett ily közttereket, a hol az iskolás gyermekek a fák hűvös árnyában kereshetnek üdülést. Bizony a mi gyermekeinknek is jól esnék, ha a heti 29—30 tanóraért ily tereken kárpótolhatnák magukat.

Azon ellenettség, hogy arra való a tornászati, miszerint a növendékek mozogjanak, nagyon kevés megnyugtatót ad, mert a tornászati két fő hiánya van: *teőleges* és *tagadólagos* s az általa kifejtett mozgások kevesebb változatosságot engednek meg, mint a gyermek-játékok; s ha azon egyoldalú mozgások nem is visszariasztók, már maga azon tény is, hogy meghatározott órához és mozgáshoz van kötve, kizárja a változatosság gyönyörét s mulatság helyett unalmassá válhat. A szabadban való mozgást mi sem pótolhatja, mert csak ott van a tiszta, üde lég, a mi az életnek a legfőbb átributuma.

A múlt évi ujonezállítás silánysága országsszerite megdöbentést keltett. A legények satnya, fejletlen testalkata, a különféle testi fogyatkozások az egykor

közlönytil megválasztani, abban az egyleti életet ismereteni s az egylet körében előforduló közérdekű eseményeket abban közzétetni sziveskedjék.

E lap útján kölcsönös figyelemmel kísérelhetők az ország összes egyleteinek működését és egyik a másiknak tapasztalatait felhasználva, közös erővel mindinkább előre vihetők kedvelt sportunkat és mindinkább tökélyesbithetők annak művelését.

Hazafiúi üdvözlettel

Budapesten, 1886. január hóban

A „Budapesti korcsolyázó-egylet“ választmánya nevében:

Dr. Nagy Jenő s. k.
egyl. titkár.

Dr. Busbach Péter s. k.,
e. elnök.

(Iroda: IV. Deák Ferenc-utca 7.)

A „kolozsvári Athletikai Club“ versenyei.

Már a club megalakításának eszméje is egy nagy érdeklődés mellett lefolyt gyalogversenynyel kelt szárnyra. — 1883. november 11-én is Kolozsvártól Szászfenesig és vissza egy verseny távgyaloglás rendeztetett. 19 versenyző indult. *Schopf Mihály* első, *Zöld Gábor* második, *Kiss Gyula* harmadiknak érkezett be. Mindhárom tiszteletdíjjal lett kitüntetve.

*

Második verseny távgyaloglás 1884. november 5-én tartott. Versenypályául Kolozsvártól Apahidáig és vissza mintegy 29.5 km. távolság jelöltetett ki. Haton versenyeztek. 3 óra 25 perc alatt *Borbély György*

erős magyar nemzet physikai erejének ily feltűnő hanyatlása, fajunk aránytalan szaporodása, a gyermekek nagymérvű halandósága, oly ijesztő jelenségek, melyek a magasabb, intező körök figyelmét is már rég magukra vonták. Vajjon nem kifolyása-e némileg a constatált physikai elsatnyulás a hiányos testi nevelésnek? E kérdésre nem lehet tagadólag felelni.

Nyáron a fürdés idején alatt, minden rendtartó községben rendőrileg kijelölik a folyó vizeknél a fürdőhelyeket, hogy a vízbefulás veszedelmétől megóvják a könnyelműeket, különösen a gondatlanul szabadjára engedett gyermekeket. Ez intézkedésre a tény után gyorsan bekövetkezett szerencsétlenségek kényszerítettek. Oly okok azonban, melyek csak lappangva vetik el a satnyulás magvát s a halál csiráját a testbe, de az erkölcsbe is; mint gyors következással nem bíró tény, az ember könnyelmű itélkedése előtt, nem nagy számot tesz. De éppen ez tegyen számot a messze belátó ember előtt.

Ha a községek, különösen a városok gondoskodnak *játszótereikről*, annak az az erkölcsi haszna is lesz, hogy a divatba hozott helyes játékok elszoktatják a gyermekeket oly játékok üzésétől, melyek a nyereszkeést, a csalást s más bűnös szenvedélyeket növelik bennök.

Nyissunk játszótereket s intező figyelemmel kíséreljük a gyermekek játékait.

E tárgyat ajánlom a gondolkodók figyelmébe; melyet lesz szerencsém, úgy a testi, mint az erkölcsi nevelés szempontjából, részletesebben megvilágítani.

Csik János.

elsőnek, 3 óra 28 percz alatt *Ujvárossy István* másodiknak érkezett be.

E két beérkező tiszteletdíjat nyert.

*

1885. május 17-én tartotta a Club *I-ső nyilvános viadalát*.

A kitűzött verseny program 8 pontból állott s 16 versenyző által 36 nevezés jelentetett be.

E versenyek eredményeit röviden az alábbiakban ismertetjük:

I. *Síkverseny*. Táv 91 m.

Haton versenyeztek. 13 mp. alatt elsőnek érkezett be *Velits Zoltán*. Bronz érmet nyert.

II. *Súlydobás*. Haton versenyeztek. 15 fontos vasgolyót *Gállfy Kálmán* legtávolabb 27 lábnyira dobta. Tiszteletdíjat nyert.

III. *Bajnoki síkverseny*. Táv. 3218 m. Öten versenyeztek. 14 percz alatt *Borbély György* elsőnek, *Szüllő Árpád* másodiknak érkezett be. *Borbély Gy.* ezüst érmet s bajnokjelöltséget, *Szüllő Árpád* bronz-érmet nyert.

IV. *Ökölvívás*. Ketten versenyeztek. Győzött *Páska Zoltán*. Bronz-érmet s tiszteletdíjat nyert.

V. *Gátverseny*. 201 m. távolság, 95 cm. magas gáttal. Haton versenyeztek. Elsőnek 30 mp. alatt *Szüllő Árpád* érkezett be. Ezüst érmet nyert.

VI. *Birkózás*. Négyen versenyeztek. Győzött *Páska Zoltán*. Tiszteletdíjat nyert.

VII. *Távolugrás*. Haton versenyeztek. Győzött 5 m. ugrással *Deák Albert*. Bronz-érmet nyert.

VIII. *Vigasverseny*. Futás sík pályán. Ketten versenyeztek. Győzött *Balogh Vendel*. Tiszteletdíjat nyert.

*

A II. nyilvános viadal szeptember 27-én folyt le. A 7 pontból álló versenyre 13 jelentkező részéről 28 nevezés történt.

A versenyek eredménye a következő:

I. *Síkverseny*. Négyen versenyeztek. 21 mp. alatt elsőnek érkezett be *Balogh Vendel*. Tiszteletdíjat nyert.

II. *Súlydobás*. Öten versenyeztek. A 15 fontos golyó 7:90 m. távolra lett eldobásával győzött *Deák Lukács*. Tiszteletdíjat nyert.

III. *Bajnoki verseny*. Távolság 3218 m. Hárman versenyeztek. 13 p. 31 mp. alatt elsőnek érkezett *Borbély György* bajnok-jelölt. Másodiknak 14 első, 6 mp. alatt *Simonffy Géza*. *Borbély Gy.* ezüst-, *Simonffy G.* bronz-érmet nyert.

Borbély a pályát 29 mperczel rövidebb idő alatt futotta be, mint a tavasszal.

IV. *Birkózás*. Négyen versenyeztek. Kettő legyőzetett. *Borbély György* és *Páska Zoltán* közötti küzdelem holt versenynek maradt.

E küzdeket a versenybírók programmon kívüli tiszteletdíjjal tüntette ki.

V. *Gátverseny*. Távolság 201 m. 6 gáttal 7 versenyző közül 35 mp. alatt *Balogh Vendel* érkezett be elsőnek. Tiszteletdíjat nyert.

E versenyen 5 mperczel kedvezőtlenebb eredmény érte el a tavaszinál. Ez állítólag onnan eredt, mert a tavasszal rövidebb távolság jelöltetett ki.

Ez utóbbi versenyen kijelölt pálya felmérésének pontosságáért *Lucán Aladár* mérnök szavatosságot vállalt.

VI. A távol ugrásban haton versenyeztek. 4:57 legtávolabb ugrással *Páska Zoltán* nyert bronz-érmet.

VII. *Vigas versenyre* nevezés nem történt.

*

Október 4-én *Kolozsvártól Szamosújvárig* 45 klm. távolságra verseny távgyaloglás rendeztetett. Hat jelentkező közül négyen versenyeztek. Ezek közül *Deák Lukács* 38 kilométer út után, *Balogh Vendel* pedig 44 kilométer út megtétele után kiállt. A célhoz 6 óra 5 percz alatt elsőnek *Borbély György*, 12 mperczel később másodiknak *Simonffy Géza* érkezett. Első a „*Hölgyek díja*“-t ezüst serleget, második tiszteletdíjat nyert.

Itt helyén látom megemlíteni, hogy úgy a versenyző athléták, valamint a kiránduló versenybírói tagok Szamosújvár város vendégszerető művelt közönsége részéről a legbarátságosabb fogadtatásban részesültek. E kirándulás örömei sokáig kedves emlékként fognak athlétáink szívében megmaradni.

E versenyen az atletika eszméje Szamosújvár irányadó köreiben is termékeny talajra talált s mozgalom indult meg, hogy a K. A. C.-nak Szamosújvárt fiók-egyletet alakítsanak. Vajha siker koronázná a nemes törekvéseket.

*

December 13-án folyt le az első házi verseny a torna csarnokban. A bizottság erre nem kötött ki előleges nevezési időt, díjakat nem osztott ki s így eme verseny a naponta folyó gyakorlatok ünnepies bemutatása volt. A sorozat súly emelés, csoportos atletikai gyakorlatok, kard- és törvívás, távol ugrás, magas ugrás és kötél húzásból állott. Athlétáink közül 16-on vettek ezekben részt. A súlyemelésben báró *Kemény Árpád*, báró *Mattenkloid János* és *Deák Lukács* tűnt ki.

A törvívással báró *Kemény Árpád*, *Albert Károly* és *Benke Ferencz* mutatott fel szép eredményt.

A kardvívásban *Páska Zoltán* tüntette ki nagy gyakorlottságát.

A távolugrásban *Szegffy István* 500, *Illing Sándor* 510, *Balogh Vendel* 520 cm. távolságot ugrott.

A magasugrásban *A. Bod Aladár* rohammal 160 centimétert, báró *Kemény Árpád* pedig helyből 121 centiméter magasságot ugrott.

E gyakorlatokra meghívott néző közönség megtöltötte a tornatermet. Belépő díj nem szedtetett. A felmerült kiadás nagyobb részét a tagok fedezték. A termet *Albert Károly*, *Benke Ferencz* és *Kuszkó István* rendezők izlésesen díszítették fel.

A teljesen sikerült gyakorlatokat *Albert Károly* vezette.

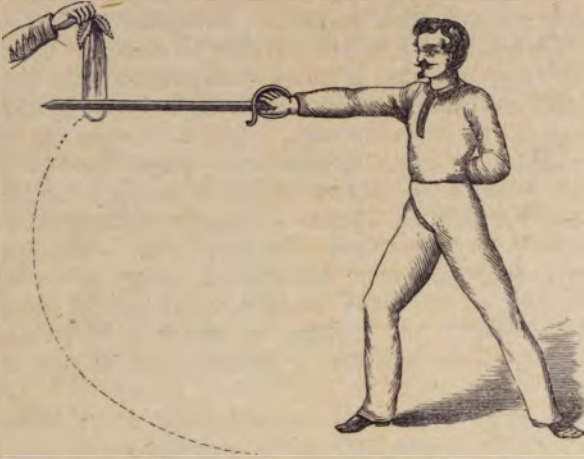
Kuszkó István.

Mestervágások.

(Két képpel.)

Ugyan nem mondhatjuk, hogy az itt képpen bemutatott ügyességi gyakorlatok valami fontossággal bírnak, mint jeles testgyakorlatok, de mindenesetre érdekesek mint mutatós vágások. Még azt sem mondhatjuk, hogy a mestervágások elnevezést méltán viselik, mert hisz ezek alatt megszoktunk holmi erős, hatalmas vágást érteni; míg itt a vágás sikerülte nem az izom erejétől, hanem ügyességétől függ.

Az egyik mestervágás feladata az, hogy a kendőbe kötött almát éles karddal ketté szelje a nélkül, hogy a kendőt megsértené. A vágás csinja abban áll, hogy úgy találja a kendőt, a vágás pillanatában ne huzzodjék a kard éle a kendőn, hanem egy irányban haladjon, és csak épen érve az almát a kardot lendületében megfogjuk.

A kardnak ezen hirteleni megfogásában áll a másik mestervágásnak is lényege. Itt ugyanis az alma egy vasállványon van és úgy kell ketté vágni, hogy a kard éle csorbát ne kapjon az állványban. Az állványnak magassága csipőig érjen, mert itt legkönnyebb lehet a kardot lendületében megállítani.

A nagyerejű mestervágásoknál szemben a vágásokkal a kardnak metszeni kell és így tehát huzni kell a tárgyon a kardélet. Régi huszártempó az ugor-

kát salátának metszeni míg egyik huszár a kezében tartja, vagy a tököt úgy átmetszeni, hogy ne törjék össze a héja. Hát a tyukot a vájuhoz futtában úgy lenyakazni, hogy csak akkor vegye észre, mikor inni akar. Aztán azt se a svalizsér csinálta meg, hogy az ellenség lovasát úgy vágta ketté, hogy fele jobbra fele balra esett a lóról, még a csákója rózsájának is.

No hanem azt hiszem ilyen mestervágásokat olvasóim maguk is könnyen kitalálhatnak; nem kell ide más csak egy kis fantazia. *Háry János.*

Táncz kardok között.

A helybeli „Vívó kör“ életre való tagjai e hó 6-án déleesti órában bájos nő ismerőseinknek a legkedvesebb alkalmat nyújtották arra, hogy a színes pajzsok, zászlók és villogó kardokkal feldiszesített ó-utcazi vívó helyiségüket megismerhessék, daliás mérkőzéseikben gyönyörködjenek, s hogy végül a győző és legyőzött ifjúsággal a táncz tüzes harc mezején ők is felvehessék a kesztyűt.

A csak nem rég alakult „Vívó kör“ téglányalakú főterme circa 10 pár vívó félnek elég helyet biztosít, s még a pisztoly lövésbeni gyakorlatokat is lehetővé teszi; egyik kisebb szoba a pihenés- és toilletnek van berendezve.

A félkör alakban elhelyezett hölgyközönség előtt, — a tegetthof és égszín kék csikú trikó-ingekben teljes vívó készlettel felszerelt erőteljes ifjak felvonultak s fokozatos fejlődésében mutatták be a vívás nemes művészetét; az első pár az egyszerű kézvágások iskoláját, a második az egész testre való vívás anzagolt egyszerű és később complicált vágásait mutatták be, míg úgy a manchette mint az assaut vívásban egy kis verseny tartatott. De kétségkívül legérdekesebb s a mai világ által még soha sem látott s ingerlőbb látvány az volt, midőn a legjobb két vívó (az illetők szép szerénysége miatt neveiket nem közölbetem) egy valódi párbaj megközelíthető lefolyását a négy secundans s a két orvos compareatiójával igen szép eredménnyel bemutatták.

Látni kellett volna azt a keleti tüzzel végbe vitt merész támadást, ügyes parádokat s villámgyors ríposztokat, s hozzá az érdekllett hölgyek félénk arczeit, az egyik ellankadt félnek harczképtelenné tételét, s végül a sebeiben leroskadt félhez siető orvosok gondtelt működését: s a csalódás teljes leendett, s az ily izgató jelenetekhez nem szokott nővilág effectéve győződhetett meg mint csergedez a férfi vér — — — — — végre is értök.

Hiába, mégis áll, hogy minden párbajnál „cherche la femme!“

Czímünk indokolására híven referálok arról is, hogy alig hurezolták el a casirozott sebű hőst, hirtelen felzendült a tánczra hívó cigányzene s a harcra feltüzelt gyengébb nemnek már ezen a téren sikerült a derék vívókör minden egyes tagját és vendégét menthetlenül levérni.

Az egész mulatságot a fesztelen jó kedv uralta.

A vívókör legközelebb egy csoportozatos vívóversenyt rendez, melynek eredményéről érdemes olvasóinkat örömmel fogjuk értesíteni. *Porzsoltt Gyula.*

Sportbálok.

Tény, hogy nálunk is hódított már annyira a sport, hogy híveit némileg előnyösen megkülönböztetjük a nyárspolgár uraktól. — A sportembert mindenképp előtt urnak, még pedig kifogástalan urnak ismerjük.

No és ezen kitétető megkülönböztetésnek főértéke, hol nyilvánulhatna jobban, mint a bálók terén.

Igen méltánylandó tehát azoknak törekvése, kik a közönségnek érdeklődését a sport iránt a sportbálkkal is erősíteni törekvesznek.

A legsikerültebb nagy bálók a fővárosban állan

dóan a sportbálok szoktak lenni, mert hisz itt van a szó szoros értelmében az ifjúság színe-virága. — És a sport az, hol a magasabb uri osztály kedvvel érintkezvén a középosztályal, együttesen biztosítják a sportbálok sikerét.

És itt ki kell emelni ismét a fővárosi atletikai clubnak érdemét. Ezen egyesület báljai voltak az elsők, hol a mágnás-világ fesztelenül egyített mulatott a középosztályal, hol meg volt vetve a későbbi sportbálok sikere.

Azért tehát nem tudok semmi érvet találni, mely a sportegyleteknek a bálok terén való működésüket gáncsolhatná, sőt igen sokat talállok arra nézve, hogy buzgalmukat az egyesületek e téren csak fokozzák.

A sportbálok tevékenységében igen sok oly ifjú szokott részt venni, ki különben a sporttal vajmi keveset törődik. Nem baj, hisz így talán kedvet kap a nem kevésbé izasztó és mindenestre erősítőbb sportmunkára. — Igen sok egyesületnek szerzett már munkás tagot a bál mulatság.

Aztán meg a női nemet a sportnak és minden jónak csakugyan mulatással kell megnyerni. És ha van bálunknak közönsége bizonynyal versenyeknek is lesz.

Nem úgy van! vagy legalább nem így volt eddig, mondják. Ha nem tudtunk sportbálainkon versenyeknek közönséget toborzani annak magunk voltunk okai. De ki is hallott valamely sportbálon nálunk a hölgyekkel a jövő versenyekről beszélni!! Pedig a nők ezt szívesen hallanák, mint egy kínálkozó új mulatság felemlítését. — De bizony ott a baj, hogy a valódi sportifjak közül igen kevés lesz bálozó, mert a nagy gonddal ápolat erejét félti a bálok gyengítő levegőjétől.

Nem kell megvetni a sportbáloknak az egyesület javára eső anyagi jövedelmét sem, mert oly szerények viszonyaink, hogy egy báljövendelmé kell, hogy kifizesse sokszor évi adósságainkat. Sőt évenként jó volna több mulatságot is rendezni egyesületi célból, mint például májális, mely jobban is megfelelne az egészséget ápoló egyesületek feladatának.

Én tehát egész jó lélekkel jó mulatságot kívánok a bálozóknak és kívánom, hogy minden sportegyesületnek sikerüljön idei bálja.

Kersing Lajos.

Uj tornaszer.

Valamely intézmény fejlődésének és haladásának jele, ha vele a kapcsolatos iparágakban is haladás tapasztalható. Ezt épen nem mondhatjuk a hazai testgyakorlatokról, mert itt e nemű iparról szó sem lehet. — Hanem külföldön minden sportág külön szert szül, mely ezeket táplál. És különösen a tornaszerek gyártása az, hol az ipar fejlettsége és haladását jelzi az úgy hatalmas voltát. — A tornaszerekben ugyan igen csekély a változás, hanem készítésök módja tökéletesebb. Mindazáltal néha új szerek is feltűnnek, de csak

rövid időre, mert oly megszokottak és kipróbáltak szereink, hogy nem tudjuk elhagyni.

A múlt év őszén Strassburgban Lagradèr talált fel és nyert szabadalmat egy új egyszerű tornaszerre, melyet a Mudrony Soma és Gelléri Mór által kintinően szerkesztett „Magyar Ipar“ melléklete a „Találmányok Leírása“ a következőkben ismerteti:

A karok s a lélekző életművek erősítésére a a tornarudakon kívül oly szerek is vannak alkalmazásban, melyek „karerősítő“, „mellerősítő“ stb. név alatt ismeretesek. E szerek jelenleg fél méternyi hosszú fonott vagy fonatlan gummi, kaucuk-csurkák (kolbászok), melyeknek végein markolatok vagy karikák vannak s úgy használatnak, hogy a tornázó az eszközök végeinél fogja s nyújtja, aztán ismét összeereszti, a mely cselekvéssel a test különböző állása s mozgása hozható kapcsolatba. Ezek a szerek vagy eszközök azonban aránylag igen drágák, nem igen tartósak s annyiban nem célszerűek, hogy a tornázó erejét csak akkor teszik próbára, ha az eszközt annak rendes hosszán túl nyújtja, a mikor a kinyújtásra célzó erőfeszítés gyorsan s aránytalanul nagyon növekszik.

A most feltalált kar- s mellerősítő a tett kifogásokat mind megszünteti, mivel a tornázónak annak használatakor két súly egyenlő húzását kell legyőznie, a melyeket lebegve tart. Az eszköz áll két hosszában átfűrt fából (a fák alakja teljesen megfelel a varrógépeknél használt czérnák facsöveinek vagy más anyagból való markolatból, melyeket a tornász két kézre kap. Az egyik markolat belsejéből egy-egy kötél vagy zsinór megy a másik markolaton keresztül. T. i. az egyik kötél egyik vége keresztül huzatván a másik fa jukán, megvan erősítve ezen fa végére, míg a másik kötél ezen fán erősítetvén meg a másiknak jukán fut keresztül. E kötelek (zsinórok) mindegyikének végén illő nagyságú súly csüng úgy bepólyázva, hogy ha az netán valamely testrészt érne, sérülést vagy fájdalmat ne okozzon. Ha a tornász a karok nyújtásával kezeit egymástól eltávolítja, a súlyok megemelődnek; ha egyik kezét a másikhoz közelíti, a súlyok ismét leszállnak. Minden állásban azonban le kell győznie a súlyok nehézkedését vagyis húzását, ha csak a karokat megpihenés végett le nem ereszti, a mikor természetesen a súlyok a földön fekszenek.

A csónakázás 25 éve Magyarországon.

Irta Fülepp Kálmán, a „Nemzeti hajós-egyesület“ igazgatója.

A magyar evező sport az idén megülhette volna negyedszázados jubileumát, mert 25 éve annak, hogy Széchenyi Ödön gróf kezdeményezésére az első magyar evezős-egyesület „Budapesti hajós-egyesület“ neve alatt a fővárosban megalakult.

Kezdetben rohamos fejlődés, majd nemsokára ugyanily rohamos hanyatlás, melyet csak újabb időben, az utolsó három évben váltott fel ismét némi előmenetel, jellemzi az evező-sport történetét a lefolyt 25 év alatt.

Kár, hogy nem bírjuk az adatokat e 25 év történetének részletes és szabatos összeállítására, mert a multak ismerete, a mint általában a nemzetek életében, úgy a sport-életben is nemcsak érdekes és tanulságos, hanem egyszersmind jelentékeny tényezője a jövő fejlődésnek is.

A katona, midőn a tábori tűz mellett merengve hallgatja az elődök dicső fegyvertényeinek elbeszélését, érzi, hogy szíve lángol, s vágy fogja el egész valóját, követni a hősök példáját. Hány hőstettet, mely az egész világot bámulatra ragadta, köszönhetni a multból merített lelkesedésnek.

Igy van ez a sport terén is, hol a régibb nemzedék férfias tetteire nyilvánítható, a szép eredmények, melyeket kivívtak, szintén jelentékeny rugói a későbbi nemzedék nemes vetélkedésének.

Csak sajnálni lehet tehát, hogy nálunk az evezős-egyletek működése és a nevezetesebb sportesemények megörökítve nem lettek, pedig e történelemnek vannak nálunk fényes lapjai, melyek sok utánczásra méltó példát tárhatnának a mai evezősök elé. De így egyletek alakultak és feloszlottak a nélkül, hogy nyomuk maradt volna. Évi jelentések közzététele nem volt szokásban, sportirodalom egyáltalában nem létezett, úgy hogy a mostani sportkedvelő alig tud valamit az elmúltról.

Megkísértem azonban azt a néhány adatot felsorolni, melyeknek részint hallomás, részint a „Nemzeti hajós-egylet“ jegyzőkönyvei nyomán tudomására jöttem.

Az első egylet, mely rendszeresen s sportszerűen művelte az evezést, mint említém, a Széchenyi Ödön gr. által 1860-ban alapított „Budapesti hajós-egylet“ volt, melynek százat meghaladó tagjai főleg a főurak köréből kerültek ki. Köztük volt gr. Károlyi Gyula, Kállay Béni a mostani közös pénzügyminiszter, gr. Waldstein, Bohus László jelenleg országgyűlési képviselő, gróf Csekonics Endre, Thaisz Elek volt főkapitány, Keve a nemzeti kaszinó volt titkárja, gróf Semsey és mások. Az egylet nagy alaptőkével és szép jövedelemmel rendelkezvén, gyönyörű, a kényelem minden igényének megfelelő, vizenúszó csónakházat építtetett, mely eleinte a pesti parton az Akadémia felett, később pedig a Margit-sziget alsó csúcsánál volt kikötve, és a legjobb minőségű csónakokat hozatta Angliából.

Eleinte nagy buzgalommal űzték főuraink az evezés sportját, mely akkor még egészen újság volt Magyarországon, s nagyon megbámultatott, de soká nem tartott, mert habár a „Budapesti hajós-egylet“, a mint tudom, tényleg csak 1873. évben oszlott fel, már jóval előbb megszűnt tagjaiban az érdeklődés, s már 1867. s 1868-ban alig tanusított számbavehető működést.

Az a kétségtelen érdeme megvolt ezen egyletnek, hogy meghonosította az evezősportot, és rendezte eleinte az akkori fényes regattákat.

A „Budapesti hajós-egylet“ példájára csakhamar több kisebb egylet alakult.

Körülbelül 1862—63-ban egy kis 10—12 tagból álló társaság; kik közt voltak: Légrády László, Lukács Antal, jelenleg a m. földhitelintézet igazgatója, Rácz Gyula, Antalik Károly, Hofman Győző, a kereskedelmi bank főkönyvvezetője, létesítette a „Pesti evező- és vitorlázó-kört“, mely nagyon szerény eszközökkel, az akkori Walser-féle, most Bodnár-féle uszodában bérelt helyiségben két csónakkal kezdte meg működését.

Röviddel utána, körülbelül 1864. évben Cavaliero Róbert a dunagőzhajózási társulat partkapitánya, a leglelkesebb evezők egyike, megalapította a „Nemzeti hajós-egyletet“.

Hogy mily buzgósággal vitte Cavaliero az evezősport ügyét, mutatja azon körülmény is, hogy kies-

közölte a dunagőzhajózási társaságtól, hogy egy fiatal hajóskapitányokból álló csapatnak versenyzésre engedélyt és szabadságidőt adjon, sőt mi több, a training, összes költségeit is viselje. Még most is sokszor beszélik a hajóskapitányok, hogy Cavaliero milyen szigorúsággal kezelte a traininget; a csapatnak egy uszályhajóban kellett együtt lakniok s mindennap este a gyakorló evezés után Cavaliero kérésselmentül bezárta s csak a reggeli trainingevezésre bocsátotta ki őket. Meg is volt az eredmény, mert a csapat gyönyörűen nyert a regattán.

De a „Nemzeti hajós-egylet“-nek is kevés tagja volt, a „Pesti evező- és vitorlázó-kör“-nek is; egyikük sem volt képes önerejéből úgy berendezni magát s oly működést kifejteni, a hogy a sportigények megkívánták volna.

Ezt belátván a két egylet, 1867-ben egymással egyesültek. A „Nemzeti hajós-egylet“-nek akkor 17, a „Pesti evező- és vitorlázó-kör“-nek pedig 20 tagja volt.

Az egybeolvadás folytán keletkezett új egylet az „Unió nemzeti evező- és vitorlázó-egylet“ nevet vette föl, s a két egylet vagyonának egyesítése, s a megszaporodott tag-létszám következtében megerősöd-
vén, vizen úszó csónakházat épített, s több csónakot szerzett be, melyek száma 1867. év végén már tizenkettőre rugott, és már az egyesülés első évében, az 1867. évi nagy regatta alkalmával, a legnagyobb három díjat u. m. a nagy díjat, az asszonyságok díját és polgárok díját Kohinoor, Fantasy és Villám nevű hajóiban fényesen nyerte meg. A Kohinoor csapat a nagy díjra (100 arany és ezüst serleg) állott a következő urakból: Matolay Elek (korm.), Varga László, Kisbaári Kiss Ferencz, Dedinszky Kálmán és Guttman Károly. A Fantasyban az asszonyságok díjára Légrády László és Hofman Győző (kormányos nélkül). A polgári díjra a Villámban pedig Antalik Károly (korm.), Mihályik Izidor, Guttman György, Márkus István, az oly korán elhunyt jeles képviselő és Békey István pályáztak.

Az egyesült „Unió nemzeti evező- és vitorlázó-egylet“, mely 1871-ben ismét eredeti nevét „Nemzeti hajós-egylet“ vette fel, s mint ilyen mai napig is fennáll, volt az, mely az 1865. és 1866. körül megalakult „Egyetértés“ nevű csónak-egylettel együtt az evezősportot fentartotta akkor, midőn ugy a hatalmas mag-nás csónakda a „Budapesti hajós-egylet“, valamint az időközben alakult kisebb egyletek, úgymint az 1868. évben alakult „Budai csónakázó-egylet“ (elnöke Öcsli Ferencz, jegyzője Blaskovich István) és az 1870-ben „Sárga ing“ csónakázó club név alatt megalakult, de később „Duna“ nevet viselő egylet (elnöke Piufich Frigyes, jegyzője Kunz Jenő) már mindnyájan megszűntek létezni.

(Vége következik).

KÜLÖNFÉLÉK.

Velocipéderedmények táblázatát adjuk a következőkben, melyeket az angol amateur velocipédezők érték el a mult év utolsó versenyéig:

táv. ang. mrtf.	versenyző	idő	versenypálya
$\frac{1}{4}$	G. L. Hillier . . .	0:00:35 $\frac{3}{5}$	Crystal Palace
$\frac{1}{4}$	H. A. Speechly . . .	0:00:39	„
$\frac{1}{2}$	A. Thompson . . .	0:01:19 $\frac{3}{5}$	„

táv. ang. mrtf.	versenyző	idő	versenypálya
$\frac{3}{4}$	M. V. J. Webber	0:02:00	Crystal Palace
1	"	0:02:39 $\frac{2}{5}$	"
2	"	0:05:30 $\frac{4}{5}$	Cambridge
3	G. L. Hillier	0:08:32	Crystal Palace
4	"	0:11:24	"
5	"	0:14:18	"
6	R. H. English	0:17:33 $\frac{3}{5}$	"
7	"	0:20:30	"
8	"	0:23:28 $\frac{4}{5}$	"
9	"	0:26:22 $\frac{2}{5}$	"
10	"	0:29:19 $\frac{2}{5}$	"
11	"	0:32:19 $\frac{2}{5}$	"
12	"	0:35:15	"
13	"	0:38:16	"
14	"	0:41:16	"
15	"	0:44:29 $\frac{2}{5}$	"
16	"	0:47:26	"
17	"	0:50:22	"
18	"	0:53:20	"
19	"	0:56:15	"
20	"	0:59:06 $\frac{3}{5}$	"
21	H. L. Cortis	1:03:45 $\frac{2}{5}$	Surbiton
22	"	1:06:51 $\frac{3}{5}$	"
23	"	1:10:09 $\frac{3}{5}$	"
24	"	1:13:26 $\frac{3}{5}$	"
25	"	1:16:41 $\frac{3}{5}$	"
26	F. J. Nicholas	1:21:07	Crystal Palace
27	"	1:24:25	"
28	"	1:28:30	"
29	R. H. English	1:32:05	"
30	F. J. Nicholas	1:35:21 $\frac{2}{5}$	"
31	R. H. English	1:38:47	"
32	"	1:42:11	"
33	"	1:45:43 $\frac{3}{5}$	"
34	"	1:49:10	"
35	"	1:52:32 $\frac{3}{5}$	"
36	George Gatehouse	1:56:02	"
37	R. H. English	1:59:03	"
38	"	2:03:21 $\frac{3}{5}$	"
39	M. H. Jephson	2:06:49 $\frac{1}{5}$	"
40	"	2:10:05 $\frac{4}{5}$	"
41	"	2:13:31 $\frac{3}{4}$	"
42	"	2:16:51 $\frac{2}{5}$	"
43	W. K. Adam	2:20:18 $\frac{4}{5}$	"
44	C. D. Vesey	2:23:42 $\frac{1}{5}$	"
45	M. H. Jephson	2:27:05 $\frac{4}{5}$	"
46	Hon. I. Keith-Falconer	2:30:33 $\frac{2}{5}$	"
47	M. H. Jephson	2:34:04 $\frac{3}{5}$	"
48	"	2:37:43 $\frac{1}{5}$	"
49	"	2:41:08 $\frac{2}{5}$	"
50	Hon. I. Keith-Falconer	2:43:58 $\frac{3}{5}$	"
51	G. L. Hillier	2:55:24	"
52	"	2:59:23	"
53	"	3:02:50	"
54	"	3:06:15	"

A „Sátoralja-újhelyi korcsolyázó-egylet” pályáját a buzgó elnök Csuka Ödön velünk a következőkben ismerteti: „Egyletünk saját, mintegy 6 holdnyi területtel bír, melyet a vasútépítés alkalmával kavicsbányaként aknáztak ki, s melyet mi aztán megvettünk. A tagosítás alkalmával e területet egy szomszéd birtokos elfoglalta s peressé tette. E per az egyletnek már szép összegre ment reserv-tökéjét felemésztette, s bár megnyerték a pert s az ellenfél a költségek megtérítésére köteleztetett, mindamellert az vissza nem jött, miután a foglaló időközben vagyontalanná lett és

nincs mit venni rajta. Ekkép az egyleti csarnok építésére gyűjtött tőkénk elveszvéen, a csarnokot még ma is sajnosan nélkülözzük; de a mi késik, nem mulik.

A fennebbi szerint szerzett 6 holdnyi területen egy állandó tó van, melyet nyáron át folyton tisztíttatni kell; e tó mellett folyik egy patak, melyből aztán őszkor annyi vizet bocsátunk be a tóba, a mennyi szükséges, sőt ha sok a víz, kibocsátjuk. A mint e tó az első fagy beálltával befagy, a befolyás gondosan elzáratik vagy a patakból legfeljebb úgy bocsátatik a víz be, hogy az a jég alá menjen s azt emelje; maga a jégpálya pedig öntöztek természetesen primitív módon úgy, hogy hordókkal borították reá a víz, mivel anyagi viszonyaink más költségesebb eljárást nem engednek meg. De azon körülmény, hogy az egyszer befagyott tavat elzárjuk, azon kedvező eredményt nyújtja, hogy az egyszer befagyott tó-jégtábla marad egész tavaszig s többé el nem olvad még oly enyhébb időjárás mellett sem, mint a múlt vagy harmad évi télen, a midőn a fővárosban alig korcsolyáztak, míg mi kisebb szűnetek mellett majdnem egész télen korcsolyázhattunk. A korcsolyázás S.-A.-Újhelyben nemcsak meghonosodottnak mondható, de télen át az egylet jégpálya a város azon egyedüli helye, hol a társadalmi élet némileg nyilvánul s hol szórakozást találhatni.

Conley Peter Porlandi (Amerika) sculler ezen a télen Angliába fog átjönni, hogy egy vagy két legjobb professionista evezőssel mérkőzzék.

Richard Mc. Causland egy 22. éves amerikai amatőrfutó, ki fiatal kora daczára 48-szor győzött, tüdőgyulladásban meghalt; nagy veszteség ily szép eredményű fiatal ember, még Amerikában is az athletika második hazájában.

Grant Bell és **William Woodside** északamerikai velocipedisták 5 ang. mfd. távolságra két matchet csináltak, melyek közül az elsőt Grant Bell nyerte meg a távot 16:45 mp. alatt tevén meg; a másodikat William Woodside 15:19 $\frac{2}{5}$ mp. alatt futván be, könnyen nyerte el; ez utóbbi recordja eddig a legjobb eredmény a velocipedisták közt.

HIRDETÉS.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók **Aigner Lajos** könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. **A magyar labdajátékok könyve**, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. **A korcsolyázás kézikönyve**, számos rajzzal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok**. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból**. Elbeszélések és versek illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **MontPELLIERTŐL BUDAPESTIG VELOCIPÉDEN**. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvke-
reskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábján
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. ker., Belváros,
Lipót-utca 50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Tartalom: Egyetemi testképzés. (Horváth Nándor.) — A csónakázás 25 éve Magyarországon. [Vége.] (Fülepp Kálmán.) — Korcsolyázó-egylet alakulása Léván. (Pazár Károly.) — A criket-játék [Képpel.] (Szokolay Kornél.) — Az „Ó-Budai Torna-egylet“ közgyűlése. [Hivatalos.] (Hilbert Vilmos.) — Versenyterek berendezése. — Különfélék. — Hirdetés. — *Tárca:* A testedzés multja. (Porzsolt Lajos.)

Egyetemi testképzés.

Sokan mondták, unalmas is már hallani, hogy a nemzet reménye, virága, az egyetemi ifjúság, de senki sem mondta, hogy a nemzet büszkesége, öröme volna ez ifjúság.

Nem is az! A magyar ifjat nem képzeli senki általában könyvbuvó esendes kedélynek, és ha a tudomány terén az ifjúságunk nem vetekedik a német, francia és angol ifjakkal, azt természetesen találjuk, hanem a testi erő kifejtés terén a sport számos ágában azt hinnénk, hogy minket az első hely illet meg. Ez sem így van! A magyar ifjakat külföldi ellenfeleik mindenkor leverik. — Pedig maga a külföld is azt tartja felőlünk, hogy mint a magyar lovak izmai olyan aczélosak ifjaink is. Azon egy pár vállalkozó sportifjú után, kik külföldi utazásaikkal névre tettek szert, azt hibeti a világ, hogy nálunk itthon ez 5–6 ifjúnak 5–6 ezer párja van — Pedig a dolog úgy áll, hogy könnyen megtudjuk számlálni a testgyakorlatot űző egyetemi ifjakat.

A német és angol egyetemek ifjai a közönség, mondhatjuk a nemzet előtt testgyakorlati ünnepélyeiken lépnek fel először. Ez azon tér, hol munkásságukat a leggáncstalanabb elismerés, és leglelkesebb buzditás érheti. Szellemi képzettségüknek próbája még korai volna, de testi épségüknek tetőfokát ép egyetemi éveikben érven el az ifjak, ennek kiténtetése rájuk nézve kötelező és a nemzet előtt igen tanulságos.

És hogy vagyunk mi? A múlt év tavaszán egy zürichi egyetemi tanár volt fővárosunkban és minden ifjúsági ügy iránt érdeklődően vezetőjét arra kérte, hogy vezetné el az ifjúság sportmultságaira. S különösen érdeklődően a labdajátékok iránt, a játzó-tér

után tudakozódott. — A vezető, a helybeli egyetem egyik kiténő tanára szégyenkezve volt kénytelen bevallani, hogy ilyen nincs, és hogy nálunk az egyetemi ifjakat a sporttéren sehol sem lehet tömegesen feltalálni.

Ezen szomorú tény magyarázatául és egyszers-mint orvoslásául a lapok hasábjain *W i s z k i d e n s z k y* úr tollából igen figyelemre méltó sorokat olvastunk. A bajokat *W.* úr abban találja, hogy a mindig kevés-penzű ifjúság nem bírja meg a testgyakorló egyletek tekintélyes összegű tagdíját, és az ifjúságot épen azáltal vélni megnyerni a testedzésnek, hogy ingyen, vagy olcsó módon tenné lehetővé számukra a sport-üzését. — Ezen mindenesetre fontos terv kivételére nézve *W.* úr nézete a következő: „Az ország hatalmasai gazdagjai rá volnának birandók, hogy Budapesten a sport, különösen a csekélyebb költségű és mindenki által könnyen elsajátítható embersport minden neme részére egy egyetem-forma létesíttessék, melybe az egyetemek s akadémiák minden beírt tagja, teljesen díjfizetés nélkül vagy igen csekély díj mellett jogosítva volna megjelenni s magát a sport azon nemében, melyhez legtöbb hajlamot érez, az előszabott órákban kiképezhetni. Nagyjaink, hatalmasaink, pénzembereink soha sem fukarkodtak, ha valóban nagy s valóban az általánosságot érdeklő eszmék létesítéseért lettek áldozatok hozatalára felhíva. — Az eszme, egy testgyakorlati egyetem (vagy más ezimű intézet, a név nem sokat nyom a latban), bizonyára nem oly kicsinyes, hogy ne lehetne érdemes, megtestesítésének megkísértése“.

Mindezen remények valóságában nem kételkedünk, ha maga az egyetemek ifjúsága hajlandósággal bír az eszme megtestesítésére. Mert a mozgalomnak az ő körükből kell megindulni.

A főteendőket a következőkben látnám körvonalazva. — Az egyetemi már létező körök igazgatóságai alakítanának egy az ügyet vezető bizottságot, mely előbb megvitatta a dolgot gyűlést hívna össze az összes egyetemnek hallgatói számára, hogy határozatuknak súlya legyen. — Az itt választandó végleges bizottságnak kötelessége volna első sorban az egyetemi fakultások tanári karát tervük kivételére felkérni. Lehet, és ez volna a leghelyesebb, hogy a tanári kar

maga viszi tovább az ügyet, vagy ha nem is, úgy a bizottságot további lépéseiben támogatja. Felkérendő volna az ügy pártolására azután a főváros tanácsa, melynek ismert nagylelkűségétől bizton remélhetjük, hogy a helyiség számára ingyen vagy olcsó telekről gondoskodik. — Ezután jönne az állami segély és támogatás megnyerése, mi ugyancsak bizton remélhető. — Mindezek közben és után természetesen nagyuraink pártfogását és segélyzését minden úton igyekezni kell megnyerni, kik közül ha csak egy is vezérül vállalkozik az ügy nyerve van.

Az anyagi dolgok részletezése még most korai lenne, de annyit mondhatunk, hogy egy nagy telekre és egy több mint száz ezerbe kerülő épületre szükség volna. De ezt előteremteni éppen nem lesz nehéz a legjobb toborzó osztálynak, az egyetemi ifjaknak. — Az intézet fentartása is elég költségbe fog kerülni, de jövedelme is elég lehet jó vezetés mellett.

Az eszme, melyet örömmel üdvözlök minden magyar ember, bizonynyal megvalósul, ha az ifjúság méltónak mutatja magát hozzá. *Horváth Nándor.*

A csónakázás 25 éve Magyarországon.

Irta Fülepp Kálmán, a „Nemzeti hajós-egylet“ igazgatója.
(Vége.)

Az „Egyetértés“ fennállott körülbelül 1879-ig, midőn csónakdája és csónakjai dobra kerülvén, egyik

tagja azokat árverésen magához váltotta s bérbe adta az „Egyetértés“ tagjai által újonnan alakított egyletnek, a „Budapesti csónakázó-egylet“nek, mely azután 1882. évben újra nevét cserélvén, a „Hunnia“ nevet vette fel.

A míg a „Nemzeti hajós-egylet“ jegyzőkönyvei szerint 1872. évben még öt egylet, a „Budapesti hajós-egylet“, az „Egyetértés“, a „Budai csónakázó-egylet“, a „Duna“ és a „Nemzeti hajós-egylet“ léteztek, s ez évben még nagy regattát és hajósbált, mely éveken keresztül a legfényesebb társaság gyűlhelye szokott lenni, rendeztek — addig egy-két évvel később már csak kettő maradt, az „Egyetértés“ és a „Nemzeti hajós-egylet“. Nem volt már sem regatta, sem hajósbál, csak a „Nemzeti hajós-egylet“ rendezett még néha házi versenyeket saját tagjai számára.

Szóval beállott a hanyatlás korszaka az evezősportra nézve a fővárosban, ez pedig egyértelmű volt a magyar evezősport hanyatlásával általában véve, mert habár voltak már akkor is egyes vidéki csónakázó egyletek, ezek működése akkor még sokkal jelentéktelebb volt, mintsem hogy sport szempontból számításba jöhettek volna. A mi élet volt az evezősport terén, az a hatvanas és hetvenes években a fővárosban volt összpontosítva. Csakhogy ez az élet az 1873—1880. közti időben nagyon hasonlított a haladokláshoz. A megmaradt két egylet tagjainak száma az előbbi időkhöz képest érzékenyen megfogyatkozott. A „Nemzeti hajós-egylet“-ben az előbbi 50—70 közt változó tag létszáma lecsökkent negyvenre, sőt néha még kevesebbre is. Így volt ez az „Egyetértés“-ben is, melynél még azonkívül az anyagi viszonyok is sok-

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A testedzés multja.

Ebben a hóvizes időben kandalló mellett sokat elszokott olvasgatni az ember és még többet gondolkodik és irkál, csak hogy busongás felé hajló kedélyt szórakoztassa. Ezen sorok írója — jóllehet szórakoztatni tudó képessége igen csekély — mégis jóhiszeműleg azt véli, hogy ezen kis eszme-futtatásával sikerülni fog legalább egyeseknek érdeklődését felkelteni és fokozni hazai testnevelésünk legfőbb eszközei iránt. Mert ha sokaknak ázsiai kényelmével nem fér is össze a torna és atletikai gyakorlatokbani részvétel, szerény meggyőződése szerint, közömbös azért senki sem lehet azon okok megdöbbentő tudatával szemben, a melyek a rendszeres testgyakorlásnak műszaki vezetését indokoltá tették egész földünkön.

Nem játékkedvből, nem unalomtűzésből, nem is harcias vagy más mellékes okokból sürgették a testedzést már száz, meg száz pedagóg-költő és természettudós a XV. századtól egész napjainkig, hanem azért, mert bűvárlataik közben megrendülve azt vették észre, hogy általában az emberi test szervezetének életképessége gyengébb, a testi állapotok a fejlődés minden phazisában satnyábbak, mint voltak a régi időben. Ezen testi — úgy szólván — eltörpülésnek azonban nemcsak létele konstataitott, hanem annak roncsoló hatásában való napról-napra növekvése is, mely részint az „öröklés“, részint a helytelen életmód által szinte feltartóztatlanul végül oda fogjuk juttatni az emberiséget, hogy a testnek csontállománya még ki-

sebbé, gyengébbé válván és az izmok és kötszövetek még lazábbakká fejlődvén, utoljára nem lesz annyi természeti erőnk sem, hogy a mindinkább gyarapuló benső kóroknak sorvasztó hatásával szemben csak pár évig is fentarthassuk magunkat.

Hiszen már is szembeötlően növekednek a „halálozások“ a testi satnyaság következtében. Hajunk, fogaink időelött kihullanak, halló- és látképességünk gyengül, arczaink sápadtak és idegeink gyengék stb. Mind e bajokon azonban sem a homeopathia, sem az aleopathia nem segít, mert ez idült szervi bajt születtünkkel, a változott égalji viszonyokkal és társadalmi élésmódunkkal szerezzük önmagunknak (némelyek állítása szerint még a „himlőoltás“ által és a ragályos kóroknak átszarmazása által is terjed a szervi gyengeség).

Nincsen tehát módunkban rögtönösen ható orvosi szerekekkel használhatni, de van azért egy mód, melylyel ha nem is épülhetünk ki eme szervi betegségeinkből azonnal, legalább megállíthatjuk azt senyvesztő hatásában és a melylyel megszerezzük testünknek azon erőt, a mi megóv a korai lerokadástól életküzdelmeink közepette s ezen gyógy mód: *testünknek edzése.*

Már sz. Hilaire Izidor abban találá ezen testi elsatnyulásunkat, hogy egyes szerveinknek (különösen az agy idegeinek) gyors és nagyobb fejlődése és munkáltatása hátráltatja a test egyéb részeinek fejlődését. Sőt Lewesnek „törpék és óriások“ című értekezése is ebből magyarázza ki testi kicsiségünket. Ezek szerint tehát a mily mértékben fejlesztjük idegeinket az iskolai tanulással és az életküzdelmeinkkel, ép oly mérvben kellene edzenünk testünket is. Fájdalom ezt nem tehetjük oly mérvben sem az iskoláinkban, sem a közéletben (értve azokat, kik szellemi munkájokból élnek), mert különösen a mai versengő korban már

kal kedvezőtlenebbek voltak. Mind a két egyesület emel-fogva csak tengődött, új beszerzéseket nem tehettek, hanem folyvást a korábbi évekből fennmaradt öreg csónakokban evezgettek, pedig e csónakok felett eljárt az idő s a külföldi csónak-építéssel haladása folytán azok már nem állottak, mint mondani szokás, a kor színvonalán. Hozzájött még az is, hogy ezen egyesületeknél is megvalósult egy német humorisztikus sport-írónak az a satirikus mondása, hogy „Die Ruderer lieben die Gefälligkeit“, melyhez illusztrációul a rajz egy magános korezmát mutat, hol csak két vendég ül, két más-más egylethez tartozó csónakász, kik mérgesen fordítanak egymásnak hátat. Körülbelül ilyen volt a viszony az „Egyetértés“ és a „Nemzeti hajós-egyesület“ közt, mi sem természetesebb tehát, mint hogy ennek az evezősport is kárát vallotta.

A komáromi híres távevezés. Komáromba fel és vissza 36 óra alatt, melynél az „Egyetértés“- és a „N. h. egyesület“-től egy-egy négyes csapat versenyzett, és melyet az angol lapok is mint bámulatos sporttényt a legnagyobb elismeréssel említettek, valamint a dunaföldvári párevezős (single—scul) távverseny 1876. év aug. havában, melynek eredménye szintén kitűnőnek volt mondható, voltak akkor az utolsó fellángolásai a sportszerű tevékenységnek. Azontul 1882. évig, midőn a „Nemzeti hajós-egyesület“ ismét megragadta a kezdeményezést a versenyügy terén, és június 28-án elég jó eredménnyel lefolyt versenyét rendezte, feljegyzésre méltó sport eseménynek nem találkoztunk, sőt az egyesületek nyilvánosság előtti más szereplésével sem.

A legfőbb baja az evezősport terén beállott télenységnek az lett, hogy azalatt a külföldön mindent

óriási haladást tett az evezés, de kivált a csónaképítés technikája, mi pedig arról tudomást alig vettünk, modern csónakokat nem szereztünk, s így szépecskén hátramaradtunk. A hatvanas évek nagy versenyeinél magyar evezőseink szép győzelmeiket arattak bécsi szomszédaink legjobb evezőseivel szemben; az 1883. és 1884. évi budapesti versenyek, valamint az 1885. évi bécsi regatta alkalmával pedig azon tagadhatlan tanúságot szolgáltatották, hogy ez időszereint nem vagyunk képesek még sikeresen mérkőzni a bécsiekkel, a mi különben csak természetes következménye az éveken át uralgott télenység és tespedésnek, mit rövid idő alatt helyrehozni nem lehetett. Most az evezés, kivált a versenyvezetés egészen más, mint volt a hatvanas években. Akkor széles palánkos hajókban versenyeztek, melyekben a kezdő ez két-három hét alatt megtanult evezni, s nem kellett hozzá csak jó tudó, egy kis testi erő és készen volt a versenyvezető; hivatalosra, pénzért tanító trainer-ről persze szó sem volt. Jelenleg a hajtott fából, külső kiel nélkül készített 40—50 centiméter széles race-boatban nem két vagy három hét, hanem ugyanannyi esztendő kell, míg valaki megtanul úgy evezni, hogy a libegő jóságokban az evezőt szabályosan kezelni és a mi fő, a sokszor méternyi hosszú mozgó ülést kihasználni tudja. Az előtt mulatságos testgyakorlat volt az evezés, melyet mindenki könnyen elsajátíthatott, most ellenben már művészet, melyben csak az mutatni fel eredményt, a ki több éven keresztül minden egyebet félre téve, úgyszólván csak az evezésnek él. És nemcsak az kell hozzá, hanem trainer, valóságos evező-mester is, a kit drága pénzen kell Angliából szerződtetni.

az iskolában sokat kell tanulni, a közéletben pedig még többet kell tudni. De annyit sem tenni testünk érdekében, a mennyit tehetünk társadalmi életünk biztosításául, az az államra nézve társadalmi, az egyesekre nézve pedig „fizikai bűn“.

Ezen szempontból indult ki Luther és társa Zvingli is, midőn neveléstani főbb tételeiket megalkották, melynek egyik sarkpontja ez: „edzve gyönyörködtető testi munka és szellemi működés változva adják meg a valódi életképességet.“ A nagy pedagógus Friedland is ezt mondá: „adj könyvet a szántóvetőnek, ásót, kapát a tudósoknak is néha, hogy felüdüljen.“ Camerarius már a kertben való dolgozgatással sem elégedett meg, hanem sürgette a régi görögöknek testedzési módjukat műszakilag kiterjesztve (tornaszerekkel) meghonosítani hazájában. „Montaigne „kísérletek“ című művében szintén azt hangsúlyozta, hogy a lélekkel a test együtt összhangzatosan neveltessek. John Locke meg plane azt mondja: „egészséges testben, egészséges szellem lakik, következésképp gondoskodjunk előbb a testnek észszerű neveléséről, mielőtt annak szellemével foglalkoznánk.“ Valamint Rousseau is írja „Emiljében“: „óhajtandó, hogy a növendék egykor a bölcsnek értelmével s az athletának erejével birjon!“

Szóval nincs bölcsész, tudós, nincs senki, a ki hanyatló testi erőnk fentartását és edzését *életkérdésnek* ne tekintené. Mert látja mindegyik közéletünkben a küzdelmeknek egyre fokozódását. Látja mindenki, mily erőmegfeszítéssel kell küzdeni szellemnek és testnek már a szigorú tanpályákon is és látja, miként törnek meg még a legerősebbek közül is ezek azon nyomás alatt, melyet az „életverseny küzdelme“ (miként Spencer mondja) mindegyikünkre gyakorol. Hány ezer

példa van erre az erősen gondolkodó írók, hivatalnokok és üzletemberek között is csupán!

Tehát a testet edzeni önmagunk és utódaink érdekében szent kötelességünk. Ezen kötelesség teljesítésében osztoznunk kell az állam vezetőivel és a tanintézetek munkásaival mindannyiunknak külön-külön is. Nem a tornaegyesületeknek és nem az athleta kluboknak reklámja ezen testgyakorlásrai buzdítás, hanem az elmúlt idők történetéből vont következtetés. Tanulság, melyet levonhat a múltból mindenki, mihelyt azt nemcsak szemlélete, hanem tanulmánya tárgyává is teszi.

És hogy a testgyakorlatok iránt némi kedvet keltsünk, tekintsük át a régen multnak munkásságát, melylyel a testi erősödés ügyét felkarolta. Általános szokás még a szakavatott körökben is az ó-görög népnek adni meg e téren a *kezdeményezés érdemét*. Ez hibás, mert különösen nekünk magyaroknak nem kellene oly könnyen elfelednünk azt, hogy a mi őseink a scythák voltak azok, kiktől a görögök úgy, mint valamennyi népek, kikkel ők érintkeztek, az u. n. „csinosodást“ átörökölték. A scytháktól sajátították el a vasmennyien a nyilazást, sőt még azt is világosan mondják régi krónikásaink, hogy a Görögországban némi változattal még ma is szokásos helyben szökdelő táncz a saltus ionicus (Homér Odyssea VIII. ének), jász nótára tánczoltatott és *hogy a görög küzdőjátékok csak akkor vették kezdetüket, midőn a scythák egy része a görögöknél megtelepedett*. (Lásd: Thuróczi régi képes krónikája. Kézai Simon és majd minden görög és római remekíróknál). Tehát az első valódi „Athleták“ a mi vérrokonaink közül kerültek ki, övéké a „Gymnastika“ megalakításának érdeme és a görögöké csak a rendszeres kifejtés dicsősége.

Magyar vagy német trainer nincs, de ha volna is, nincs benne bizalom.

Én a legnagyobb elismeréssel adózom a versenyügy mai fejlett stádiumának, elismerem, formai tökélyét és testgyakorlati szempontból finomabb, eszményibb voltát, de nem hallgathatom el azon aggályomat, hogy nézetem szerint ezen tökéletesedésben a versenyügyre legalább a mi körülményeink közt az a veszély rejlik, hogy a versenyekben való részvétel ifjúságunkra nézve meg fog nebezíttetni részint a költségek miatt, részint a miatt, hogy kevés lesz azok száma, a kik annyi időt szentelhetnek annak, a menyit a kiképzés és a training igényel.

A világ bajnokai „champions of the World“ egy Hanlan, egy Beach s más professionisták, bámulatos versenyeredményei mint ideálok lebegnek minden evezős előtt s nem csoda, ha azoknak, kiknek körülményei megengedik, nem kímélnék sem költséget sem időt s fáradságot őket legalább némileg megközelíthetni, mi által azonban működésük nagyon kezd olyan félig-meddig professionalista jelleget felölteni, és a kevésbé kedvező körülmények közt levő ifjúságra nézve, kik pedig a nagyobb számot teszik, a versenyésben egyenlőtlen hátrányos helyzet teremtetik. A legutóbbi német evezős-szövetkezeti nagygyűlésen nem is hiányoztak hangok, melyek a versenyvezés ezen irányát helytelenítve, a kiképzés túlhajtása ellen azon javaslatot tették, hogy amateur regattára a professió trainer által való idomítás eltiltassék.

Az evezősportnak túlságos művészi kifejtésének, lehet mondani: raffinementjának témája felett sokat lehet vitatkozni, pro és contra érveket felhozni. De

Az ó- és középkorban a testgyakorlás terén (az angoloknál még tovább is) minden népnek a „verseny“ volt az éltető eleme. Úszó-, lovagló-, futó-, ugró-, birkózó- és dobó-versenyek rendezettek majd minden népünnepélyek alkalmával már Kr. e. 500 évvel nemcsak az európai, hanem az ázsiai népeknél is. És minél inkább lábra kapott a külön nemzetek egyes fiainak egymásközti nyílt versengése, annál inkább fokozódott a kedv általán az ezen küzdelmekre való előkészülésre is. Ugyannyira, hogy pl. a görögöknél már Kr. e. 400 évvel százakra ment azoknak száma, kik egész életüket arra szentelték, hogy egykor fejőkre tebessék győzelmi jutalmul vagy az Olympusi játékon az olajfa ágából font koszorút vagy a pithiai babér-, vagy a nemeai borostyán-, vagy a corinthusi fenyő-koszorút. Sőt a persa lány csak akkor ült fel vőlegénye lovára, ha az már valakivel versengett ünnepek alkalmával, ellenkezőleg ő vele kellett megmérkőznie a lovaslásban vagy futásban stb.

Mindezen ó-kori népek testgyakorlatai közt minket magyar tornász-atletákat leginkább érdekelnek a görögökéi, mivel sok tekintetben még mai nap is az ő nyomdokaiba kell lépünk és mert különösen fontos reánk nézve tudni, hogy a tulajdonképi *athleták* hajdan csak *felnöttek* lehettek, t. i. a kik 18. évök után a Palestrából (növendékek, gyak. tere) átléptek a Sístába (athl. gyak. tere), s továbbá, hogy még a meglelt *athleták* is folytonosan edzették magukat minden gyakorló nemből. Bizonyítja ezt az is, hogy a legnagyobb kitértetést „félísten“-i megtiszteltetéssel csak azon athleta nyerhette el, a ki minden gyakorló nemből küzdött és győzött. Világos jele ez annak, hogy már akkor is észszerűleg együtt mivelték az „egyenletes“ testedzést a különlegessel. Érdekes tudnunk nekünk

mindenesetre érdemes vele foglalkozni kivált azoknak, a kik nem egy vagy két kitértő evezős kiképzésében, hanem abban, hogy a fiatalság minél nagyobb számban vegyen részt benne, látja az evezősport célját.

Még pár szóval akarok megemlékezni az utolsó három évről, melyet ezikkem elején, mint az új életmenet korszakát jellemeztem. És valóban örvendetes haladást lehet tapasztalni. A „Nemz. h. egyesület“-nek 1882. év június 28-diki budapesti versenyét, melyen a budapesti esónakázó-egylet és a győri esónakázó-egylet résztvettek, ugyanazon évben a győri esónakázó-egylet által Balaton-Füreden rendezett verseny követte. 1883-ban e két verseny ismét megtartott. 1884. évben a balatoni verseny elmaradt ugyan, de a budapesti verseny rendezésében a „Nemz. h. egyesület“tel együtt a „Hunnia“ budapesti és a pozsonyi egyesület is résztvett; és ez egyesületek nemcsak rendezték e versenyeket, hanem csapataikkal is megjelentek a verseny pályán.

Az 1885. évi verseny, fájdalom, nem sikerült, mert csupán egy száma, a nemzetközi skiffverseny a nemzeti hajós-egylet által alapított vándordíjra, volt megtartható. De e verseny a magyar evezősöknek azon rég nem élvezett elégtételt szolgáltatva, hogy Bécs felett győzhetett. Mészáros Ferencz, a „Neptun“ budapesti evezős-egylet tagja könnyen és szépen nyerte meg a versenyt a bécsi Turner-Ruder-Club tagja, Gebauer Alajos ellenében.

Különben is azt hiszem, hogy az ideai verseny nemsikerülése inkább ideiglenes külső okoknak, milyen az ideai budapesti országos kiállítás is volt, mely

azt, hogy a görög *athleták* addig, míg egyszerűségben élve csupán dicsőségért küzdöttek: hősök voltak, kiket a remekírók megénekeltek (Homer Odysseus VII. és VIII. ének, Ilias, Plató Phädonja stb.), a nők és a társak pedig bálványoztak; de mihelyt elkezdtek fényes ruházatban pénz és gazdag jutalmakért küzdeni a porondon: önző kalmár lett a hősből, kit a társak gyűlöltek irigységből és kiknek a spártai és atheni nők hő érzelmük és a dicsőség koszorúja helyett összekéregtetett pénzen kiállított „holmikát“, sőt Nemeában még pénzt is nyújtottak át a küzdőterén a győztesnek nyilvánosan. Igaz ugyan, hogy ekkor a közrészvét a küzdőjátékok iránt növekedett, még Itáliából is jöttek többen szerencsét próbálni a gazdag öltönyért („hölgyek díja“) és egyéb drága jutalmakért (fegyverzet, paripa, hivatal stb.), de ugyanakkor már nem is találtatott elégségesnek az, hogy megeskették a bajnokvívókat Jupiter szobra előtt a versenyszabályok megtartására, hanem — jellemzőleg a hanyatló éretnyeknek — a két felügyelőn kívül még a versenybírák számát is meg kelle szaporítani, nem bizván még önmagok jellemében sem.

Végre pedig ezen küzdőjátékok annyira elfajultak, hogy erkölesrontó hatásuk végett egyenként szüntetettek be vagy buktak el mind a négyfélék. A corinthusi játékok még legtovább fentartották magukat, de a mint Mummius római vezér Corinth városát is lerombolta, attól kezdve végkép megszűntek a görög *athleták* összejöveteleket tartani és csak az iskolákban maradt meg annyi „gymnastika“, a mennyit épen a gyermekek játékkedve felkarolt; míg mai nap már a görög ifjú is német és angol tornaszereket használ teste edzésére.

Majdnem így jártak a római *athleták* is, kik

az evező fiatalságot a trainingtól elvonta, tulajdonítható, s azért abból az evezés ügyének hanyatlására nem lehet következtetni.

A versenyeken kifejtett tevékenység mellett az egyesületek csónak-állománya is javult, a mennyiben a régebbi anyagot jó részben a mostani igényeknek megfelelő új anyaggal cserélték fel.

A vidéken is megindult a mozgalom, például a temesvári csónakázó-egyletben Kovách Sebestyén Aladár, ki a zürichi egyesület tagja volt s ott versenyekben is győzött, fejt ki nagy tevékenységet az egyesület szervezésében, és mint hallom, a Duna alsó részén is alakulnak egyesületek. Öröndetes jelenség, mert az evezősportot végleg meghonosították és megszilárdultnak Magyarországon csak akkor mondhatjuk, ha a vidéken is mindenfelé alakulnak egyesületek s a sport művelése nemcsak kizárólag a fővárosban fennálló egyesületektől függ.

Vidéken eddig tudtommal Győrött, Pozsonyban, Szegeden, Temesvárott és Keszthelyen vannak csónakázó egyesületek. Léteznek azonkívül vidéken olyan testgyakorló egyesületek, melyek a csónakázást szintén üzik, de nem kizárólag, azért ezeket mint evező-egyesületeket számbavenni nem lehet.

Budapesten három egyesület van, a „Nemzeti hajós-egyesület“, a „Hunnia“ és az 1884. év végén alakult „Neptun“.

Összesen Magyarországon tehát 8 evezős-egyesület működik.

Következőkben közlöm azon adatokat, melyek az egyesületek jelenlegi taglétszámára, csónakjaik állo-

mányára, valamint tisztikarukra vonatkozólag rendelkezéseimre állanak:

1. „Nemzeti hajós-egyesület“. Alapított 1865. évben. Elnök: gróf Cziráky Béla, igazgató: Fülepp, Kálmán, jegyzők: dr. Frohner Lajos, Csete Kálmán szertárnok-művezető: Radisits György, intéző-művezető: F. Farkas László, pénztárnok: Csonka Lajos. Taglétszám 2 tiszteletbeli és 56 rendes tag. Az egyesületnek két csónakháza van. Egyik vizen uszó csónakház, a budai parton, közvetlenül a lánczíd felett, a másik szárazföldi a kis Margit-szigeten. Hajóállomány: 6 négy evezős hajó, ebből kettő outriggered, egy inriggered race-boat, egy outriggered és két inriggered kirándulási hajó, 7 két evezős hajó, ezek közül egy race-boat, 6 párevezős hajó, ezek közül két palánkos és két race-skiff. Összesen 19 hajó.

2. „Hunnia“ csónakázó egyesület. Alapított 1882. évben. Elnök: gróf Teleky Géza, alelnök: Dusóczky Károly. titkár: dr. Ragályi Lajos, másodtitkár: dr. Szabó Jenő. igazgató: Halászy Jenő, másodigazgató: Pálffy Lajos, pénztárnok: dr. Lisznyay Elemér, ellenőr: Kriegner György. Taglétszám 1 tiszteletbeli, 63 alapító és 45 rendes tag. Szárazföldi csónakház a pesti parton a vámbáz előtt. Hajóállomány: 4 négyevezős, ebből 1 outriggered race-boat a többi három inriggered kirándulási hajó; 1 kétevezős és 6 párevezős, ezek közül öt palánkos skiff. Összesen 13 hajó.

3. „Neptun“. Alapított 1884. év végén. Elnök: Hieroním Károly, alelnök: Nérey Ödön, pénztárnok: Mészáros Ferencz, művezető: Csizik Béla. Taglétszám 31 rendes tag. Szárazföldi csónakház a

Kr. e. 186-ban kezdték meg capitoliumi játékaikat a görögök mintájára. Tehát itt az athletika már nem volt nemzeti szokásnak kifolyása, sem nem volt elvi alapokra fektetve, ezért a rómaiak testedzési módja csak a szenvedélyek és kőznapi vágyak kielégítési eszközül szolgált. Már a kezdetben a küzdőjátékokra serkentőül egyik pillanatban értékes jutalomdíjakat osztottak ki a cirkusi győzőnek s a másikban meg már vadállatokkal léptették küzdőterre a bajvívót, kinek haláltusájában gyönyörködtek. No de más idők voltak akkor és végkép nem kárhoztathatjuk a római „Gladiatorokat“ vad tetteikért, mert csakugyan amaz athletai mutatványaiknak kell tulajdonítani azt, hogy akkori időben a római katona volt a világ első katonája, mert a cirkusi viadalok az ünnepélyek alkalmával (péld. Sulla és Caesar győzelmi ünnepélyein) oly népszerűkké váltak, hogy később (Kr. sz. körül) még császárok is kiléptek a küzdőterre viaskodni. Majd minden nagyobb városban voltak „Athleta összejövetelek“. Lepképzettebb Athleták voltak a Róma-, Nápoly-, Puteoli-, Kyrene- és Alexandrabeliek; azonban a görögöket ritkán bírták túlszárnyalni gyakorlataikkal, sőt nem egyszer lett római földön görög athleta győztes. Végül ezen bajvívások, mint pusztá mutatványok oda fajultak, — mint pl. a dicsően botoló Laodamas — hogy a gyűlölet, bosszú és pénzvágy szülte élet-halál harcokban a nézők csak borzadtak s maguk a bajvívók rendszeren szenvedélyűknek, dühöknek lettek áldozatai. Ez okból mindinkább elidegenkedtek magától a testedzéstől is s végre maguk a császárok tiltották be működésüket (Nagy Constantin). Nem is említ többet római athletát a krónika Kr. u. 400 évvel már úgy, hogy a későbbi korban egész a legújabb korig a latin eredetű népeknél majlnem az egyedüli test-

gyakorlatot lapdázás, fegyvergyakorlatok és egyéb népjátékok képezték. Voltak ugyan a görög és római athletáknak utánzóik, az úgynevezett „lovagok korában“ kisebb-nagyobb mértékben majd minden nemzetnél, sőt a mi királyaink által rendezett „lovagjátékok“ is azoknak voltak kifolyásai, azonban annyira kivolt ezekben már az athletika vetkőztetve minden eredetiségéből, hogy nagyon nehéz lenne például az u. n. „turnierokban“ viaskodó német lovagokban, vagy a spanyol bikaviadorokban vagy a mutatványos gyakorlatokkal és a női erény védelmével hősködő francia „chevallierokban“ egy-egy ó-kori athletát tekinteni; részint, mivel ezen testedző játékokat vagy csak a nemesség és vagyonosabb osztálybeliek, vagy csak a különösen ezen foglalkozás után elők üzhették részint, pedig azért nem athleták a fentiek, mivel a valódi jellemző gyakorló nemek az ökölvívás, súlydobás, versenyjárás, futás, ugrás s több effélék mellőzésével nagyobbára csak a szűrő- és vágó fegyverek csörtetésével hősködtek.

A reformáció hozta azon frissítő szellemet, mely a testi nevelés ügyét ismét nemzeti és egyéni kötelességgé tette. A reformáció hívei a testet már nem tekintették a szellem nyügének, melyet aszkéta sa nyargatásokkal kell lenyügözni, hanem az isteni lélek fenséges hüvelyének, melyet méltóvá kell az ép szellemhez tenni. Németországban megszületett az új nemzeti testi nevelés, a tornázás és innen bejárva a világot, meghódított minden művelt népet a testgyakorlatoknak.

A testgyakorlatok ez új kora és mai fejlődése azonban már megérdemli, hogy olvasóimmal más alkalommal külön elmélkedjünk elvei és módjai felől.
Porcsolt Lajos.

kis Margit-szigeten. Hajóállomány: 4 négyvezős outriggered hajó, ezek közül egy race-boat, a többi palánkos, 2 kétevezős palánkos outriggered hajó 4 párevezős, köztük 3 race, 1 palánkos skiff. Összesen 10 hajó.

4. „Pozsonyi hajós-egylet“. (Alapítottat ?) Elnök: Simonyi Gyula, alelnök: gróf Eszterházy Mihály, igazgató: Mossóczy István, pénztárnok: Bangha Béla, titkár: dr. Gervay Béla. Taglétszám: 3 pártoló, 53 rendes tag. Két szárazföldi csónakház. Hajóállomány: 5 négyvezős hajó, köztük 1 outriggered race-boat, két outriggered és két inrigged palánkos kiránduló hajó, 2 kétevezős, 5 párevezős hajó, ezek közt 1 race-skiff. Összesen 12 hajó.

5. „Győri csónakázó-egylet“. Alapítottatott 1876. évben. Elnök: Mihalkovics Tivadar, művezető: Szabó József, jegyző: Jambory Lajos, pénztárnok: Hets István. Vizenúszó csónakház a Rábán. Taglétszám 53, köztük működő tag 28. Hajóállomány: 12 hajó, közelebbi adatok hiányoznak.

6. „Szegedi csónakázó-egylet“. Alapítottatott 1871. évben. Elnök: dr. Nyilasy Pál, igazgató: Csonka Ferenc, pénztárnok: Kats János, ellenőr: Pataky Károly, jegyző: Rigó Endre. Taglétszám: 10 pártoló, 30 rendes tag. Hajóállomány: 1 hatevezős inrigged, 1 négyvezős inrigged s 1 négyvezős outriggered, 2 kétevezős outriggered és 2 párevezős outriggered és 1 vitorlás hajó. Race-boat nincs.

7. „Temesvári csónakázó-egylet“. Elnök: Telbisz Károly, alelnök: Kovács Sebestyén Aladár, titkár: Prepeliczay Ödön, pénztárnok: dr. Reiner Géza, művezető: Krisztics Iván, igazgató: Parlagy Kálmán, ügyész: dr. Prepeliczay Dezső. Taglétszám: 2 dísztag s 71 rendes tag. Hajóállomány: 2 négyvezős, 1 kétevezős és 5 párevezős. Összesen 8 hajó. Race-boat nincs.

Ezzel kimerítettem a hazai egyletek futólagos ismertetését; a keszthelyi egylettől kért adatok be nem érkeztek.

Koresolyázó-egylet alakulása Léván.

A lévai koresolyázó társaság folyó hó 13-án tartotta alakuló közgyűlését. A közgyűlés főbb tárgyai valának; az alapszabályok megvitatása s elfogadása, a költségvetés megállapítása, a jelen évi tagsági díjak meghatározása, a tisztikar és az igazgatósági tagok megválasztása.

1. Az alapszabályok a miniszterium jóváhagyása után kifognak nyomtatni s az egyleti tagok között szétosztatnak. — A részletes költségvetés, különösen a szükségletek beszerzése a tagok számainak növekedő arányában az igazgatóságra bízott.

Megválasztott tisztikar. Elnök: Dr. Brach Ferencz főorvos úr, igazgató Pazár Károly, aligazgató Makay Sándor, titkár Farkas Orbán, pénztárnok Kern Vilmos, gondnok Dr. Balbach Béla urak.

Igazgatósági tagok: a hölgyek részéről: Hubert Vilmosné, Mercáder Alajosné, Leidenfrost Paula, Sembery Erzsébet és Pólya Irén úrhölgyek.

Urak részéről: Belcsák László, ifj. Leidenfrost László, Holló Sándor, Halasy Kálmán, Krick Jenő, Levatic László, Kobzy János, Torma Lajos, Hévizy

János, Hliva János, Medveczky Ottó, Nyitrai Nándor és Szilassy Sándor urak.

2. Az egylet alapszabályainak 8-ik §-a következő:

Az egylet alapító, rendes, évdíjas és tiszteletbeli tagokból áll.

a) Alapító lehet az, ki a koresolya-egylet pénztárába egyszer s mindenkorra 50 frt o. é. befizet. Az alapító tagok családjai rendes tagoknak tekintendők.

b) Rendes tag lehet az, ki magát kötelezi 5 éven át a tagsági díjat megfizetni. Jelen évre a tagsági díj a következő: személyjegy 2 frt, családonként 5 frt o. é.

a) Évdíjasok, kik egy évre lépnek be, ezek személyenként 3 frt, vagy családonként 7 frt o. é. fizetnek.

3. Hogy az egyleti tagok beiratása könnyebben s hamarabb történjék „Aláírási iverk“ négy példányban bocsátattak ki, melyek Pazár Károly igazgató, Kern Vilmos pénztárnok, Levatic László igazgatósági tag és Farkas Orbán titkár uraknál helyeztetek el.

4. Az igazgatóság december 26-án tartott ülésének főbb tárgyai valának s elintéztettek:

a) A jégpálya tisztántartása s mindennemű munkák végzésére 2 szolga évi 50 frt bérrel szerződtetett.

b) Napi belépti jegyek kibocsátása elhatároztatott, még pedig: zene nélküli napokon 30 kr., zene melletti napokon 40 kr. díjban állapított meg.

c) Az egyleti jelvény gyanánt ideiglenesen nemzeti színű szalag fogadtatott el.

d) A jégpályának kivilágítása naponta $\frac{1}{2}$ 8 óráig határoztatott el.

Léván, 1886. januárhó 1-én.

Pazár Károly
igazgató.

A cricket-játék.

(Képpel).

Az angolok mindentivé magukkal viszik sajátos szokásaikat; a mint ezekről nem tudnak lemondani, épen úgy elválhatlan barátjuk a *cricket*. A hol angol kolonia van, ott megvan a *cricket* is, és Ausztráliában, Indiában, a Fokföldön, meg Kanadában épen olyan szenvedélyesen játszik a *cricket*-et, mind magában Old Englandban. Hogy az amerikai mily nagy mértékben kivetkőzött angol természetéből, azt legjobban abból látjuk, hogy a *cricket*-et az Egyesült-Államokban semmiképen sem tud népszerűségre vergődni; léteznek ugyan imitt-amott *cricket*-klubok, de ezek csak olyan parádés klubok; — szó sinesen ott nemzeti *cricket*-ről. Amerikában a *base-ball* a nemzeti labda-játék. Nagy tévedés volna azt hinni, hogy Angolországban csak gyermekek labdáznak; a felnőttek, sőt idős emberek is ép olyan szenvedélylyel játszik a *cricket*-et, a mily szenvedélylyel Magyarországon csak a kártyát, meg a dákót szokás forgatni. A *cricket* eredete elvész a régi idő homályában; annyi bizonyos, hogy Angolországban már a XII. században játszottak

cricketet. Képzeltető, azóta mennyire átment az angol nép vérébe, de egyszersmind az is mennyire átalakult ennyi idő alatt! A most érvényben levő cricket-kodexet az 1774-iki cricket-kongresszus dolgozta ki, s így már ez is 111 éves.

Hosszú lajstromot kellene előterjesztenem, ha föl akarnám sorolni a híres angol cricket-játszókat; leg-híresebbek talán mégis a *Lockyer*, *Carpenter* és *Halpvard*. A legtekintélyesebb, mondhatnók vezető cricket-egyesület a „*Marylebone Cricket Club*”; ennek szokásai az irányadók a kódex mellett. A cricket-játszáshoz ütő, lábvéd (mindkét lábszárra), kitömött kesztyű (mindkét kézre) s természetesen labda szükséges. A társaság két csapatra oszlik és sorsot húz; melyik legyen a támadó, melyik a védő? Mert a játszótérén gátat állítanak föl s a játék azon fordul meg, hogy az az ütő, a ki a gátat védelmezi, kezében a lapáttal, képes legyen mindig úgy visszacsapni a labdát,

hogy mialatt az ellenfél dobója újból a gátnak röpiteni képes azt, az ütő csapatjának más tagjával helyet cserélhessen; ha ez sikerül, akkor védő csapat kap egy bonit, ha pedig nem, úgy a támadó csapat. A lapát a védő csapatban kézzel kézre megy, s mikor már mindegyik ember védelmezte a gátat — többkevesebb sikerrel — akkor a két csapat helyet cserél, t. i. a védő csapat veszi át a támadó csapatét és megfordítja. A játék befejeztével a bónikat összeszámolják és az a csapat a győztes, a melynek több bónija van. Játszanak cricketet két gáttal is, de az alapelv ugyanaz marad. Sokat mesélhetnék a játszótér berendezéséről, a dobásról, ütésről, a gátózársról, a két csapat kapitányainak teendőiről, de részint végtelen hosszúra nyúlnék így a cikkem, részint pedig úgy sem sokat használ az, a mit papíroson olvas az ember a labdajátékokról. Gyakorlati útmutatás kell oda, hogy megtanulhassuk.

Szokolay Kornél.

Az „Ó-Budai Torna-egylet” közgyűlése.

(Hivatalos.)

Az „Ó-Budai Torna-egylet” f. évi január 6-án tartotta a rendes évi közgyűlését. A titkár felolvasta az elnökség évi jelentését, melyben röviden foglaltattak a múlt évi nevezetesebb mozgalmak, még pedig: Egyletünk köréből az országos torna-ünnepélyre kiindult egy 15 tagból álló csapat, mely a magas korlátan tornászott. Zászlónk ünnepélyesen megkoszorúztatott.

Egyletünkben a vívás Killer Károly vívómester vezetése alatt sikeresen gyakoroltatott.

Múlt évi június hó 6-án versenytornázzal egybe-

kötött nyári mulatságot rendeztünk. — Versenyeztünk a táv- és magasugrásban, az előbbinél az első díjat nyerte Fassberger József, ugrásai 4:30 m., 4:55 m. és 4:80 m.; második díjat Hilbert Vilmos vitte el, ugrásai 4:10 m., 4:34 m. és 4:50 m. A magasugrásnál nyertek Mettelka Frigyes és Köhler József.

Egyletünk jelenleg 74 működő és 22 pártoló tagja van.

Bevételek a lefolyt évben 1041 frt 87 kr.

Kiadások a lefolyt évben 620 „ 78 „

1886. évi pénztári maradék 421 frt 9 kr.

Az új igazgató-választmány következőleg alakult:

Elnök Gergelyi Jakab, titkár Hilbert Vilmos, pénztáros Schwarczopf Antal, ellenőr Schinabeck Engelbert, szertárnok Bonin István, orvos dr. Berger Lipót, művezető Ruh Géza, vívómester Killer Károly, zászlóvivő Drescher Károly.

Választmányi tagok: Horesik Kálmán, Neliba Emil, Rádler Károly, Janczer Lajos, Kereser Károly, Bacsa József.

Hilbert Vilmos,
egyl. titkár.

Versenytérek berendezése.

Verseny nélkül nincsen élet, mert maga az élet is folytonos verseny. Közös célok felé fut az emberiség és ki előbb odaér, ki edzettebb, a ki gyorsabb, azé a babér.

Verseny nélkül nem is lehet képzelni sportot, s még a paedagógiai testgyakorlat sem ér verseny nélkül semmit; természetes tehat, hogy mindig kell versenytérről gondoskodni.

Minden városnak, minden sport-egyletnek, sőt szerintem minden iskolának kell rendelkeznie egy jól berendezett versenytérrel; egy jó versenytér biztosítja magát a sport életet, biztosítja a sport-egyletnek felvirágzását.

Angliában a versenytérekre fekteti a súlyt minden sport-egyesület; hogy a löversenypálya gyepje egyenletes legyen, az épen annyira fontos majdnem, minthogy a versenylő jól legyen trainirozva.

Minden sportnemre külön versenypályát kell készíteni, mert a míg a löversenyekre legjobb a gyep, addig gyalogversenynél gyepes utat használni nem lehet, mert a gyep a cipőtalpakat sikossá teszi, s a versenyző könnyen elesik.

Az ügetőversenypályák majdnem mindenütt akként készíttetnek, hogy az agyagtalajra széntörmeléklet hintenek s ezt erősen lehengerezik úgy, hogy e pálya eléggé ruganyos legyen.

Az atletikai klubbokban hasonlóképen készítenek versenypályákat, de sokkal erősebben kell lehengerezni a talajt, mint az ügetőversenyhez.

Velocipéde versenyekhez ismét nem jó az a pálya, mely a gyalog- és futóversenyekhez alkalmas; hanem a velocipéde versenyekhez a pályának majd asfalt simaságúnak kell lennie, mert a legparányibb kavics vagy széndarab is alkalmatlan a versenyzőgépeknek.

A versenypályák néha kör-, de legtöbbször oválalakúak. Természetesen minél kisebb a kör és minél gyorsabb hajlású íveket alkot a pálya, a versenyzőkre nézve annál igazságtalanabb, mert ki a külső körben fut, az nagyobb pályát tesz, mint a ki a belső kör jutott.

A lóversenyeknél ez okból igen nagy pályákat szoktak csinálni.

A budapesti régi lóversenyter a Rákoson is igen alkalmas volt, de az új versenyter a Száz-ház mellett most már teljesen kifogástalan berendezésű s mintául szolgálhatna bármely lóversenyternek.

Minden lóversenyter úgy kell berendezni, hogy a kisebb sikversenyek pályája egy egyenes vonalba essék, hogy így 600—800 méternél minden induló egyenlő chance-al bírjon és egyenlő hosszúságu pályát fusson be.

Minden lóversenyteret úgy kell berendezni, hogy pálya kettő legyen, még pedig a külső szélesebb kör képezi a síkpályát, a belső az akadályverseny-pályát. A síkpályának kifogástalan egyenletesnek kell lennie, ellenben az akadályverseny-pályánál előny, ha maga a pálya is kisebb-nagyobb természetes emelkedésekkel és mélyedésekkel bír, a minő például a budapesti is, a melyen nemcsak árkok és kőfalak képezik az akadályokat, hanem sövénynyel párosult árkok és meredek lejtő is van, a melyen fel kell kapaszkodniok a lovaknak.

Az akadályversenyek érdekességét még az is növeli, hogy a versenypályát különböző kanyarulatokkal csinálják úgy, hogy az akadályverseny-pálya az egész versenyteret többször keresztülzeli.

Az ügetőversenyeknél a versenyteret nem lehetséges nagyra csinálni, mert itt a versenybírósnak folytonosan ellenőrizni kell, hogy az ügetésből nem vágnak-e ki galoppba. Az ügetőverseny-pályákhoz mintául szolgálhat a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság budapesti ügető-pályája a kerepesi-út végén.

E versenypálya ellen talán csak azon egyetlen kifogást lehetne tenni, hogy nagyon is négyszögletű, egyébként épen oly nagy terjedelmű, hogy nemcsak a versenybírósnak, hanem maga a közönség is ellenőrizheti a lovak ügetését; ezenkívül a versenybírósnak két tribünje van a pálya két végén és így a versenybírósnak megosztva, ellenőrzi az ügetést.

Még azt a kifogást is lehetne itt tenni a pálya berendezése ellen, hogy a totalisateur-höz az olcsóbb rendű ülőhelyek közönsége nehezen juthat hozzá.

Az atletikai sport üzésére Budapestnek valami kiváló versenypályája nincsen; az atletikai klub készített ugyan az Örczy-kertben egyet, de ez csak a versenyeken használható és általában nagyon primitív beosztású.

Velocipéde pályául az ügető pályának egy részét berendezte a budapesti kerékpár-egyesület, és ha e pályát sikertől állandosítani, akkor a velocipédezők meg lehetnek elégedve.

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A „Fővárosi Vivó-Club“ folyó hó 26-án tartandó bálja iránt igen nagy az érdeklődés. A bizottság mindent elkövet, hogy bálja az idei bálók közt méltó helyet foglaljon el. A bizottság elfogadta Balázs Kálmán „Vivó-Club csárdás“-át, mely a bálon fog bemutatni. A meghívók már szétküldettek, kik tévedésből nem kaptak és arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendező bizottsághoz fordulni, melynek irodája

a „Fővárosi Vivó-Club“ helyiségeiben van. (Ó utca 27. szám.)

A nagy-kanizsai koresolya-egylet, mint a helyi lap írja, az istenben és a közönség részvételeiben megboldogulván, a Bárány-koresma mellett levő jég-pályán korlátlan hatalommal uralkodik a tulajdonos koresmáros. Ez az abszolút szuverenitást elég élelmesen tudja felhasználni. Minden egyes koresolyázótól a pálya mindenkori használatáért 20—20 krajczárt, a nézőktől 10 krajczárt szed és bérletet nem ad. A pálya különben elég jó és a kedvező időjárás mellett koresolyáznak is elegenden.

A kolozsvári torna-vivó-egylet folyó hó 10-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, a városház nagy termében. A választmány múlt évi működéséről szóló jelentésének felolvasása után, a számadás vizsgáló bizottság jelentése tárgyalatott, s azután az 1886. évi költségvetés állapított meg. Tiszválasztásra kerülten a sor, az eddigi tiszviselők s kilépett választmányi tagok közakarattal újból megválasztattak s így elnök lett: Páll Sándor, alelnök: dr. Haller Károly; titkár: Móricz István, ügyvéd: Kővári Mihály, orvos: dr. Salamon József; választmányi tagok: dr. Csiki Viktor, Ferencz József, dr. Fischer Lajos, Korbuly Bogdán, Nagy Lajos, Nederoszték János, Tauffer Ferencz s dr. Weisz József. Végre a városi tanács által kiküldött biztos Földessi Sándor tanácsos jelenlétében a következő 13 torna részjegy szám huzatott ki ifj. Móricz István által u. m.: 292 (Bogdánfi Ferencz); 76 (Kisegítő-Pénztár); 52 (Régeni György); 146 (Kolozsmonostori uradalom); 91 (Ev. ref. főtanoda); 122 (dr. Maizner János); 159 (Takarékpenztár); 230 (Jankó Vinceze); 294 (br. Bánffy György); 157 (Takarékpenztár); 220 (Keresztési Pál); 110 (Folly Mihály); 327 (gr. Teleki Gusztáv). A kihúzott számokkal ellátott részjegyek 1886. március 1-én, az egyleti pénztár által, egyenként 100 frttal be fognak váltatni.

Wm. James esónaképitő a legközelebbi idényre Bécsben a „Donauhört“ esónakázó-egylethez szerződött mint tanító és trainer.

HIRDETÉS.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. **A magyar labdajátékok könyve.** képekkel. Irta Porzolt Lajos.
- II. **A koresolyázás kézikönyve.** számos rajzzal. Irta-Porzolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok.** Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból.** Elbeszélések és versek illusztrálva. Irta: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **MontPELLIERTŐL Budapestig velocipéden.** A szerző arczképével. Irta Igali Svetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvke-
reskedése.

Előfizetésidj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábo-
s petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. ker., Belváros,
Lipót-utca 50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmegtelen leveleket nem
fogadunk el.

Tartalom: A budapest-kolozsvári versenyekről. (Dr. Baintner Hugó.) — Versenyterek berendezése. [Vége.] — Szabadkai újdonságok. (Bartay Oszkár.) — A bécsi regatta propositiói. — Két angol labda-játék. [Képpel.] — (Szokolay Kornél.) — Kaszás István európai körútja. (Bartay Oszkár.) — Jackson Haynes. (Palagyi Lajos.) — Kaszás István velociped-útjának menetrendje. — Különfélék. — Hirdetés. — *Tárcza:* A játék a nevelésben. (Albert Károly.)

A budapest-kolozsvári versenyekről.

Follinusz úrnak ezen lapok hasábjában közzétett terve a Budapestről Nagy-Váradig illetőleg Kolozsvárig rendezendő táv-versenyek iránt valóban nem érdemlé meg azt a közönyt, hogy ne mondjam agyóhallgatást, melylyel az athletikai sport barátjai részéről találkozott s a bátor indítványozó kétszeres dícsőretet érdemel azért, hogy eme tapasztalat által sem engedi magát visszariasztatni.

Hazai athletikánk szempontjából az eszmét melegen kell üdvözölnünk. A ki a sport eme nemének hazánkban föltűnt újabb mozzanatait figyelemmel kíséré, az előtt a tervezett versenyek alkalmas, valamint időszerű voltát nem kell fejtegetnünk. Tagadhatlan azonban, hogy a kivitel nehézségei igen tetemesek és nekem, e sorok írójának különösen az indítványozó által javasolt módozatok iránt vannak aggályaim, a melyeket az ügy iránt érdeklődő körökkel a következőkben kívánok megismertetni.

Aggodalmaim legfőbb pontját az ily nagyszabású versenyekkel járó költségek s az ezek fedezése iránt tervezett módozatok képezik.

A mennyire Kolozsvár viszonyait ismerem azt vélem állíthatni, hogy egy nagyobb versenybizottság alakítása, a mely a költségek bár csak részben való fedezését magára vállalja, vajmi számos akadályba ütköznék, úgy hogy azt a tervet a magam részéről nem pártolhatom. Nagy-Várad és Budapest felől sziveskedjenek azok nyilatkozni, a kik e városok jelenlegi viszonyait ismerik.

A mit Kolozsvár részéről a tervezett versenyek érdekében remélhetni az ügy erkölcsi támogatása, t. i. a versenyzők, s a velük érkező bizottságnak ünnepélyes fogadtatása, nemkülönben az iránti gondoskodás,

hogy a vendégek itt időzésök alatt idejüket kellemesen töltsék s esetleg vendégszerető hazaknál elszállásoltassanak, — továbbá díjakra való kisebbszerű gyűjtés valamint a helybeli szűkebb körű bizottság részéről való kisebb adakozás, minek azonban összes eredményét 50—60 frtnál többre tenni nem merem.

Ha a kolozsvári athletikai Club azon időben saját érmeikkel rendelkezendik, nem kétlem, hogy versenydíjakul olyanokat föl fogna ajánlani.

Ezek alapján véleményem oda terjed, hogy a szűkséges költségek előteremtésénél főszólyt nem a 3 városban (Budapest, Nagy-Várad, Kolozsvár) alakítandó bizottságok adakozásaira kellene fektetni, hanem kisebb mérvű gyűjtéseket úgy eme mint az útba eső városok és helységek intelligens köreiben lehetne eszközölni, a kik ily módon is az ügyhöz közelebb hozatnának.

E mellett elvül a legnagyobb takarékoságot kellene kitűzni s a versenyzőknek is nem annyira a kitűzött díjak értékét, mint győzelem dícsőségét kellene tekinteniök.

Dijaknak legalkalmasabbaknak különböző értékű (súlyú) aranyérmeket vélnék, melyeket a versenydíjakra befolyt gyűjtésekből a versenybizottsággal egyértelműleg a M. A. C., a B. K. E. s a K. A. C. verethetnének.

A mi a verseny idejét illeti, 3 különböző, de egyaránt alkalmas időpont ajánlkozik u. m. május közepe, mint a K. A. C. tavaszi viadalának ideje, — augusztus vége, mely időbe a Kolozsvárt évenként tartatni szokott kiállítások és lóversenyek esnek és végül a K. A. C. őszi viadalának időpontja, szeptember vagy október havában.

Ily nagy távolságra gyalogló athlétát a K. A. C. ugyan még alig fog kiállíthatni, ha csak nem rettenthetlen bajnokjelöltjét; de akadhatnak olyanok szép számmal Magyarországnak athletikai sportot űző különböző egyleteiből. A nevesebbeket lehetőleg személyes érintkezés útján kellene az ügynek megnyerni s ugyan ily módon volnának a szűkséges bizottságok is megalakítandók. A megalakult bizottságnak haladéktalanul hozzá kellene látnia a propozíciók gondos kidolgozásához és a mennyire lehet, szintén személyes összeköttetések segélyével, a gyűjtések megindításához.

Dr. Baintner Hugó.

Versenyterek berendezése.

(Vége.)

Rendkívül fontossággal bír csónakversenyeknél is a pálya megválasztása. Ügyelni kell ugyanis arra, hogy a pálya minden része arra haladjon, merre a víz folyása tart, és oly szélesre kell a vizen szabni a versenypályát, hogy mindegyik pályázó lehetőleg egyenlő gyorsaságú vizet kapjon.

A budapesti evező és uszóversenyek meglehetősen alkalmas vízben tartatnak meg és újabb időben már csaknem az összes versenyek egyenes pályán forduló nélkül tartatnak meg, mert a fordulónál kormányos ügyetlensége, vagy más véletlen is, igen sokszor a jobb evezősök rovására döntheti el a versenyt.

A vitorla-versenyeknél, miután ezek vagy tengeren, vagy tavakon tartatnak rendes körülmények között, a pálya rendszeren háromszög-alakban tüzetik ki. Yacht-versenyek rendezésére hazánkban csak 2 versenytér van, a Balaton és a Fertő tava.

Fővárosunkban tehát szükség volna egy oly versenytér létesítése, a mi az emberi sport üzésére szolgálna és e célból igen czélszerű lenne, ha összeállnának az atletikai klubok, torna- és velocipéde-egyletek, hogy közösen teremtsenek meg egy ily rendezett versenypályát.

Miután az iskolás tanulók testi neveléséhez is szükséges a verseny, az iskolákat is akként kellene berendezni, hogy a testgyakorló tér szolgálja nemcsak játszótérül, hanem egyszersmind versenytérül is a növendékeknek.

Vidéki városokban a versenyterek berendezésénél azonban egészen más szempontokat kell szem előtt tartani, mint a fővárosban.

A fővárosban van elég sport-egylet arra, hogy

berendezzenek külön lóversenypályát, külön ügető-, külön velocipéde-pályát és külön atletikai pályát; a vidéki városokban azonban a különböző versenytereket igen czélszerűen lehetne kombinálni, úgy hogy kevesebb költséggel valamennyit lehetne létesíteni.

Ha az illető város hatósága egy lóversenypályára ad helyet, úgy csak a czélszerű berendezésétől függ már, hogy az összes sportok üzésére legyen versenypálya. Úgy kell ugyanis a lóversenytér berendezni, hogy annak egy része használható legyen ügetőversenypályául, más része pedig az atletikai sportok üzésére alkalmas legyen. A tribünök, épületek, mellék-helyiségek aztán használhatók lennének mindenik versenynél.

A verseny ilyen berendezésénél különböző testületek és egyletek lévén érdekelve a versenytér fentartásában, ez is sokkal kevesebb költségbe kerülne, mert a fentartás, gondozás és javítás költségeinek megoszlanának több felé.

Szabadkai ujdonságok.

(Boxolás, koresolyázás, vívás. Az ezer forintos versenydíj.)

Mint Vermes Lajos barátom tudósít, Szabadkán a sportélet most éri el tetőpontját. Az „Achilles“-egylet január 8-án sikertilt házi versenyt rendezett, melyről azonban e lap már tett említést. Vívások és boxolások mindennap tartatnak, melyek egyikén Vermes egy kis sebet kapott, a mely miatt még a szobát is kénytelen volt őrizni. Ugyanis Benedek vívómesterrel volt mérkőzése a boxolásban és itt a harmadik touchénál Benedek úr véletlen úgy eltalálta Vermes úr orrát,

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A játék a nevelésben.

Irta: Albert Károly, tornatanár.

A játék az embernek a természettől azért van adva, hogy akár öntudatosan, akár öntudatlanul a lelket s testet élvezetes munkásságban tartsa. Mert bár öntudatlannak mondható a játék az oly gyermekeknek, kik még fejlődéstik azon stádiumát nem érték el, hol az ész mint uralkodó lép fel, mégis úgy tűnik elő, mint fejlesztő eszköz mind a lélekre, mind a testre nézve.

A játék gyermekek tornászata, mely így a bölcsőnél kezdődik. Szük póláiba szorítva a csecsemő, még az ösztöne általi mozgást sem végezheti, mivel kis karocskái szorosan testéhez vannak szorítva. Pedig ha elgondoljuk, ennél nagyobb balgaságot a szülő nem tehet gyermeke testi nevelésével szemben, mivel éppen ilyenkor kell a csecsemőnek a legtöbb mozgás, midőn még nem ura cselekedeteinek. A csecsemő ösztönének engedelmeskedni kíván, s ha az előtt akadályok vannak, azt egyetlen eszközével a — sirással nyilvánítja.

Ilyenkor az idegenekre (dajka) bizott gyermeket, hogy elhallgattassák ölbe véve, mindent elkövetnek vele, csak hogy elaludjék; nem is gondolva arra, hogy a kis emberkének nem nyugalomra, hanem mozgásra lenne szüksége. A póláitól megszabadult csecsemő sír,

sőt mosolyogva nyújtja kis karját egy vagy más tárgy felé, élénkség látszik az egész lényén előmölve. Minden mozdulata, felkiáltása örömet árul el. De mily hamar vége van az örömmek! Ismét póláiba szorítják a szegényt! Ha ilyenkor a kisdedit egy pár perezig a földre terített szőnyegre tennék, hol szabadon használhatná kezeit s lábait, míg a fáradság rajta erőt venne, akkor kellene csak kis bölcsőjébe téve nyugalomra engedni. Ekkor elmondhatjuk, hogy gyermekünk pihen. Mert a csecsemőnél is a mozgás által fejlődnek az izmok. Épen azért azoknak is kell mozogni, sőt aránylag sokkal többet, mint a felnőtteknek, mert a kisdednek testi fejlődése gyorsabb.

A mint a csecsemő gyermekké lesz, azon arányban szűnik az ösztön működése is. Mert mihelyt a gyermek fogalmat alkot magának bizonyos tárgyról, az ösztön munkássága ott kezd szünni. Ha már némi fogalma van a gyermeknek egyes tárgyról, már játékaiba azokat azonnal belefűzi. Épít házat, pinczét fűt, lovat gyur agyagból, puskát, kardot farag fából stb.

De tekintsünk csak be a családi nevelésbe, vajjon úgy találjuk-e a gyermeket, mint gondoljuk?

Kísérjük figyelemmel azon gyermeket, ki szép cifrán és tisztán felöltöztetve, kíséreléssel az udvaron halad végig, hogy mily keservesen nézi a homokban játszó gyermeket. Bemegy egy rövid séta után, melyen felügyelője „csendesén járjon“, „ne helytelenkedjék“, „nem illő ezt vagy azt tenni“ vezényszavait már meg-unva, szép ruháját levette, sok és drágábbnál-drágább játékszerei közé szabadítva, azokat nézi, de kedvetle-

hogy az formájából majd kijött. Hisszük azonban, hogy Vermes mint edzett athléta mihamarább kiheveri e baját és szokott sportjait ismét üzheti.

A korcsolyázás rendszeresen folyik, mint hallom lenn van Götz is, a nálunk és Bécsben is jól ismert jeles korcsolyázó.

Ujdonságnak felemlíti Vermes, hogy Benedek versenyvívó a világ összes vívómestereit kihívja küzdelemre. A versenyvívás 1886. május 2-án lesz Budapesten, a tét 50 frt, bánat 50 frt, az első díj pedig 1000 frt aranyban. A versenydíj április 1-én a kir. közjegyzőnél tétetik le, a kiadások részint aláírások részint fogadási részvények alapján hozatnak össze.

Győztes azonkívül ezen hangzatos czímet a „Világ kard bajnoka“ is elnyeri.

Bővebb tudósítással az „Achilles“-egylet titkársága Szabadkán szolgál.*

A vívás, boxolás, velocipédezésen kívül az Achillesek még a jég vitorlázást is megkísérelték a Palics síma jég tükrén és rendszeresen üzni fogják, míg csak az idő engedi.

Mindezekből láthatjuk, hogy milyen kedvvel vég-

* A legnagyobb örömmel vesszük tudomással e hirt, mely hivatalos alakban már az összes lapokat bejárta, de őszintén szólva, nem minden rossz utógondolat nélkül. — Magyarországon egy ezer forintos díj az embersport terén hallatlan és látatlan volt mindeddig. A legnagyobb díj, a 100 aranyas uszóversenydíj is, bár Esterházy gróf gyűjtötte a legmagasabb körökben, nem gyűlt be adakozásból és a nemes grófnak kelle kiegészíteni. Most Benedek és Vermes úr nemzetközi kardvívást rendeznek 1000 frt díjjal. Ha valaki tőlünk azt

nül fordul el tőle s csendesesen lopózkodik az ablakhoz és sóvár szemmel tekint a homokban játszó kis pajtására. Miért? hiszen mennyi játéka van: hintaló, dob, csákó, trombita, katonák, állatok, szekerek, kirakókép, siró tót, tornázó figurák, színház, gőzös vagonokkal, tekejáték, puska, kard, sip, kis kemence, rajta edények, ágy, benne bábu, istálló lovakkal, kovácsműhely, benne bábokkal stb. stb. s mégis búsan tekint reájuk s nem játszik azokkal, hanem sóvár tekintetével elárulja, hogy szive, lelke hová vágyik. Arcza halvány, kedélye bús s nincs kedve semmihez sem. Aggódva tart tanácsot a szülői ház, s mindenki komoly betegségtől tart és félti egyetlen gyermekét. Orvost hívatnak s ágyba fektetik kis barátunkat s ápolják, kényesztetik s nem látják meg a bajt s aggódva várják javulását. Kis barátunk végre megunja az ágyat, felkel. Végre a szomszéd fia meglátogatja, ki általa készített kis szekeret vonszol maga után beteg barátunkhoz.

Mily változás! — — A kis beteg szemei kezdenek élénkülni, benne a vágy ég; cseveg, kis pajtását ölelve fogadja, megkérdezi tőle, hogy ki csinálta a kis szekeret, hogyan? s csodálkozva tekint reá, hallva, hogy azt kis pajtása szerkeszté össze. — Aztán futkároznak a szobában. Most a beteg lesz a ló s pajtása a gazda, kis ostorával unszolja a futásra; majd megfordítva s felváltva lesz a lóból gazda s gazdából ló, míg végre elfáradva, kipirult arczczal ülnek le egymás mellé s élvezik a mozgás utáni nyugalmat.

Majd ebédre szólítják s kis pajtásával együtt

zik a szabadkaiak a sport minden nemeit. Bárcsak ugyanazt mondhatnánk hazánk fővárosáról is, de sajnos ez itt nem úgy van. Hol és mibe n fekszik a hiba, azt kutatni képes nem vagyok, de reményem, hogy ezen is változtatva lesz és lesz még oly idő, midőn Budapestről épügy nyilatkozhatunk, mint hazánk egynehány vidéki városairól.

Bartay Oszkár.

A bécsi regatta propositiói:

I. nap 1886. évi június 5-én, délután 5 órakor.

1. Négyes kormányossal. Nyitva van minden csónakász előtt, kivéve az 5. pont alattira versenyzőket. Díj 5 tiszteletjelvény. Tét 15 forint.

2. Skiff. Küzdelem az osztrák bajnoksáért Vándordíj, mely három egymásután következő évben, ugyanaz által megnyeretvén, a győztes egylete tulajdonává lesz, a győztes pedig bajnoki czímet és aranyérmét kap. Ez idő szerinti védő Hintermann Henrik a bécsi csónakász club „Pirat“ tagja. Tét 10 forint.

3. Négyes kormányossal. Nyitva minden bécsi

kérdi e verseny kiírása előtt, hogy lehetséges volna e 1000 frtot vívó versenydíjra begyűjteni, határozottan azt feleljük, hogy teljes lehetetlen a mostani sportélet mellett akár fogadás akár tét, akár bánat, akár belépti díj, akár adakozás, akár mindezen czímen ez összeget előteremtteni a kitűzött időre. Vermes és Benedek úr azonban ezt lehetőknek sőt biztosnak tudják, mert hisszük csak így írhatták ki a versenyt. A magyar sport tisztessége érdekében kívánjuk, hogy ne csalatkozzanak.

Szerk.

oly jóízűen, élvezetesen esznek, hogy maguk a szülők bámulva néznek egymásra s intik a gyermekeket mértékletességre.

Piros arcz, vig kedély, jó étvágy, mind megjött egy pár óra alatt. A szülők örülnek és áldják az orvost, hogy meggyógyította egyetlen gyermeküket, mert fogalmuk sincs arról, hogy szomszéd kis fia és szekere gyógyította meg kis barátunkat véletlen megjelenésével.

E rövidke példából kitűnik, hogy a játék ép oly szükséges a gyermeknek, mint az alvás. Igen káros a gyermekekre nézve, ha szülői sok és drága játékszerekkel halmozzák el. Ez azokat nem teszi boldoggá, mert azokat először mohón veszi kezébe s kevés idő múlva unalmasoknak találja, félre teszi vagy elrontja. Mert a gyermek sokkal élvezetesebben éljátszik egy darab fával, mit fűrni, faragni lehet s miből gyenge tehetsége által különféle alakokat vagy eszközöket farag, mely neki élvezetet nyújt s munkásságban tartja lelkét.

Mily öröm nézni az oly gyermeket, ki egy darab fából valamit alkotni akar, mint le van kötve figyelme, mint okoskodik. S ha ilyenkor valami akadályba ütközik, mint hívja segítségül a nagyobbat s mily hálásan néz reá, ha az az előtte lehetetlen dolgot könnyedén és hamar végzi be.

A gyermeknek alkotó tehetségét a legjobban lehet fejleszteni a játékkal, hol ő reá bizzuk a kivitelt és a dolgozandó tárgy alakját.

A legjobb a gyermekek részére egy szekér porond, melyben tetszés szerint építhetnek, áshatnak stb.

egylet részére, mely az 5. számra nem nevezett. Díj 5 darab tiszteletjelvény. Tét 15 forint.

4. Scull négyes. Tiszteletdíj és 4 darab tiszteletjelvény. Tét 15 forint.

5. Négyes kormányos nélkül. Nagy bécsi vándordíj, mely csak három egymásutáni évben nyert győzelem után lesz az egyleté. Ez időszerinti védő a „Lia“ bécsi csónakász club. Díj négy darab aranytiszteletjelvény. Tét 30 forint.

II. nap 1886. évi június 6-án, délután 4 órakor.

6. Négyes kormányossal. Nyitva a juniorok részére. Tiszteletdíj és öt darab jelvény. Tét 15 forint.

7. Skiff. Nyitva minden evezős részére, kivéve azokat, kik a bajnokságért neveztek. Tiszteletdíj és tiszteletjelvény. Tét 5 forint.

8. Kettős. Kihívási díj. Háromszor egymásutáni évben nyert győzelem után lesz tulajdonává az egyletnek. Védő a „Lia“ bécsi csónakász club. Két tiszteletjelvény. Tét 10 forint.

9. Négyes. Kormányossal, nyitva valamenyi ausztria-magyarországi csónakász-egyletek részére, kivéve a bécsieket. Tiszteletdíj és öt darab tiszteletjelvény. Tét 15 forint.

10. Skiff; nyitva juniorok részére. Tiszteletdíj és tiszteletjelvény a győztesnek. Tét 5 forint.

11. Scull kettős. Tiszteletdíj és két tiszteletjelvény. Tét 10 forint.

12. Nyolczas kormányossal. Tiszteletdíj és kilenc tiszteletjelvény. Tét 30 forint.

Távolság a 3., 6., 9. és 10. számú versenyeknél 2000 méter fordulás nélkül; az 1., 2., 4., 5., 7., 8., 11. és 12. számú versenyeknél 2500 méter fordulás nélkül. Minden különösen meg nem szorított verseny számra pályázhat bármelyik európai amateur-csónak-egyesület; a verseny számok 15 percnyi időközönként fognak megkezdeni.

Az összes kísérleti versenyek június 5-ikéig a bizottság beosztása szerint kell, hogy történjenek.

Csónak bejelentési határidő 1886. évi május 7., éjjeli 12-ig; nevezési határidő versenyzők részére 1886. évi május 21., éjjeli 12 óráig. Ugy a bejelentések, mint bármiféle tudakozódások a „Wiener Regatta-Verein“ igazgatóságához (Bécs, I., Spiegelgasse 9) intézendők.

Két angol labda-játék.

(Képpel.)

A cricket után a *foot-ball* legnépszerűbb az angolok között. Ez épen úgy, mint a cricket, egyike a legerőteljesebb, legegészségesebb és legszórakoztatóbb sportmultságoknak. A leglényegesebb különbség a kettő között, hogy míg a cricketet felnőttek is szelvényben-hosszában játszik, addig a *foot-ball* kizárólagosan a tanuló-iffúság játéka. A *foot-ball* már a régi százszokunál népszerű játék volt, de később a híresebb

Jean Paul a tiszta porondot a kis gyermekek univerzális játékszerét ajánlja, többek közt ilyen formán szól: „a legjobb a gyermeknek az olyan játék, a mely az ő rendelkezése alatt áll és nem a gyermek a játékszer szolgálata alatt.“ S igazat adhatunk neki, nemcsak a kisdetek nevelésénél, hanem a már felserdülő gyermekek nevelésénél is, ha áttekintünk azon, hogy minő káros következményei vannak a játéknak a gyermekek testi és szellemi fejlődésére, ha azok nem a gyermek fejlődéséhez és korához vannak alkalmazva.

Ha már most megfigyeljük a már némi figyelemmel bíró gyermekek játékait, azon egyszerű következtetésre fogunk jönni, hogy az ily gyermekeknél a játék nemcsak az izmok erősítésére hat, hanem annak szellemi fejlődését is előmozdítja. Előmozdítja pedig az által, hogy a játék közben kezd gondolkodni, kombinálni, erről vagy arról a tárgyról magának fogalmat alkotni. Ügyesíti a nemesebb érzékeit, szemét, fülét, növelni fogja bátorságát és erősíteni fogja lélekjelenlétét. És ezen gyakorlatokat egybefoglalva, a testét engedelmes szolgájává teszi a léleknek s így a test ügyessége, hajlékonysága által a lélek ügyes végrehajtója lesz.

A családi körben legtöbbet kell játszania a gyermeknek, már azért is, hogy ez által azon fogalmakat megszerezhesse magának, melyeket rendszerbe foglalva a népiskolában a beszéd- és értelemgyakorlatok alapján ismételné fog. Hiszen mit is tudna csinálni egy gyermek, ki még nem tanköteles, mint játszani nap-estig. Igaz, csakhogy a szülőknek figyelniük kell a

gyermek játéknemeire, oly játékba vezetni be őket, melyekben mulattató rész sok s e mellett némi szellemi haszon is legyen. A családi körben a gyermeknek számtalan játéka lehetnek, melyek veszélylyel járhatnak s mondhatni gyenge szervezetének kárára lehetnének. A szülői nevelés feladata a gyermek játékait figyelemmel kísérni s azokat úgy rendezni, hogy némileg úgy tűnjék fel a szülő, mint játékrendező s egyszersmind játszó is. Ilyenkor meglesz a gyermek óva, oly játékokkal tölteni idejét, melyek kárára vagy ártalmára lennének neki.

De nemsokára a kis gyermek annyira nő, hogy szülői őt kisdedovodába vagy gyermekkertbe viszik, hol lépten-nyomon játékkal találkozik. Ha itt figyelemmel kísérjük a gyermeket — az első hét után — oly boldognak, oly vidámnak találjuk, hogy nem ismerünk kedvére. Ennek is okát a játék fogja megmagyarázni, mert a játék a gyermeknek örömet okoz, s ha valamiben a gyermek örömet leli, azzal szívesebben foglalkozik. És kivált oly helyeken, hol többen egyszerre játszhatnak, hol a játékok betanulásához némileg segélytül kell hivni az eszet, hol játékaikban részt vesz a tanító vagy tanítónő, nemcsak mint játékrendező, hanem mint játszó is, hol mozgásaik némileg korlátozva vannak, de úgy, hogy a játék szabályai alá mindenikük örömmel veti magát. Ha csak egyetlen játékot megfigyelünk, azon tapasztalatra jövünk, hogy a gyermekerti játékok nemcsak testi mozgásból állanak, hanem énekkel egybekötve, mert minden egyes játékban a váratlan fordulat meg van, mit a gyermek rendkívül szeret és már előre vár, mire

angol iskolák játszótéereire szorult, s alig játszották másutt, mint *Etonban, Rugbyban, Harrowban és Westminsterben*. Néhány évtizeddel ezelőtt azután mozgalom indult meg a foot-ball rendszerítésére és terjesztésére; létrejött a 13 cikkelyből álló foot ball-kodex, s most megint annyira elterjedt, hogy a cricket komoly vetélytársául lehet tekinteni. A foot-ballt 200 yard (angol róf) hosszú s 100 yard széles, zászlócs-

kákkal kitűzött térségen szokás játszani, melyen egymástól 100 yard távolságban egy-egy korlátot (goal) állítanak, s a játékok törekvése az, hogy a labdát az ellenfél területére rugják a korlát alatt s oszlopai között. A játék végén azután az a győztes fél, a ki többször tudta az ellenfél korlátja alatt ellökni a labdát. A labda gömbölyű (Rugby) vagy tojásalakú (Association); kézből dobni nem szabad, hanem csak a lábbal kell

már előre számít. Elmondhatjuk, hogy a gyermekkeretek a gyermekek „édenkertjük.”

Ha egy lépéssel tovább haladunk s betekintünk népiskoláink udvarára, midőn a gyermekek a szellemi munkától megszabadulva, minden korlátozás nélkül játszanak, sok oly menettű játékkal fogunk megismerkedni, melyet elítélünk. Mert bizonyára találunk azok közt olyakat, melyek a játék követelményeinek nem felelnek meg. Figyeljük csak meg azon cél nélküli futkározást, melyek a rövidke szünetek alatt történnek népiskoláinkban, találunk-e abban valami fejlesztő hatást a testre, avagy a szellemre? Véleményem szerint sokkal kevesebbet, mint gondolnók. Mert bár némileg felüdíti azon kevés mozgás a lélek rugókonyságát, de a testre erősítő hatása nincs s így mint egyoldalú dolgot nem lehet fölvenni a játék keretébe. Népiskoláinkban divó játékokat reformálnunk kell, hogy azok megfeleljenek mind a közegészség, mind a tornászat követelményeinek.

A közegészség megkívánja a játéktól, hogy azok az egészséges testet élvezetekkel gyámolítsák, melyek annak hasznára és nem kárára vannak. A tornászat pedig az élvezeten kívül megköveteli, hogy abban némi erő kifejtés és szép izlés legyen.

Iskoláinkban — nézetem szerint — oly játékok lennének a legcélszerűbbek, a melyek a tornatanítás keretébe is beillenek némileg. Mert bár tornairodalmunk nem valami nagy, mégis lehetne épen a játékokat tárgyaló részből igen hasznos és becses játékokat divatózókká tenni. A legkiválóbb, legfejlesztőbb játékoknak a könyve (A magyar labdajátékok. Por-

rugni, azért ütőfák nem is szerepelnek ennél a játéknál. Egy-egy csapat tizenegy emberből s egy kapitányból áll; a vitás kérdésekben a kapitányok döntenek. Miután sorsot húztak, melyik fél kezdje, a kezdő csapatnak erre kijelölt tagja az ellenfél korlátja felé rugja a labdát; a labda megindulván, utána iramodik az egész csapat, hogy a megállapodás pillanatában továbbrugja; de ugyanakkor szembe jön az ellencsapat is s az egész társaság a labda körül gyűl s mindegyik játékos igyekszik elrugni a labdát, miközben bizony nem egyszer kemény dulakodás kerekedik az ellenfelek között. Sikerül valakinek tovább rugni a labdát, akkor megint utána vágtat az egész társaság, és így foly tovább élénken és zajosan az érdekes multság. Hogy a labdának erősnek s nagynak kell lennie, mondanom is fölösleges. Esterházy Miksa gróf a foot-ballt „rugdaló”-nak nevezte el magyarul, mint a leírásból látjuk, elég találóan.

*

A base-ballt szintén bátran számíthatjuk az angol labda-játékok közé, habár virágzása tetőpontját Amerikában érte el, hol a „Boston Base Ball Club” a leg-hiresebb s legtekintélyesebb s ennek 7 cikkelyből álló kodexét tekintik irányadónak. A base-ballhoz mindenekelőtt olyan négyszögletű tért tűznek ki, melynek egy-egy oldala 90 láb hosszú; ez a base, vagyis a játékos alap. Ennek közepén áll a labdázó, vele szemben a fogó s közöttük az ütő, ez utóbbiak az alap-négyszögön kívül. Már most a négyszögnek a labdázó-

zsolt Lajos) a labdázásról itt a legajánlatosabb. Igen természetes, hogy ez eleinte a tanítóknak lenne nehezebbé, mivel növendékeivel kellene játszania legalább is addig, míg azok a játékokat elsajátítják. S vajjon nem lenne e célszerű némelykor a gyermekek játékeit szemlélve, a tanítónak is azokban részt venni? De bizony nem ártana, mert akkor nem történnének a játékoknál oly visszaélések, mik tanítványaink által reánk is árnyat vetnek. S ha a tanító figyelmét a játéknemek el nem kerülnék, nem lennének oly divatózó a káros játékok, mint pl. a „falbaugró”-pirkzés stb. stb.

A játékok korlátozásához maga az iskola is hozzájárulhatna s a nemesebb és hasznosabb játékok eszközeit megszerezhetné. S mi a legfőbb lenne, minden tanító úgy a maga, mint az iskola könyvtára részére nagyon csekély áldozattal megszerezhetné a „Herkules-könyvtár”-ból az épen ebbe a szakaszba vágó munkákat. De meg e lap is nyújtana e részben tájékozást azok részére, kik iskoláinkban a játékokat meghonosítani akarnák s a meglévő cél nélküli futkározásnak véget vetni kívánnak s a kik népiskoláink divatózó játékokat reformálni akarnák. Mert — — — adjatok a gyermekeknek oly játékokat, a melyek nekik hasznosak, a melyeken erejüket, találékonyságukat, ügyességüket gyakorolhatják, a melyek állanak szolgálatukra és nem ők a játéknak; adjatok oly játékokat, a melyek a gyermek fejlettségéhez, felfogásukhoz valók, melyek természetesek s épen azért a gyermekek előtt kedvesek és keresettek s megfogjátok látni, hogy nem lesznek durczás, engedetlen, tudákos és vén gyermekeitek.”

zótól jobbra s balra, meg a háta mögött fekvő sarkaira (táborok) oszol el az egyik csapat; ez van benn a labdázóval s a másik csapat pedig künn van az ütővel. Mikor a labdázó a kapó felé dob, akkor az ütő azt elcsapni igyekezik a kezében tartott ütőfával (2 és fél hüvelyk átmérőjű gömbölyű rúd), mialatt az alap három sarkán állók helyet cserélni igyekeznek. A kit a labda e közben a táboron kívül talál, az kiesik a táborból. Mikor a táborosok így mind kidőltek, akkor a csapatok helyet változtatnak, t. i. a mely eddig künn volt, az bejön. Szokás azonban úgy is játszani, hogy kilenez táborcsere után a parthie véget érjen.

*

A többi angol labdajátékok részint sokkal komplikáltabbak, részint nem annyira érdekesek, mint azok, a melyeket eddig bemutattunk. Ezek az igazi angol nemzeti labdajátékok, melyeknek átültetése hazánkba igen-igen kívánatos volna. Nagy lendületet adna az a sport ügyének.

Szokolay Kornél.

Kaszás István európai körútja.

(Befejezés. Boroszlótól Budapestig.)

Mint legutóbbi tudósításomban már említettem Kaszás már Boroszló előtt egynehány kilométernyire kénytelen volt a vasutat használni a nagy hó és ellenszél miatt.

Boroszlóban egynehány napot töltött és innen folytatta útját ismét vasuton Salgó-Tarjánig és innen Aszódig.

S-Tarjánban Barella Andor és Swoboda Gyula az M. V. C. tagjai és azok kedves családjai fogadták a városi notabilitásokkal egyetemben, itt számtalan mulatságok után december hó 4-én indult Aszódra, ide délután érkezett.

Az esti vonattal Sándor Ákos, Faltysz Hugó és jó magam (mind az M. V. C. tagjai) Aszódra mentünk és a club nevében fogadtuk, hogy többen nem voltunk, csakis a kellemetlen időnek köszönhetjük.

Másnap vasárnap reggel 10 órakor indultunk el innen (Faltysz kivételével, ki vasuton ment haza) a legnagyobb esőben. A szél csak úgy csapkodta a hideg jobbára havas vizet szemünkbe, a sár bokáink felül ért. Mindazon hegyekre, a melyekre máskor könnyedén másztunk fel gépeinkkel, most alig voltunk képesek csak fölis gyalogolni és mellette tászítani lueskos és piszkos gépeinket.

Gödöllön legnagyobb örömünkre Rémi Róbert tagtársunk várt minket. Itt megebédeltünk és egy órai pihenés után a legjobb kedély hangulatban folytattuk utunkat négyesében. A Kerepesi erdőben érte el az eső tetőpontját ez már nem is eső, hanem valóságos zápor volt, úgyis néztünk, ki mint az átázott egerek.

Rémi meg csak nevetett bennünket vastag téli vadász zubonyában, de mi többiek mind csak nyári egyenruhánkban derekasan megéreztek mind az esőt, mind a hideg esípős szelet. Rákoson találkoztunk Szathmáry Oszkár, Kollerffy Miska, Swoboda Gyula és az időközben vasuton haza érkezett Faltysz Hugó tagtársainkkal (mindnyájan egy két ló által húzott tandem), kikkel egyetemben d. u. 4 órakor az M. V. C. egyleti helyiségébe (Andrássy-út 27. sz.) érkeztünk, itt számtalan clubtárs, valamint a kerék-pár-egylet részéről Szikszay testvérek azonkívül Kaszás ismerősei és barátai, valamint a sajtó képviselői fogadtak bennünket.

A viszontlátás örömei kifejezéseinek mihamarább siettünk eleget tenni és az egy napi kínos élvezet után sietve kerestük fel a jó meleg szobát és friss száraz ruhát, mely azt hiszem, mindnyájunknak igen jól esett. A fogadtatást este a Szikszay-féle vendéglőben banquet fejezte be, melyen igen számosan vettek részt, tosztokban hiány nem volt, melyek legtöbbje Kaszást a fáradhatlan és kitartó sportembert illették.

Bartay Oszkár.

Jackson Haynes.

Európában még kezdetleges állapotban volt a koresolyázás, mikor Haynes Jackson, amerikai koresolya-művész bentazta Európa fővárosait és itt mutatóványaival bámulatra ragadta a közönséget.

Haynes utazása Európában új korszakot jelez a koresolyázás történetében. Merész ívei, zseniális figurái a jégen utánzásra serkentették az európai koresolyázókat. Koresolyái pedig közkeletűekké lettek, úgy hogy ma már igen sokan azokat használják.

Haynes kereskedői szülőktől származott s még ifjú korában apja üzletébe lépett. Koresolyázásra igen kevés ideje volt s csak szabad óráiban űzhette a nemes élvezetet. Csakhamar azonban oly művészi tökélyre vitte a koresolyázást, hogy Amerika valamennyi koresolya-művészei közt elsőnek tekintették. Bámulatos könnyedsége, remeknél remekebb figurái a tökélyhez szokott amerikaiak szemében is páratlan alkotásoknak tetszettek.

Számtalan koresolya-egyletek érdemjelekkel, kitüntetésekkel jutalmazták, melyeket a művész könnyen megbocsátható önértékből mellén hordozott.

Hire annyira emelkedet, hogy Európában is kíváncsiak voltak alkotásaira. A kételkedő európai koresolyázók amerikai reklamnak, hűhónak tartottak mindent, mit a művésztől hallottak.

1864-ben végre útra kelt Haynes Európába. Németországban, Ausztriában, Oroszországban egymás után aratott bámulatos sikert. A közönség meg volt döbbenve. Ily művészi tökélyt nem várt. S valóban Haynes produkeziói minden várakozást föltülmúltak. A legnagyobb nehézségeket, legkomplikáltabb, leg-

vakmerőbb alakulatok neki úgy mentek, mint a gyermekjáték. Haynes korcsolyázásával még azok is, kik ma már azt hiszik, hogy gyakorlatait túlszárnyalták, elismerik a legszebb tartást és az összes korcsolyaalakok legkittünőbb kivitelét. Haynes nem forszirozta egy lábón a lehető számos körzéseket, hanem felváltva körözött. Különösen halhatatlanítja nevét a sportban az általa összeállított keringő, mely a következő körzésekből áll: jobb belső körzés előre, bal belső előre, hármás, bal belső hátra és jobb külső hátra. — Nálunk az egyleti jégen is már többen egész hibátlanul lejtik e tánczot. Kár, hogy nő korcsolyázóink úgy tartozkodnak a táncz lépésektől, sokkal nehezebbeknek véelve mint valóban.

Péterváron a legnagyobb lelkesedéssel fogadták. Csakhamar a közönség kegyenceze lón. A salonok vetélkedtek egymással a művész iránti előzékenységben és udvariasságban.

A csári család tagjai kitüntetésekben részesítettek, mindentitt a legnagyobb méltánylással és elismeréssel adóztak tehetségének.

Pétervárról Haynes Rigába ment, hol szintén a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölték. Itt is igen gyorsan a közönség kedveltjévé lón. Egy rövid kirándulás után hirtelen elragadta a halál, fiatalon huszonhat éves korában.

Elhúnyta általános megdöbbenést keltett.

Haynes érdemeit a korcsolyázás terén nem lehet eléggé méltányolnunk; e nemes sport igen sokat köszön neki.

Palágyi Lajos.

Kaszás István velocipéd-utjának menetrendje.

Kaszás útja iránt oly nagy érdeklődéssel viseltetett a sport és a nagyközönség, hogy olvasóink bizonyynyal örömmel veszik az alábbi útkimutatást, mely valóban a legpontosabban van összeállítva és az „eredmény“ czim alatt könnyen áttekinthető az egész út.

Kaszás sok mulatságos és fájdalmas esetekben gazdag útját szándékszik füzetben is megírni, melyet érdeklél várhatunk. És most felhívjuk olvasóink figyelmét a sportszerű kimutatásra.

1885		honnan	irány	meddig	Kilom.
hó	nap				
julius	5	Pozsony	Fischamend	Schwechat	50
„	7	Schwechat	Hietzing	Rekawinkel	41
„	8	Rekawinkel	{St.-Pölten Mölk }	Strengberg	122
„	9	Strengberg	Enns	Linz	34
„	10	Linz	{Lambach Gmunden }	Ischl	102
„	11	Ischl	St.-Wolfgang-tó	Salzburg	52
baleset, 78 napig lábbadozás					—

1885		honnan	irány	meddig	Kilom.
hó	nap				
zept.	22	Salzburg	kirándulás	Grödig	17
„	23	Salzburg	kirándulás	Freilassing	25
„	24	Salzburg	kirándulás	{Reichenhall Traunstein }	52
okt.	1	Salzburg	Waging-tó	Wasserburg	81
„	2	Wasserburg	Ebersberg	München	54
„	10	München	Dachau	Augsburg	65
„	12	Augsburg	Steppach	Burgau	42
„	13	Burgau	Ulm	Geislingen	63
„	14	Geislingen	Esslingen	Stuttgart	61
„	16	Stuttgart	Leonberg	Pforzheim	45
„	17	Pforzheim	Karlsruhe	Kehl	115
„	20	Strassburg	Zabern	Saarburg	72
„	21	Saarburg	Blamont	Luneville	70
„	22	Luneville	Dombasle	Nancy	28
„	23	Nancy	Toul	Stainville	83
„	24	Stainville	St.-Dizier	Vitry le français	48
„	25	Vitry le français	Coole	Champenois	44
„	26	Champenois	Sezanne	Esternay	34
„	27	Esternay		La Ferté-Gaucher	20
„	28	La Ferté-Gaucher	Coulommier	Lagny	50
„	29	Lagny	Vincennes	Paris	30
nov.	4	Paris	Poutoise	Méru	62
„	5	Méru	Corbeil-Cerf	Beauvais	26
„	6	Beauvais	Crillon	Neufchatel	61
„	7	Neufchatel	Arques	Dieppe	36
„	8	Newhaven	Lewes	East Grinstead	46
„	9	East Grinstead	Croydon	London	46
„	14	hajózás az éjszakai tengeren feledhetlen betegséggel			
„	15	átkelés a La-Manche csatornán hajón			
„	18	Hamburg	Lauenburg	Ludwigslust	121
„	19	Ludwigslust	Perleberg	Friesack	103
„	20	Friesack	Nauen	Berlin	69
„	23	Berlin	Müncheberg	Frankfurt a./O.	90
„	24	Frankfurt a./O.	—	Ziebingen	24
„	25	Ziebingen	Crossen	Grünberg	61
„	26	Grünberg	Neusalz	Neustädte	37
„	27	itt hózivatar, folytatás lehetetlen vasúton (először használva) Breslauig, távirati tudósítások folytán lehetetlen ezen időben a Kárpátokon átjutni			
decz.	2	vasúton	Oderbergen át	Salgó-Tarján	—
„	5	vasúton	Aszódig, sport-kollegám kívánatára, melyek ott fogadtak		
„	6	Aszód	Gödöllő	Budapest	41
megint velocipéden iszonyatos sárban kísérőimmal együtt					
Összesen					2323

Eredmény:

2323 kilom. 41 menetnap alatt volt megtéve, átlag 1 nap 56.6 kilométer.

78 lábbadozási nap ezalatt gyalog és vasúti kirándulások a Salzkammerguti és Tiroli hegyek közé és hegyekre.

35 tartózkodási nap városokban.

Összesen : 154 nap.

185 óra 25 percz menetidő velocipéden esik 1 kilométerre 4 p. 47 mp.

Tapasztalásaim szerint előkelő vendéglőkben mérésékelt, de azért jól élve nem kell több napjára, mint: Osztrák-Magyar monarchiában 4 frt, Német birodalomban 5 márka (Bajororsz. 3—3 1/2 márka), Franciaország 8 franc, Angolország 7 shilling.

Jászapáti Kaszás István.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az „Achilles-egylet“ f. hó 10-iki választmányi gyűlését házi versenyek előzték meg. Súlyemelésben Vajna Péter győzött kiváló emelései közül említhetem, hogy 50 kgr. vállmagasságból jobb kézzel 4-szer emelt ki. — Leiter Gy. pedig 10 kgr. súlyzót bal kézzel súly tartásból vállmagasságig 2000-szer, háromszor 10 percnyi szünetet tartva. A súlyemelés után guggolási gyakorlatok következtek. Vajda György 271-szer, Vermes Lajos 200-szor guggolt. A választmányi ülés 9 órakor Szilassy Géza elnöklete alatt tartatott meg. 11 új tag vétetett fel, köztük Zseng István, Farkas Aladár, Bartay Oszkár, Dankovszky János, Igali Szvetozár. Határozatba jött egy jégünnepély megtartása
Vermes Lajos.

A „Fővárosi Vivó Club“ által f. b. 26-án a vigadó kis termében rendezendő bálnak sikere, az előjelek után biztosítva van. A hölgytánczrendeket hazai előkelő czég készítette s izléses, csinos kiállításuknál fogva becses emlékül fog szolgálni a hölgyközönségnek. A bálbizottság irodája f. hó 24., 25 és 26-án a „Magyar király“ szállóban van.

A munkácsi korcsolyázó-egyesület saját alapítókéje javára 1886. február hó 6-ik napján a „Csillag“ vendéglő nagytermében korcsolya-bált rendez. — A bál-bizottság: Spilenberg Oszkár elnök, Koós Andor alelnök, Gáthy Dezső titkár, Molnár József pénztárnok, Weinstabel Antal ellenőr. Rendezők: Asztleitner Arthur, dr. Szeiler Vilmos, Kabáczy Mihály, dr. Rosner Arnold, Várady Gyula, Triff György, Murin Pál.

A bécsi VI. amateur csónakverseny ez évben június 5. és 6-án fog megtartatni 12 versenyszámmal, melyeknek részletes propositióit más helyen közöljük.

Berlinben ez év június havában professionista csónakászok között nemzetközi skiff-verseny fog tartatni. I. díj 1000 mark, II. díj, ha legalább hárman indulnak 300 m., III. díj, ha legalább öten indulnak 100 m.

Holnap kezdődik Monacóban a nagy nemzetközi galamblovészet, melyre Ausztria-Magyarországból is pályázik herczeg Trauttmansdorf és gróf Esterházy.

Kerékkorcsolyázás és gyaloglás. Dániel O' Leary az ismert ex bajnok a gyaloglásban, egy match alkalmával Mr. Cutter kerékkorcsolyázó ellenében vereséget szenvedett, a gyaloglónak 1 és $\frac{1}{8}$ ang. mrf. a kerékkorcsolyázónak 2 ang. mrf. volt a versenypálya, melyet Mr. Cutter 3 mp.-el előbb tett meg a gyalogló előtt, a távot 8:35 alatt korcsolyázván be.

Walter Herrington egy igen szép eredményt ért el Amerikában kerékkorcsolya versenyén. 26 óra alatt 158 angol mértföldet futván be.

Clark George bostoni kerékkorcsolyázó Gilmore James ellenében nagy érdekelttség mellett tartotta meg versenyét, melyben 2 angol mértföldet 8 p. 30 mp. alatt korcsolyázván be, győzött; ugyanez alkalommal

érdekes küzdelem volt velocipédista és kerékkorcsolyázó közt, melynél a velocipédista erős küzdelem után egy másodperczel győzött; egy angol mértföldet 3:20 alatt téve meg.

A Nizzában tartatni szokott híres regatta ez idén elmarad, mivel a város az évenkénti 30.000 frank dotatiót ez idénre nem szavazta meg.

Teemer a kitünő amerikai csónakász, Hanlan legyőzője legközelebb két matchre össze fog jönni Beach-el a világ ez időszerinti legjobb sculler-jével, felette érdekes küzdelem leend, s szakértők véleménye nagyon megoszlik a győzelem felett.

Kerékkorcsolyán Amerikában egy verseny alkalmával a következő szép recordokat érték el:

1 angol mértföldet	3 m. 19 mp,
2 „ „	6 „ 42 $\frac{1}{2}$ „
3 „ „	10 „ 19 $\frac{1}{2}$ „
4 „ „	13 „ 58 „ és
5 „ „	17 „ 30 „ alatt.

Gyaloglás és korcsolyázás. Egy igen érdekes match volt Auburnban New-York mellett; Hoagland gyalogló és Copperfield korcsolyázó közt. A gyaloglónak 2 angol mértföldet, a korcsolyázónak 3 angol mértföldet kellett megtenni. Az első mértföldet Hoagland *tiszta járással* (nem a magyarországi styllal) 6 p. 10 mp. alatt tette meg, míg Copperfield 4:30, most már lehetett látni, hogy Hoagland lesz a győztes; s valóban ő is érkezett be könnyen két angol mértföldet 13 p. 2 mp. alatt járva, mely eredmény egyszerűs mind eddig a világ legjobb eredményei közé tartozik, s melylyel szemben a korcsolyázó leveretését nem igen szégyenelheti.

HIRDETÉS.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvtárban:

- I. **A magyar labdajátékok könyve**, képekkel. Irta Porzolt Lajos.
- II. **A korcsolyázás kézikönyve**, számos rajzzal. Irta Porzolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok**. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból**. Elbeszélések és versek illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **MontPELLIERTŐL BUDAPESTIG VELOCIPÉDEN**. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvke-
reskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. ker., Belváros,
Lipót-utca 50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Tartalom: „A róma“. [Levél a „Herkules“ szerkesztőihez.] (Szász Károly.) — Alapítvány a „Neptun“ javára. (Dr. Hauser Adorján.) — Az idegességről. („Bars“.) — Sportbálok. — Középkori harcjáték. [Képpel.] (Lavách Antal.) — A drezdai tornászbotrány a képviselőházban. — A rómajáték az ősi egyiptomiaknál. — Velocipéden a világ körül. (A „Veloceman“-ból fordítja Igali Svetozár.) — Különfélék. — *Tárca:* A „Nemzeti tornaegylet“ házi estélye. (1886. január 23-án.)

A „róma.“

(Levél a Herkules szerkesztőihez.)

Tisztelt szerkesztő Urak!

Semmi sines távolabb tőlem mint a herkuleskedés s bár becsülöm a sportot, semmi igényt nem tartok a sportusman jellegre és nevezetre. De én is voltam gyermek, voltam kis és nagy diák, s játszottam mint a többi. Nagy-Enyeden volt, a hol születtem s a híres Bethlen-főiskolában tanultam (tanítóim egyike épen az őnök édes atyja volt, kedves Porzsolt-testvérek.)

S az öregnek, ha egyszer megvénült — „et meminisse juvat“.

A Herkules m. é. decz. 15-ki számában két ábra ragadta meg figyelmemet, az ősi egyiptomiak test-edzéséről szóló cikkben a 2. és 3. A közlő azt mondja „ez ábrán levő mozdulatok megfejtéséhez sok szó férhet; legvalószínűbb azonban, hogy a játékok a lány deszkába való törvetésekben állottak, hol — mint a 3. ábrán látható — egy ellen ketten is küzdöttek.“

De hisz' ezek „rómának! kiálták föl egyszerre, a mint ezeket a furcsa egyiptomiakat megláttam. Mi is így rómaztunk, — de nem késekkel s nem lány deszkán — és nem is gondoltuk volna, hogy ez ügyes játék az egyiptomiakról maradt ránk.

A „róma“ kemény fából készült s plajbász módra hegyesre faragott czövek volt; egy lábnyi hosszú s kar vastagságú. A lány deszka helyett pedig lány és szívós agyagos talaj szolgált. A róma hegyezetlen végét marokra fogva, erős hajítással úgy kellett a hegyes végét a földbe ütni, hogy ott szilárdul álljon. Az ellenfél feladata volt, a maga rómaját úgy ütni az első mellé, hogy ezt kiüsse. Ez ritkán sikerült de legalább megingatta. S mivel rómaja erejének egy

része a másiknak a meggyöngítésére pazarlódott, az övé ritkán állt oly erősen mint az elsőé. Most ezt a tulajdonos szépen kihúzta a földből s a benn maradt ellenrómát, hasonló hajítással igyekezett kiütöni. S így tovább, míg valamelyik kiütötte a másikat.

Így, ha csak ketten játsztak. De játszhattak (s rendesen úgy is volt) négyen, hatan, vagy nyolezan is. Fele egyik, fele a másik párton. Így minden róma-vetésnek kettős feladata volt: gyöngíteni a másik fél rómaát, erősíteni (támogatni, megszorítani) a maga pártjabeliét. Mindenkinek meg kellett jegyezni, melyik az ő rómaja; mikor sor került rá, ki kellett húznia a maga rómaját s újra hajtania. A kinek a rómaját kiütötték, az abban a tourban nem játszott tovább. A játék addig tartott, a míg az egyik félnek minden rómaja ki volt ütve. A melyik félnek csak egy rómaja is állta a sarat: az volt a nyertes.

Ilyen forma lehetett az az egyiptomi játék is; s én — ime öregségemre jöttem rá, hogy gyerek koromban valamit az egyiptomiaktól is tanultam.

Szíves üdvözlettel

Budapest, 1886. január 15-én.

Szász Károly.

Alapítvány a „Neptun“ javára.

Dr. Hauser Adorján úrtól vettük az alábbi sorokat s örömmel közöljük azon óhajjal, vajha minden sportpolemia ily nemes ténnyel végződnék.

Tisztelt szerkesztő úr! Van szerencsém felkérni, miszerint 1884. évi december 30-án megjelent 40. számában közölt nyilatkozatom kiegészítésül a következő sorokat becses lapjába felvenni szíveskedjék:

A „Nemzeti Hajós-Egylet“ t. választmánya és közöttem fenforgott nézeteltérés alapját képező 70 frtot, melyet nevezett választmány 1884. évi október 29-én kelt határozatával törölt, s mely így kétségtelenül rendelkezésemre állott, az 1885. évi regattán rendezendő magyarországi junior-skiff-versenyre díjjal ajánlottam fel. A díj csakugyan kitűzetett, azonban oly megszorítással, hogy a verseny csak akkor fog megtartatni, ha legalább két nevezés történik. Miután azonban e számra csak a „Neptun“ budapesti evezős-

egylet nevezett, az 1885. évi regattán a magyarországi junior-skiff-verseny nem volt megtartható.

Tekintettel arra, hogy a 70 frtot csak is az 1885. évi regattán rendezendő magyarországi junior-skiff versenydíjára tűztem ki, s az említett megszorító feltételt, mely a versenydíj elnyerését lehetlenné tette nem én kötöttem ki; ezennel kijelentem, miszerint ez ügyet az által, hogy a „Nemzeti Hajós-Egylet“ a junior-skiff versenyre nem is nevezett végleg befejezettnek tekintem, s az ismét korlátlan rendelkezésemre álló 70 frtot alapítványként a „Neptun“ budapesti evezős-egylet rendelkezésére bocsátom.

Budapesten, 1886. január 16-án.

Kiváló tisztelettel

Dr. Hausser Adorján.

Az idegességről.

Az agy után legfontosabb műszerét a léleknek, testünkben az idegek képezik. Ezek által nyeri a lélek képzetait a külvilágról és ezek által végzi tetteit is, midőn a mozgató idegek által az izomrendszerre hat. Szóval, az idegek idézik elő és közvetítik az érzést és mozgást.

Az idegrendszer rendeltetése tehát, hogy az emberi testnek minden szervét teljes egészszé egyesítse, a test és lélek szabályos működését előmozdítsa, fen-

tartsa, vezesse. A test és lélek összes működése az idegrendszerből indul ki.

Az idegek haszna felszámíthatatlan.

Csak ép testben lakhatik egészséges lélek; csak egészséges idegrendszer szabályos működése mellett lehet a test és lélek ép. Mihelyt valamely szerv idegzetében zavar támad, vagy megszűnik a működés: azon szervben bekövetkezik a betegség s az összes idegrendszer tevékenységének megszűnte után nincs többé élet.

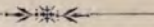
Ápoljuk és erősítsük idegeinket, ha azt akarjuk, hogy állandó és jó egészségünk legyen. A módok, melyekkel ezt elérhetjük nagyon egyszerűek.

Minden, mi a testet edzi és erősíti, jó hatással van az idegrendszerre is. A tiszta levegő, a gyakori mozgás, a könnyű és tápláló eledetek, a jó és friss víz, a józan és mértékletes életmód, fürdés, hideg vízzel mosakodás, tisztaság, a munka és nyugalom kellő beosztása. Jól hat továbbá a vidám kedélyhangulat is az idegrendszerre.

Napjainkban hova-tovább nagyobb tért hódít az emberi betegségek között az idegesség. Ezen baj sok esetben örökölhető is a szülőktől, mint ezt igen gyakran tapasztalhatjuk a magasabb rangnaknál, sőt elmondhatjuk, hogy ott sok esetben az idegesség divatos betegség. Az ajtó nyikorgásától halálra ijedni, egy ártatlan egérke megpillantásánál elájulni stb., olyan idegbajok, melyeket többnyire a ferde nevelés oltott belénk.

Ezuttal nem ezélünk az idegesség ezen divatos nemével bővebben foglalkozni, hanem egy szakember véleménye után felsoroljuk azon okokat, melyek ün-

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A „Nemzeti tornaegylet“ házi estélye.

(1886. január 23-án)

Nálunk valami új, szokatlan volt az, mit ma a „Nemzeti tornaegylet“ ősz-utcai csarnokában láttunk. A nagy terem csertalaján számos terített asztal fehérlett és a bejárattal szemben a terem háttérében egy díszes színpad tűnt a belépő elé. Katona zene és zongora hangverseny, komikus mutatvány, boxolás, táncz és mind e közben pezsgőspalaczkok durrogása s vidám étkezés zaja hangzott fel a zsufolásig telt csarnokban.

Az ünnepély alig birt tornász jelleggel, ha csaknem a pezsgő jó kedv tette ilyené. A programhét órára jelezte az estély kezdetét, de már közeljárt nyolczhoz, mikor a katonai zenekar rázendítette a Schodl János ifju tornász és képzett zenész által szerzett tornász-indulót. A már ekkorra minden széket elfoglalt közönség, köztük több mint 60 szép hölgy, oly zajos tapssal fogadta a csinos indulót, hogy többszörösen ismételni kellett.

Kuliffay Gizella kisasszony lépett most a zongorához és bámulatos bravurral több darabot játszott a közönség szünni nem akaró tapsa közt.

Majd Schodl úr előadó ügyességét mutatta be Rubenstein „Magyar ábránd“-ja elzongorázásával. A hálás közönség tetszés nyilatkozataiban itt sem fukarkodott. Most Keresztessy Béla neveltette meg a közönséget erőtéljes tánczával, melyet mint óriás kezdett s mint törpe végzett be. T. i. egy hosszú rúdra kasirozott fej volt

téve és a nyaktól lefelé köpeny takarta el egész a tánczos derekáig e csalo apparátust. Most ha karjával a fejet feltartotta óriásnak tetszett az alak, s ha vissza húzta feje felé, törpének. Keresztessynek is ismételni kellett tánczát.

A katona zene játékára most az ökölvívásnak egy rosszul sikerült parodizálása következett. Kijelentette ugyan nyilvánosan Szilágyi rendező úr, hogy ne tekintse a közönség ezt a mutatványt az athletika kiparodizálásának, de ezzel csak rontotta a hatást. Hisz csak nem veheti komoly versenynek a közönség a viadalt, hol a bíróságra a hölgyek kéretnek fel s hol a küzdésre bohócosan páratlan harisnyákkal soha nem boxolt tornászok állnak ki. A rendező kijelentése nélkül hatalmas kacaj jutalmazta volna a most ízetlen mosolylyal jutalmazott ökölvívást. A győztes különben Vermes Lajos lett, ki épen nem lehet büszke e győzelmével nyert két üveg borra.

És ezzel be volt fejezve a valóban szegényes mutatvány-sorozat és kezdetét vette a vívóteremben a táncz, melyet oly tüzzel és fáradhatatlansággal jártak, hogy a szünóra két órára esett. A mulatság végét így valóban viradatra kell képzelnünk.

A mi a gáncsoló kritikát illeti e mulatság után elkellene némulni, mert itt mindenki jól mulatott, s mégsem állhatjuk meg, hogy csodálkozásukat ne fejeztük ki, hogy számos egyleti jó tornász között Keresztessyn és a négy angol hősön kívül nem találkoztunk senki, ki az estély emelésére közreműködött volna. Ilyen mulatságokon van helye a műszabadgyakorlatoknak (Parterre-Gymnastik) és az ezerféle tornász bohóságnak. — A mi közönségünk pedig az ilyenek iránt túlságosan is érdeklődik, jele az orpheumok túlteltése.

hibánk és könnyelműségünkől eredhető idegesség előidézői lehetnek.

Krafft-Ebing báró orvostudor s gráci egyetemi tanár kintinó munkát irt az egészséges és beteg idegekről, melyben jellemzi a mai idegesség-nyavalyát, mely nemcsak egyeseket lepott meg, hanem egész embertömegeken pusztit. A baj kifolyásául jelezi a gyakori elmebetegséget, gyilkosságokat s öngyilkosságokat; egész néptömegek idegbeteges voltát jelzik a többször fölmerülő alaptalan aggódások, a járványok, politikai válságok, pénzügyi bukás, háborúk a szocializmus ellenében, valamint izgatott rettegés olyan jóslatokkal szemben, melyek közel világpusztulást helyeznek kilátásba, egyesek kóros állapotának ismertető jelei a szokatlan félelem, villámütés, zárt helyiségek, dühös ebek, tűzveszély, különösen színházégés, szélhűdés és fertőző nyavalyák ellenében. Hosszú megfigyelés után azon meggyőződésre jutott, miként a baj következő okokból keletkezik:

A létért való harc abban az alakban, a mint az ember azt lázas izgatottsággal végig küzd. A rossz lakásviszonyok. Hiányos táplálkozás, mert a hús és zsiradék a mai idők szellemi munkásaira nézve nélkülözhetlen, minélfogva elítéli a vegetarianokat. Az alkohol, kávé és tea túlságos élvezése, mint a melyek az anyagcserét meglasztják. Az álomszükséglet elleni folytonos vétkezés. Az öröklött ideggyöngeség ma már gyakori eset, de ezentúl csak növekedni fog.

Idegszenves testalkotáson alapul maga a saját-szerű individualitás nem egy olyan újabbkori író vagy művésznél, kinek szellemtermékei tetszést aratnak, mert élvezőiknek nagyobb tömege hasonló gyarlóan van szervezve testileg. A diapason normaleját zeneszerzőink emelik, a festők nem dolgozzák ki ma képeiken a részleteket oly pontosan, mint századok előtt tették; ezek a fül és szem idegzetének módosulása mellett sólnak és aligha előnyösen.

Ugyancsak az idegbetegek soraiból lépnek elő a túlesigázott elmék, az utopista világ javítók, a legkülönbözőbb társadalmi osztályok ábrándozói és sokszor agyremekkel küzködő szellemei.

A mai iskolának szintén van vétke ebben. Túlfeszíti, izgatja a gyermek elmetehetségét, más oldalról pedig nem bírja megakadályozni, hogy növendékei a világ csábjaival nagyon is korán meg ne ismerkedjenek.

Kivált a magasabb társadalmi osztályokban kényszerítik rá a gyöngébb gyermekeket is arra, hogy lépést tartson a többiekkel, minélfogva fölemészti az magát és idegbeteggé lesz.

„Bars“.

Sportbálok.

Az idei farsangon egyleteink ugyancsak kitesznek magukért a táncz terén. Így a közelben megtartott és tartandó bálakról való tádoztatásunk egész czikkterjedelmet ölt. Eddig a következő sportbálokról vettünk értesítést:

„Az Ó-Budai Torna-Egylet“ 1886-ik évi februárhó 6-dikán a „Korona-vendéglő“ helyiségeiben zártkörű tornászbaált rendez. Elnök: Gergelyi Jakab; titkár: Hilbert Vilmos. Kezdeté 8 órakor. Jegyek kaphatók a választmány minden tagjánál.

A „Fertői Csónakázó-Társaság“ Sopronban. 1886. évi márcziúshó 6-án, a kaszinó kistermében zártkörű jelmezes tánczvizalmat rendez. Kezdeté 8 órakor. Az

elnökség. E bálra a meghívó-lap ritka eleganciával van kiállitva.

A „Budapesti Torna-Egylet“ alulirt tagjaiból alakult rendező-bizottság az egyleti alaptöke gyarapítására 1886. évi februárhó 6-án az egylet helyiségeiben (I. ker. Atilla-utca) zártkörű tornászbaált rendez. Fischer József, elnök; Csorba Ferencz tr., alelnök; Rónay Emil, pénztáros; Csoboth Simon tr., ellenőr; Eperjesy Béla tr., jegyző; Dáni Vilmos tr., jegyző. Bély Mihály, Bernáth István tr., Bezeredy Bertalan, Biró Ede tr., Biró Géza tr., Bölcs Gyula, ifj. Conrád Mór, Cseley Zoltán, Csizik Béla, Csöke Ferencz, Czölde János tr., Éder Imre, F. Farkas László, Ferdinándy Béla, Fogarassy Mihály, Forster Kálmán, Gyomlay Gyula tr., Jankovich László gr. tr., ifj. Jókai Mór, Kardos Márton, Krenedics Gyula, Kriegner Kálmán, Lahner Gyula, Lisznyay Elemér tr., Magyar Antal tr., Major Tibor, Mara Ákos, Szabó Béla, Szemere Attila, Pongrácz Vincze báró, Terbócz István, Töry Gusztáv tr., Vass Tamás tr., Wein Manó tr., Wickenburg Márk gr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag fognak nyugtáztatni. Belépti-jegyek: Személy-jegy 2 frt. Családjegy (3 személyre) 5 frt.

A „Temesvári Csónakázó-Egylet“ javára fele részben, másik fele részben pedig a „Ferencz József“ állandó magyar színház f. évi subventiójának gyarapítására 1886. évi február hó 13-án a temesvári vígadó termeiben rendezendő zártkörű „Regatta“-bált rendez Krsztics Iván, alelnök, Kovács Sebestény Aladár, elnök. Bálbizottsági tagok: Aladics Emil, ifj. Aladics István, Baich Iván, Banovich Sándor, Bécsy András, Bersuder Ottó, dr. Bieder Vilmos, Damaszkín Dező, Dészán Achill, Dobrov Ede, ifj. Gotthilf Ferencz, Haas Károly, Heinrich István, Hellebronth Iván, Hilt Lajos, ellenőr, Horváth Jenő, Jäger Sándor, Joannovich Sándor, Kostyál Árpád, Kosztics István, Kovacsics Ágost, Kovacsics László, Králik István, ifj. Králik László, Krivácsy Géza, dr. Lászlóffy István, Parcsetich Andor, Parlagi Kálmán, Pongrácz Miklós, Prepeliczay Ödön, dr. Reiner Géza, pénztárnok, Röttl László, Rupčić László, Scholz Endre, ifj. Somogyi Gyula, Schronk József, Steiner Ferencz, Steuart Nándor, Susich Károly, Susich László, Szandics István, Szerdahelyi Károly, Szöts Lajos, Verbirs Andor, Verzár Ákos, Vojnics Guido.

A „Magyar Athletikai Club“ javára 1886. évi február 3-án a fővárosi vígadó termeiben „Athleta“-bált rendez Gróf Esterházy Andor, elnök, Lisznyai Damó Tihamér, alelnök; gróf Esterházy Dénes, alelnök; Aichner Albert, pénztárnok, Asboth Jenő, bajnok, Bartal Pál, Bánó József, Bezeredy Viktor, Bethlen Béla gróf, Bogdán Ferencz, Bogisich Árpád, Bolics István, Bölöny József, Csávolszky Lajos, Csabai Béla, Cserszky Béla, Dáni Vilmos dr. bajnok, Dusoczky Károly, Egyesy Géza, Földváry Miklós dr., Földvári Mihály ifj., Fröhlich Albin, Fischer József, Gerenday György dr., Gerenday József, Gyöngyösy Zoltán, Hertelendy Ferencz, Horváth Gyula, Houchard Ferencz, Imre Aurel, Izakovics Milán, Jeney Zoltán, Kaeskovics Mihály, Kinszky Nusi gróf, Krick Árpád dr., Kiticsán Zsiga, Kriger Ödön, Kun Béla, Lisznyai Elemér dr., Liphay Pál, Mikszáth Kálmán, jegyző, Nagy Lajos, Nagy Mihály dr., Natter Vilmos, Nyiri István, Ottlik Géza ifj., Pap János ifj., Papp Mór dr., Pálffy Viktor, Perényi Kálmán, Pirovits Aladár, Plauer Gyula, Podmaniczky Endre báró, Pogány József, Pongratz Vincze báró, Porubsky Jenő, Rác Géza dr. ellenőr, Ragályi

Lajos dr., Rohrer Aladár dr., Rudnyánszky László, Sándor Ákos, Székely György, Szapáry László gróf, Szentpály István, Szereday Aladár, Sypos Károly, Takács Győző, Teleki Sándor gróf legifj., Tischler Vincze, Totth Mihály, Török Aladár, Turi Sándor, Vermes Béla, Zichy Jenő gróf, Zichy Nándor gróf ifj. bálbizottsági tagok.

Az „Ujpesti Torna-Egyesület“ által, Ujpesten f. évi február hó 6-án a Reiszich-féle diszteremben (fő-út 21. szám) „Tornász“-bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Személyjegy 1 forint. Családjegy (egy férfi és két nő) 1 forint 50 kr. A tiszta jövedelem az egyesület helyiség berendezésére és tornaszerek beszerzésére fog fordíthatni. Felülfizetések köszönettel fogadhatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak. Éjjeli közlekedésről gondoskodva van.

Középkori harcjáték.

(Képpel.)

A középkor említésénél rendszeren azt jegyzik meg a testgyakorlatok történetéről írók, hogy a lovagi játékok és harcok kivételével testgyakorlatról alig lehet szólni. Ez állítás így határozottan téves, mert épen e harcjátékok és maga a lovagias élet követelte, hogy ha más nem, de a harcra előkészítő gyakorlatokat műveljék.

A dolog csakugyan úgy is állott, hogy a lovagi képzésnek egy fő részét épen a testgyakorlatok képezték.

Az apródelet kellemei és fáradságaihoz tartozott a nehéz kard forgatás, lándzsa vetés, futás, súlyemelés sőt a labdázás is. Az apródból lovággá csak akkor lehetett az ifjú, ha testi erő és ügyességre is méltóvá fejlett arra, hogy a haza és a női erények védelmére kiszállhasson.

Az mindenesetre igaz, hogy e testképzés a középkorban csak a nemesség körében volt általános és hogy nem is volt oly magas célja mint a mai egészségügyi testedzésnek, de e nélkül is sok áldást terjesztett a testet sanyargató korban.

A mi most a lovagok testképző iskoláját illeti, azt nehezen tudnánk szabatosan leírni, mert alig foglalkozott valaki vele, hogy különösen testképzési szempontból buvárolná a lovagkor történetét. A miből híven következtethetünk a lovagok testedzésére és az ezek fénypontját képező harcjátékokra, azok főleg a rézmetszetek és domborművek, melyek egy-egy harcjátéki jelenetet ábrázolnak. Egy ilyen régi képnek mutatjuk be hű másolatát olvasóinknak, melynél a küzdők a lándzsa törésben mérkőznek.

A lándzsa alakja sokban különbözött a mi

uhlánusaink könnyű száljától, mennyiben a töve, hol a kéz tartotta vastag volt (mint képtünkön balra egy szolgál kezében tisztán látható) úgy hogy a hónalj alá volt szorítható a lökés percében. Így fejthető meg, hogy egy kézzel a lovag ellenfelét lándzsájával kiemelte a nyeregből. A harcjátéknál az úgy nevezett lándzsatoréssal nem végződött a viadal és ép a nyeregből való kivetés volt a küzdelem célja. Ezért a szolgák készletben tartják a friss lándzsákat. Képtünkön a harcjáték nem szabadtéren, hanem az úgynevezett gáttal történik. Ugyanis a játékosabb, magán és nem nemzetközi viadaloknál a küzdők egy deszka korlát két oldaláról szúrnak egymásfelé, és nem találás esetében ismét hátrátávoznak. Természetes így a viadal nem igen érdekes, de kevésbé veszélyes is mint a szabadtéren.

A győztes jutalmát, mint tudjuk, rendszeren női kézből vette, kik az ily harcjátékok elmaradhatatlan szemlélői voltak.

Nem mernénk reményleni, hogy korunkban e harcjátékok feljüljenek, de azt mégis szeretnénk látni, ha vagy egy nagyobb sportünnepélyen utánozva lenne a középkori lándzsa vetés. A lándzsa törékenyebb lenne és a ló kevésbé tüzes, a páncél könnyebb, mint volt hajdan, de a mulatság azért még nagyobb volna már szokatlansága miatt is.

Lavách Antal.

A drezdai tornászbotrány a képviselőházban.

Az olvasóink előtt ismert drezdai botrány ügyében Olay Szilárd képviselő interpellálta a miniszterelnököt. A miniszterelnök folyó hó 26-án válaszolt az interpellációra. A gyűlés e részét annál is inkább terjedelmesen közöljük a gyorsírói jegyzetek után, mivel napi lapjaink egyike sem hozta teljesen a beszédeket.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk!) Olay Szilárd képviselő úr a következő interpellációt intézte hozzám:

1. Van-e tudomása a miniszterelnök urnak azon botrányról, melyet folyó évi július 19-én Drezdában a németországi torna-egyletek ünnepélyén a németek elkövettek azon tényük által, hogy a magyar torna-egyletek tagjai által a német nemzet tiszteletére magukkal vitt koszorút, a rajta lévő nemzetiszín szalaggal együtt letépték?

2. Továbbá van-e tudomása arról, hogy a monarchia drezdai nagykövete által ezen durva sére-

lem nemzetközi jellege, s politikai motivumainál fogva kormányunkkal hivatalosan közölve lett, — s ha van tudomása, — kérdem a miniszterelnök urat, hajlandó-e a magyar nemzet nevében a szász kormánytól, mely a Drezdában elküvetett botrányért első sorban felelős, elégtételt követelni?

Azt t. ház, hogy Drezdában a tornászok ünnepélyén némelyek mindenki részéről helytelenítendő és megrovandó magaviseletet tanúsítottak ép úgy tudom, mint bárki más; de azt, hogy a magyar tornászok koszorúja és a nemzeti színű szalag letépetett volna, legalább a kezeimnél levő adatok nem igazolják. De tudom azt is, hogy mindjárt akkor maguk azon tornaünnepélynek rendezői megadták a szükséges elégtételt, t. i. kifejezték sajnálatukat az illetők előtt, a koszorút pedig a tornaegylet levéltárába elhelyezni rendelték.

En, t. ház, úgy tudom, hogy egyes emberek botrányos tényeit akkor, ha az illető egyletek előjárói önmaguktól megadják a szükséges elégtételt, nemzetközi kérdéssé felfűjni nem szokás; (Helyeslés jobb felől.) itt pedig az történt és azt hiszem, hogy senki azt, hogy a magyar szalag megsértetett volna, úgy hogy elégtétel nem adatott volna, nem mondhatja.

Kérem a t. házat, méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Helyeslés jobb felől.)

Olay Szilárd. T. ház. (Halljuk!) A miniszterelnök urnak imént mondott válaszára felelni óhajtok, hogy egyes általa nem mondott, igen lényeges momentumokat én mondjak el, s hogy az ő tévedéseit helyreigazítsam. (Derűltég jobb felől.)

Beigazolt és kétségtelen tény az, mert a miniszterelnök úr maga sem tagadja, hogy a drezdai tornaünnepélyén a németek a magyar lobogót és nemzeti színű szalagot letépték és azt a porban meghurezolták. (Ellenmondás jobb felől.)

A miniszterelnök úr válaszában, e tekintetben következetlenségbe esik, mert először azt mondja, hogy nincs tudomása arról, hogy a nemzeti színű szalagot és lobogót lerántották, később ismét azt mondja, hogy van róla tudomása, de ezért elégtételt is adtak.

A t. miniszterelnök ur válaszában továbbá azt is mondja, hogy a német tornászok országos egyletének elnöke sajnálkozását fejezte ki a történt sérelmek felett, s ezzel az ügyet befejezetnek nyilvánítja; elfelejti azonban a miniszterelnök ur azt, hogy a sértést nem a tornászok elnöke, hanem a német tornászok követték el a közgyűlésen, azon állítólagos nyilatkozatot pedig a német tornászok elnöke csak saját nevében állította ki, már pedig, a kik a sértést elkövették, azok lettek volna kötelesek az elküvetett sérelem felett sajnálkozásuknak jegyzőkönyvileg kifejezést adni.

Tovább megyek. Határozott és biztos tudomásom van arról, hogy a német tornászok semmiféle elégtételt adni nem kívántak, és így annyival inkább megkívánjuk azt, hogy a miniszterelnök úr a szász kormánytól követeljen elégtételt, mert a német tornászok botrányos tényeik által nem egyeseket, hanem magát a magyar nemzetet inzultálták és sértették meg, a mely célzatuk határozott és nyílt kifejezést nyert az összes németországi magyarfaló lapokban.

Annál erősebben kell követelnünk az elégtétel adást, mert a drezdai hősök botrányos tényei az Austriát érdeklő hazaáruló agitatókkal függnek össze. Elégésnek tartom fenti előadásomnak igazolása végett a következőkre utalni.

A német Schulverein szászországi országos szö-

vetkezete egyhangulag a következő határozatot hozta, amelyeket fel fogok olvasni, mert igen érdekeselek, és hogy a tévedésnek látszatát is elkertüljem. (Olvassa.)

„Drezda város polgárait s az ünnepen résztvevőket felszólítjuk, hogy az osztrák testvérek iránt, ha majd a közös ünnepen megjelennek, örömteljes, szívélyes fogadtatással fejezzék ki hálájukat s elismerésüket azért, a miért rendületlenül megőrzik a német nyelvet s érzületet. Várakozásunknak adunk kifejezést, hogy a hatodik német tornaünnepély oda fog hatni, hogy a német osztrákoknál megfogja erősíteni a velünk való elváhatlan benső egybetartozást, másrészt, a meddig a német nyelv ér, a német Schulvereinnak, mint a németiség fenntartására irányzott törekvés középpontjának a német birodalom határain túl is új barátokat és híveket fog szerezni.“

2. A csehországi német tornászok vonatát a szász államvasút igazgatósága, többek közt fekete-sárga zászlókkal díszítette föl, de az osztrák-németek letépték azokat és azután elénekelték a „Wacht am Rhein“-t. Drezdában a díszmenet alkalmával következőket kiáltották az osztrákok elé: „Német testvérek! Wacht an der Moldau! tartsatok ki mindvégig!“ A sorakozásnál Drezda német hölgyei és leányai hatalmas szalagú, buzavirág-koszorút nyújtottak át a prágaiaknak. A szalagon a következő felirat állt: „A német Wacht an der Moldau“-nak! stb. Knotz dr. a pirnai polgármester üdvözlő beszédére a következőleg válaszolt: Sajnálom, hogy ezt a nagy korszakot, melyen a német birodalom soha sem sejtett hatalomra ébredt, az osztrák-németek nem élhetik át Németországgal való összefüggésben.

3. A „Reichenberger Zeitung“ vezércikkében a drezdai ünnepéről többek közt így ír: A nemzeti összetartozás köteléke a königgrätzi harcztéren nem vágott ketté és mi most is hű fiai vagyunk a közös anyának, Germániának. Németországban a nemzeti egység eszméje ténynyé vált, de azért nem felejtették el, hogy mi is a német nemzethez tartozunk. Valamiképpen mi a német birodalommal való nemzeti közösség mellett törhetlenül megmaradtunk s meg is fogunk maradni, úgy nekünk is tudtúl fogják adni, hogy a birodalomban velünk együtt érzik, hogy a mi ellenségeink Németországnak is ellenségei.

T. ház! Ezen hangok és tények azt bizonyítják, hogy a drezdai hősök nemcsak magyarfalók, hanem Magyarországnak és Austriának nyílt és határozott ellenségei. Meghunyáskodásnak, vagy gyöngeségnek tartanám azért; ha önkényt lemondanánk minden elégtételadásról.

En az elégtételadásnak csak két esetét tartom lehetségesnek. Az egyik az lett volna, ha a német tornászok országos közgyűlése jegyzőkönyvileg adott volna kifejezést sajnálatának az elküvetett durva sértések felett. Az elégtétel adásnak, másik esete pedig az lenne, ha a szász kormány nyíltan desavouálná ezeket a politikai mozgalmakat.

Ezen kívül még t. ház, szükségesnek tartanám intézkedni az iránt, hogy ezen politikai agitativ főközlönye a nemtelen rágalmozások és nemzetünk elleni dühöngéseiből ismert „Deutsche Zeitung“-ot a miniszterelnök úr a magyar korona országaiból kitiltaná. A választ nem veszi tudomásul.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Csak a faktumokra nézve kívánok némi helyreigazítást tenni, mert azt még eddig nem tartottam, és nem tarthattam feladatommak, hogy itt, a magyar képviselőház kebelé-

ben a monarchia másik államának viszonyaiért törjek lándzsát. (Helyeslés.)

Egyik az: én nem ismertem el, hogy a magyar zászló vagy szalag porba tiportatott volna, sőt éppen azt mondtam, hogy botrányos magaviseletet egyesek tanúsítottak ugyan, de annak nyoma nincs az irományokban, hogy a magyar szalag vagy zászló porba tiportatott volna. Ezt mondtam és fentartom most is.

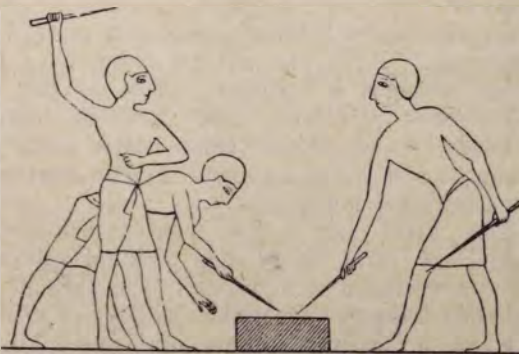
A másik, a mire hivatkoztam és a mit felmutathatok most, az, hogy július 19-én történt az esemény és 21-én azt írja a hatodik német tornászünnepély központi választmánya, hogy sajnálatát fejezi ki a történetek felett, melyben minden részesülést visszautasít és kijelenti, hogy a zászlót és szalagot a tornaegylet levéltárában teszi el. A rendező választmány nevében tehát egészen hivatalosan történt a bocsánatkérés és azt hiszem, míg ezt megtenni a tisztesség iránti kötelességük volt, addig többet kívánni nem lehet, mert egy századból és ezrekből álló nagy ünnepélyen az iránt, hogy egyes kicsapongó emberek nem dőznek-e elő kellemetlen jelenetnek, sem ott, sem máshol felelni nem lehet. (Helyeslés.)

A válasz tudomásul vétele mellett az egész ház felállott Olay Szilárd kivételével.

A rómajáték az ős egyiptomiaknál.

(Képpel.)

Szász Károly lapunk elején található cikkére vonatkozással szükségesnek látjuk a már egyszer

közlött ábrákat ismét lenyomatni, hogy így olvasóink előtt a játék könnyebben érthetővé váljék.

Velocipéden a világ körül.

(A „Veloceman“-ból fordítja *Igali Svetozár.*)

Vasárnap éjjelben elhagytam Newhaven-t, s másnap reggel hétfőn, május 11-én 1885-en Dieppe-be érkeztem. Daczára annak, hogy idegen nyelvet beszélő területre léptem, úgy rémlett előttem, hogy nem esem áldozatául siralmas tudatlanságomnak, mely abban nyilvánult, hogy nem tudtam „parler français“. Szerencsémre Parkinson ur¹ Dieppe-ben tartózkodik, ki a mellett, hogy véges végig telivér angol, a velocipédnek is fanatikus művelője és többi kötelességei közé azt is sorozza, hogy lehető legünnepélyesebben fogadja az Angliából és Amerikából francia területre lépő velocipéd-touristákat. Addig nem nyugszik, míg ki nem kíséri őket Normandia gyönyörű országútjára, s nem látja őket vidáman utazásuk végeztélje felé sietni. Faed ur², ki annyi gyengéd figyelmet tanúsított irántam, értesítette Parkinson urat jövetelemről. Ez utóbbi tehát oly gyöngédségi érzettel várakozott reám, a milyennel azt az a bizonyos bibliai apa tehette, ki tékozló fiát fogadja házába, — mintha felsőbb hatalom parancsának engedne, midőn engem a lehető legszeretreméltóbban fogad! Dieppe váranak sánczai alatt találkoztunk. A vár maga első tekintetre bevehetetlennek látszik, pedig tudjuk, hogy e hely egy ízben az angolok birtokát képezte. Itt ezen, lehető legköltőibb helyen van Parkinson ur műterme felállítva. E szeretreméltó úr legbarátságosabban felajánlja, hogy elkísér egy darab úton. A mint keresztül hajtottunk Dieppe-en, két blouzokba öltöztetett parasztokat veszek észre, kik egy kis kecske-nyáját hajtottak végig az utczákon és a kik ezen idylikus foglalkozást egy mélabús hangokat keltő hangszeren játszva, végezték, mely zenemű a dudával igen nagy hasonlatossággal birt. Azt mondták nekem, hogy ezek normandiai parasztok, kik a város körül laknak s az egész nyáron át e város körül őrzik nyájaikat. Jó keresetforrásuk akad a kecske tejéből, mert azt itt igen előnyös itallal használják a gyermekek és az aggok. Kecskéjüket az egyik ház elől a másik elé hajtják s ott a helyszínén fejk meg a kért tejmennyiséget. Ezen általunk könnyen érthető szokás sohasem lesz az angol tejárások által adoptálva, mert ez előadás módjával élve, lehetetlen lenne nekik vizet tejükbe keverni, s következésképp le kellene mondani a nagy nyereségek valószínűségéről. A reggeli órák-, melyeket gyönyörűen megvilágít a nap, gyönyörűek! A madarak éneke gyermeket örömeiket kelt keblünkben, azalatt míg mi gyorsan végig vágatunk Arques völgyén, melynek útja, — hogy többet ne mondjak — egyszerűen hasonlíthatatlan! Amint Arques kastély festői várromaihoz értünk, megállottunk, hogy e hajdani erősség omladozó falait rövidleges inspectió alá vegyük. A kastély falait a normandiai repkény kegyeletesen takarja sötét zöld köpenyével, mint ha az volna a feladata, hogy a romok hajdani nagyságát eltakarja az idegenek fürkésző tekintete elől. Az egész út hosszában megelégedett s boldogképű parasztokkal találkozunk, kik különböző terményeiket viszik a dieppe-i piacra. Normandiai lovakat hajtának; evvel azt akarom mondani, oly állatokat, melyek szépek, nagyok és tüzessek. Ez állatok nem igen lévén gépeinkkel megbarátkozva, ideges állatok módjára, horlanak vissza, amint gépeink

¹) C. T. C. főconsulja. ²) Faed, Anglia legismertebb velocipedistája.

kel feljűk kűzeleedtűnk. Ez állat ęppen ellenkezőjét teszi angol fajrokonának: a normand ló nem tekint kűzűnyűsen maga ęlę; ha valami szokatlant lát, majdnem ellensęges indulattal rohan felęje, a nęlkűl azonban, hogy ez által nęmi veszęlynek tenne ki bennűnket. E tekintetben tehát sokat hasonlít e ló az Egyesűlt-Államok mezűgazdájának „kisęrtet szemű“ lovához. Az egyformaság, melyet e két ország fogatainál konstatállok, megállapodik a lovaknál s nem terjeszkedik ki azoknak kocsisára is, mert az alatt, hogy a normand ló rugdalűdzik ęs ágaskodik ęs azzal fenyegeti az általa vont taligát, hogy mindenestűl az árokba borítja, a taligázű franczia arca nyájasan mosolyog s határozottan jűszivű embert árul el. Nyugodtan igyekszik megvadűlt lovát fękezni s ez alatt a legudvariabban mentegetűdzik lűva neveletlensęge miatt a velocipédista ęlűtt. S mert ęsre vette, hogy járásunkat jűrműve miatt tetemesebben lassítottuk, a teljes tisztelet kifejezėsével emeli kezét sipkájához, a mint a „*Bonjour monsieur*“-t kiejti. Mår e hangban mintegy benne van annak tudata, ęlårulja annak ismerėsét, hogy a velocipéden járűt az út fele jogosan megilleti. Nęhány nap ęlűtt, azt mondtam, hogy az angol utak tűkéletesek ęs angliát neveztem a cyclisták paradicsomának, a mellett, hogy már azt mondom, azon állítást teszem, hogy a normandiai utak egyszerűen jobbakk ęs Arques-völgyének tájkępe csakugyan nagyserű. Az úton nincs a legkisebb kavics, sem a legesekęlyebb kerękvágás, sem a legaprűbb lyuk; ęs a nęlkűl, hogy túloznánk, valűságos billárd-asztalnak mondható ezen út, tekintve simaságát. Az alatt, míg a legesekęlyebb zűkkenęs nęlkűl siklunk tova rajta, azt kęrdezzűk önmagunktűl, hogy volt lehetsęges ilyen nagyszerű utakat teremteni? Óh! ha Amerikának ily kűtűnű újai volnának, a velocipédek örűkkę rajta volnának. Miűtűn sajt ęs normandiai almaborbűl állű *luncheon*-unkat ęlvęgeztűk Clęrisben, Rouen felę folytattuk utunkat. Minden útkeresztęzėsnél útmutató-oszlopokat láttunk, melyeknek bádogjára a legkűzelebbi nagyobb város iránya volt jelezve. Kilométer ęs męter jelzűk, szinte mindenűtt megvoltak. Az útnak szélén kis kűoszlopok látszűttak, melyek a századik męterekeket jelezték. Délűtűn 4 órakor ęrtűnk Rouenba. Parkinson úr megmutatta a híres ęs ódon szękesegyházat, az igazságűgyi palotát, ęs a tűbbi nevezetėsęgeit e kűzępkori városnak, a melyeket látni akartam. Miűtűn egyűtt ębédeltűnk a Szajna vizének andalítű mormogását hallgatva, utitársam a dęlfele vezetű országutat mutatja meg, szerencsęs utazást kíván ęs visszafordűl. Magam vagyűk tehát! Idegen az idegenek kűzűtt s kęnyyszerítve arra, hogy „*Comprendre le français*“ (ęrteni a francziát) másnak segęlye nęlkűl. Egy állítűlagos bűlcs azt mondta, hogy valami jűbűl sok, sokkal jobban árt mint ęppen semmi, lehet, hogy igaza volt. Elgondoltam, hogy majd csak talállok minden útkeresztęzėsnél útmutatókat; tehát olyan helyen, hol szükségem lesz reá, ęs hogy ezek jelezni fogják utam ęsalhatatlan bizonyosságal. Valűsűntűleg az út simasága által engedtem magam akkor befolyásoltatni, midűn a Szajna part hosszába vezetű utat választottam. Este felę Elboeuf tájékára vetűdtem, holott e napon Pont-de-d'Arques-be akartam ęrni. De hát ęvvel keveset tőrűdtem, s igazán örűltem, hogy e bájos vidékű kęrűlűt tettem. Keresztűlhajtva Elboeufnek tekervęnyes ęs kűvezett utcán, leszálltam s belęptem egy kis vendęgfogadóba. Miűtűn a szokásos űdvűzleteket kicesereltűk, fontoskodű kęppel, egy tisztessęgesnek látszű

űrnűt szűlítottam meg. Kęrdem tűle: „*Comprendre anglais?*“ „*Non*“ felelę a nű mikűzben szűrnyű zavartságot árűlt el. ęn meg jobb műd hiányában pantomimiai gyakorlatok igénybevételével igyekeztem megęrtetni mit akarok. Miűtűn e cűzł ęlérésę szempontjából egy negyedűrűig kętségbeesett, de cűzłra nem vezetű erűlkűdęst vittem vęghez, az űrnű leánya a város tűlsű vęgéhez kűldetik, egy angolűl ęrtű francziával tęrt vissza, ki sajűtságos gestikulátű kisęrtetében, ęs nagyon keveset szabályos angolsággal ęrtęsemre adja, hogy ő az egyedűli angolűl beszélű szemęly egész Elboeufben s megkęr bizzam ő rá magam egészen, ő ęlűttęz mindent? Ez ember igen hasznűsnak ęs lekűtelezűnek mutatkozűtt, mindent megtett, hogy embersęges áron kieszkűzűljűn számomra egy szűbát, melyben az ęjszakát tűltűttem.

KŰLÖNFÉLÉK.

Szász Károly református pűspűk ęs nagy kűltűnk szerencsęltette lapunkat soraival. E tény nemesak e lapok szerkesztűit kelti örűmre ęs űsztűnzi bálás kűszűnetre, de űrvend ez űgyűnk iránti magas ęrdeklűdésnek minden igaz sportbarát. Szász Károly neve szeręny lapunk hasábjaibn tűbb lendűletet ad űgyűnknek mint a mi ęvi fáradozásunk. Vajha a magyar sport rövid idűn oly fejlűdęst ęrne, hogy męltű lehessen e magas ęrdeklűdéshez.

A „*vívű kűr*“ bálja teljesen sikerűlt, s a fesztelen jűkedv ęs a válogatott szęp nűk feledhetlensęgét is biztosították; az első nęgyest 50–60 pár tánczolta. Jelen voltak: *Steiner Kornęlia*, Jera Julia, Mendl Zsűfi, Wagner Eliz, Grauer Irma ęs Ferike, Ernyey Ida, Kann Gizella, Frey Ilona, Major Hermin, Hirsch Ilka ęs Anna, Gellęri Fánni, Borovitz Aranka, Bűchler Tini ęs Berta, Csányi Etelka (Szegedrűl), Szandtner Luiza, Fischer Esztella, Horn Henriette, Kisfalvy Gizella, Pfeifer Jenny, Popper Ilona, Barna Karola, *Kohn Klára*, Steiner Szidi, *Vajda Margit*, Patak Regina, Halasi Matild, Steiner Bertboldnę, Popper Árminnę, Gellęrinę, Grauer Miksánę, Hirsch Manónę, Mendl Lajosnę, Frey Salamonnę, Major Gyulánę, Borovitz Adolfnę, Janovitz Zsigmondnę, Kohn Ignácznę, Kupfer Sándornę, Widder Mórնę, Kann Lipótnę, Szandtnernę, Wagnernę, Steiner Mórնę, űzv. Vajda Lipótnę, Paunz Jűzsefnę, Ernyei Mártonnę, Patak Ignácznę, Pfeifer Manónę, Kisfalvynę, Fried Miksánę, Csányi Jánosnę (Szegedrűl). Kűlűnűsen ki kell emelnűnk az izléses nűi tánczrendet Posnertűl, mely egy kęk kűr alapű paizson kűzűdű vívű fęlt tűntetett fel, selyem zsinűrján vívű keztyűkkel. A tánczrendezűi jelvęny a kűr szeneit feltűntetű halvány kęk mell-szalag, sűtętkęk monogrammbűl állott. A kűr tagjai mind kűtartű ęs jű tánczosok.

Glűsz Imre Miklűs úr a „Magyar velocipéd-club“ pűrtűlű tagja ez ęgylet versenyalapjára egy forintot adományozott.

Nemzetközi kard-viadalok. Szigethi Benedek Gyula több egyesület vívótanárára az „Achilles-egylet” tagja kihívja a világ összes vívómestereit és műkedvelőit verseny-kardviadalra. A küzdelem 1886. év május 2-án Budapesten tartatik meg. Győztes 1000 frt aranyban, a tettek és bánatok összegét nyeri. Tét 50 frt, bánat 50 frt. Nevezési zárnap 1886. év ápril hó 15-én. Fogadási részvények (10 frt. értékben) versenyfeltételek, meghívók és mindennemű tudakozódások az „Achilles-egylet” titkárságánál (Szabadkán) hivatal-szerűleg intéztetnek el. Benedek Gyula győzelme esetén másodizben is hajlandó a fentemlített proposíciók értelmében a „világ kard-bajnoka” czimért sikra szállani. Ez alkalommal műkedvelői versenyvívások is tartattnak. Első díj aranyérem és tisztelet ajándék, másodiknak ezüst, harmadik bronzérmét nyer. Tét 10 frt, bánat 5 frt.

Kelt Szabadkán, 1886. január 12-én.

Szigethi Benedek Gyula,
a „Szabadkai Torna-Egylet” torna- és vívó-mestere.

Az „Achilles-Egylet” tavaszi viadala (1886. május 30-án. Nevezési zárnap május 1-én, esti 8 órakor.)

I. *Bajnoki vasparipa-verseny.* Távolság 25 km. Zárt verseny. Nyílt küzdelem.

II. *Akadály vasparipa- (bicycle) verseny.* Távolság 2 km. Akadályok 4 repülő hid és 2 vizes árok, mely utóbbi előtt a gépről le kell szállani, az árkot átugrani és a gépet áttemelni kell. Nyílt verseny.

III. *Kezdők versenye.* Táv 1 km. Nyílt verseny.

IV. *„Achilles”-díj.* Táv 250 méter. Második küzdelem. Védő: Gessányi Gyula. Nyílt verseny. Nyitva minden szerkezetű velocipéd részére.

V. *Hölgyek-díja.* Távolság 1609 m. Zárt verseny. Minden versenynél a tiszteletdíjon kívül az első ezüst, a második bronz-érmét nyer. (Lásd: az 1885. augusztus 23-iki prop.) Az összes díjak csak akkor adatnak ki, ha legalább 4 versenyző indul, ellenkező esetben csak az első díjaztatik. A nevezések a kitűzött határidőben írásban és zártborítékban az „Achilles-Egylet” titkárságához Szabadkára intézendők. Mindezen versenyeknél az „Achilles-Egylet” általános és részletes versenyszabályai irányadók. (Lásd: az 1885. augusztus 23-iki proposit.) Mindézen versenyszabályok a „Herkules”-ben mint az egyesület hivatalos lapjában közöltetnek.

Kelt Szabadkán, 1886. január 26-án az „Achilles-Egylet” választmányi üléséből.

Vermes Nándor, viador, elnök.

Derényi Farkas, vers. biz. titkára.

Az „Achilles-Egylet” művezetősége köztudomásra hozza tagjainak, hogy a megrendelt (katonai czélokra is alkalmas) egyesületi gépek megérkeztek. Megtekinthetők az egyesület főügynökségénél Rossi Nándor úrnál (Budapest, Üllői-út 7-ik szám, földszint). Ezen gépek félig nikelirozva, hajlitott kormányrúddal, golyó szer-

kezettel, finoman kiállítva, minden nagyságban 130 frt. o. é. kaphatók.

Vermes, titkár.

Téli kirandulás Palicsra 1886. január 14., 15. és 16-ikán. Kedvező időnk volt, ha leszámítjuk a csipős hideget, apró szemű havazást. Szabadkáról d. e. 10 órakor 9 szánon érkeztek a sportbarátok Kis-Palicsra. Napi programmunk eltekintve attól, hogy jó napot akartunk magunknak csinálni, az volt, hogy az „Achilles-egylet” ujonnan felszerelt „Bajnok” és „Szélvész” jégvitorlások sebességét a Vermes-féle jég-irramgéppel és a korcsolyákkal összehasonlíthassuk. Ezt csak annyiban értük el, hogy tapasztalatunkra jött az, hogy minden sportnemnek megvan a maga részére kedvező hatásköre. Gyenge délkeleti szél lengedezett, vitorláink gyengén feszültek. Több rendelkezés után 11 óra tájban erősebb szelet kaptunk és útnak indultunk, — nagyítatonál „Szélvész” rianásba jutott és útját nem folytathatta. A szánon kivitt közönség kötelekkel biztos helyre vitte. Komikus eseteink közül felemlíthetem, hogy az elindulás oly sebességgel történt, hogy vendégeim a „Bajnok” vitorlásról Gessányi Gyula és Vajna Péter leugrottak. — Következő hiteles adatokat sikerült feljegyeznem. (A távolság felmérése nem tudjuk hogyan történt. Szerk.) „Bajnok” jégvitorlás 12 km. távolságot 31 p. 4 mp. alatt; „Szélvész” 5 km. 13 p. 16 mp. alatt; Hoffer Viktor jégirramgépen (jégvelocipéd) 12 km. 25 p. 14⁴/₅ mp.; Derényi Farkas korcsolyával 5 km. 13 p. 7 mp. alatt. Vermes Nándor korcsolyával 5 km. 13 p. 14 mp. alatt; Gessányi Gyula 5 km. vasparipán (bicycle) szintén a hóval borított jégtükrön 15 p. 42 mp. alatt hajtották be. Délutáni órákban Szegedről és Szabadkáról több korcsolyázó vett részt.

Vermes, bajnok.

A privigyei korcsolyázó-egylet f. é. januárhó 23-án tartotta rendes bálját, mely mondhatni e vidéken az egyedüli ügy fényre, mint a jókedvre való tekintetben. Igaz, hogy „ép testben ép lélek lakik” s a hol a lélek ép, oda champagnei sem kell, hogy a sportkedvelő hölgytagok reggelre agyonra forgattassanak Egyszóval a bál remekül sikerült. A hölgytagok készíték a füzértáncz figuráit, melyeket az egyleti elnök találó variációkban pompásan rendezett.

A bécsi korcsolya-verseny folyó hó 17-én igen nagy közönség és jó jég mellett a következő eredménynel végződött: A 800 méteres pályát a győztes Fänner 1 p. 51⁴/₅ mp. alatt futotta be. A juniorok 800 m.-ét Blatter Alfréd 1 p. 42 mp., tehát igen jó idő alatt hagyta hátra. Az osztrák „Meisterschaft” czímet 1600 méter távban Millanich Richárd nyerte 3 p. 46 mp. alatt. A hátrafelé korcsolyázásban a győztes Hutterstrasser a 800 métert 2 p. 46 mp. alatt korcsolyázta be. Az akadály-versenyt ismét Millanich nyerte.